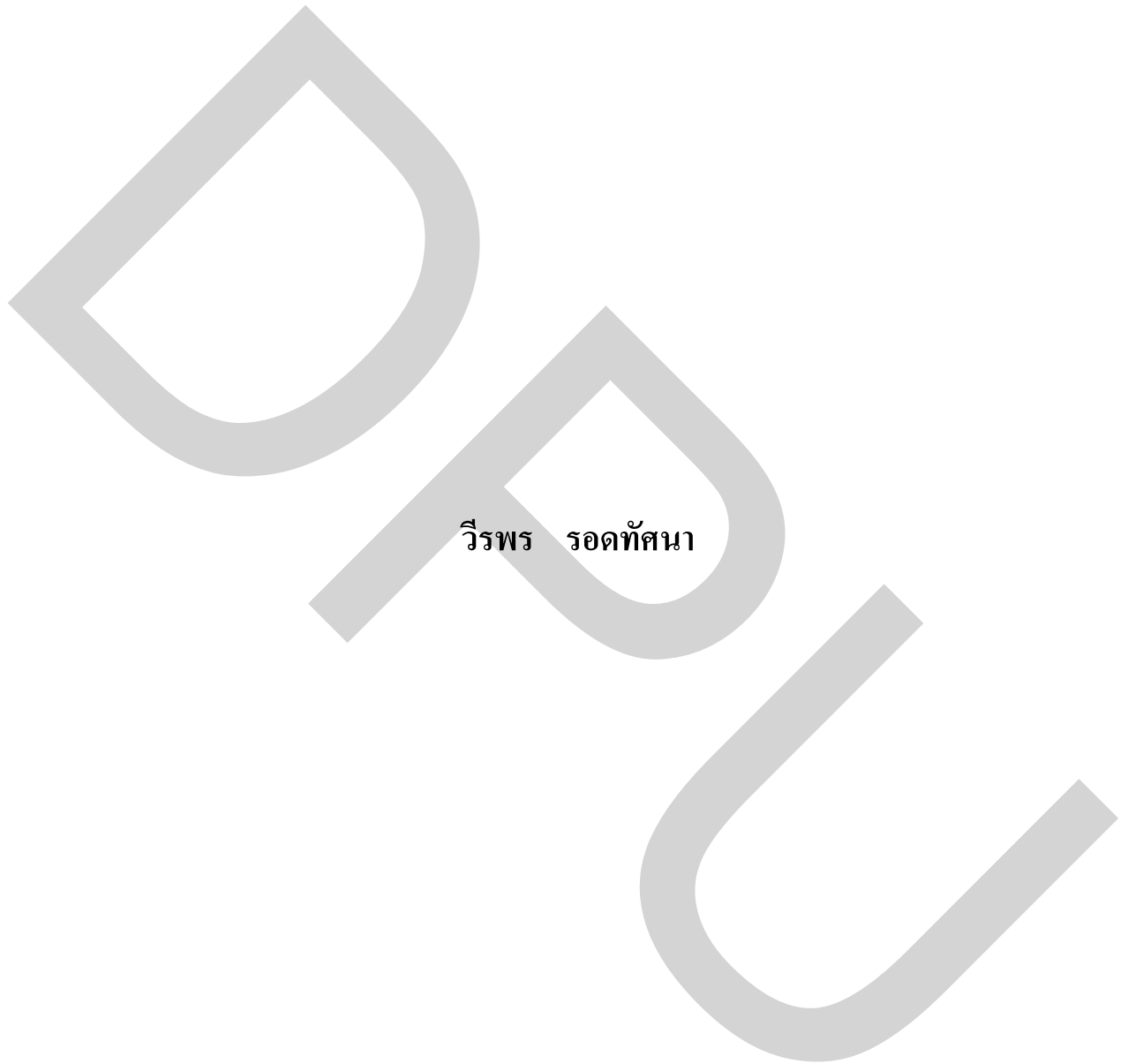

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษา
ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

วิพร รอดพัฒนา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**Cultural Tourism Management of Thai Phuan Group : A Case Study of
Kaohong Market, Bangplama District, Suphanburi Province**

VEERAPORN RODTADSANA

**Thematic Paper Study Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of Master of Arts
Department of Tourism Management
Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University**

2014

หัวข้อสารนิพนธ์	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี
ชื่อผู้เขียน	วีรพร รอดทัศนาศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ดร.ธัญรัช วิภักดิ์ภูมิประเทศ
สาขาวิชา	การจัดการการท่องเที่ยว
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี และ 2) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 16 คน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล จำนวน 3 คน เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน และผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน และการสังเกตเป็นวิธีการเสริมในการเก็บข้อมูล และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง และมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้าน โบราณสถานและโบราณวัตถุ อันได้แก่สถาปัตยกรรมเรือนไม้โบราณ โรงสีเก่า พิพิธภัณฑสถานตลาดเก่าห้อง ตลอดจนด้านประเพณีเทศกาล เช่น ประเพณีบุญกำฟ้า ประเพณีเทศกาลสงกรานต์ และงานประจำปีหรืองานจิว เป็นต้น

2) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีการกำหนดนโยบายและแผนงานการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์ การบอกเส้นทางท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการในการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ของชุมชน การให้ความรู้ในการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาความพร้อมของพื้นที่ การทำนุบำรุงรักษาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตลาดเก่าห้อง พบว่า ยังขาดความร่วมมือกันอย่างจริงจังของคนในชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม ขาดการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ให้คนในชุมชน ตลอดจนเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ และเข้าใจในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนที่ต่อเนื่อง และป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ คือ ควรร่วมมือและประสานงานกัน ในชุมชนด้านการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้องไปสู่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เชื่อมโยงถึงกัน ควรมีการบริหารจัดการโดยภาครัฐที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การเปิดร้านขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว การจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน ตลอดจนพัฒนาด้านการบริการ โดยการให้ข้อมูลความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแก่คนในชุมชน รวมถึงสร้างความตระหนักให้คนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและอนุรักษ์ชุมชนตลาดเก่าห้องไว้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

Thematic Paper Title	Cultural Tourism Management of Thai Phuan Group: A Case Study of Kaohong Market, Bangplama District, Suphanburi Province
Author	Veeraporn Rodtadsana
Thematic Paper Adviser	Dr.Thuntuch Viphatphumiprathes
Department	Tourism Management
Academic Year	2013

ABSTRACT

This research aims to 1) study way of life, culture, and cultural tourist attractions of Thai Phuan group in Kaohong Market community, Bangplama district, Suphanburi province; and 2) study cultural tourism management of Thai Phuan group in Kaohong Market community, Bangplama district, Suphanburi province. Qualitative methods were used in this research by using literature review from relevant documents, and in-depth interview with 16 key informants which were 3 municipality council member section staffs and municipality staffs, 3 market owners, and 10 shopkeepers in the community. Furthermore, observation was used to add more information. Data was analysed by using content analysis.

Results of the research are:

1) Culture and way of life in Kaohong Market community, Bangplama district, Suphanburi province are outstanding because of the identity of Thai Phuan group in Kaohong Market community, and the place has several historical tourist attractions such as wood mansion, old rice mill, Kaohong Market Museum, and other cultural festivals such as Boon-Kum-Fah, Songkran, and Yearly Chinese Opera (Ngarn-ngiew) festivals.

2) Cultural tourism management of the Thai Phuan group in Kaohong Market community, Bangplama district, Suphanburi province was found that the community has set up policy and plans for tourism promotion including travelling information, exhibition of community's products, providing knowledge for planning and budget management, and developing of an area for conservation and promotion of public involvement to local people.

Problems and obstacles found from the cultural tourism management of the Thai Phuan group in Kaohong Market community were low cooperation between people in

the community for cultural tourism promotion, lack of campaign for continuing cultural heritage conservation to local people and young people, and undeveloped tourist attraction signs.

Suggestions are promotion the cooperation and public involvement of people in the community for cultural tourism activities in order to develop Kaohong Market community to cultural tourism place, governmental management for cooperation with local community, promotion of shopping areas, providing travelling signs, and developing service quality by providing knowledge about cultural tourism management and making consciousness about the importance of cultural heritage conservation for local people in order to conserve Kaohong Market community as the cultural tourism place.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและจารึกพระคุณนี้ไว้ในความทรงจำอย่างมิรู้ลืมเถื่อนว่า ความสำเร็จในครั้งนี้เกิดขึ้นได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ นอกจากนั้นขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการอื่น ๆ อันประกอบด้วย ผศ.ดร.วรรณมา ศิลปอาษา ผศ.เจียง เกาซิด ผศ.ดร.อัศวิน แสงพิภูล และดร.จำเนียร ชุมหโสภาค ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ที่มีส่วนทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ หรือผู้รู้ของชุมชน อันประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล เจ้าของตลาด และผู้ค้าขายชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง ซึ่งเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 16 คน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

ในท้ายที่สุดนี้ ต้องขอระลึกถึงความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการศึกษาใน และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจรวมทั้งให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วีรพร รอดทัศนาศนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.....	8
2.2 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.....	15
2.3 ข้อมูลทั่วไปของชาวไทยพวน.....	18
2.4 แนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	34
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
3.1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.4 การตรวจสอบข้อมูล.....	48
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	50
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน.....	50
4.2 วิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง.....	52
4.3 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง..	63
5. สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	79
5.2 อภิปรายผล.....	84
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	95
ก แบบสัมภาษณ์	95
ข แบบบันทึกการสังเกต	99
ประวัติผู้เขียน.....	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ข้อมูลการปกครองและประชากรอำเภอบางปลาม้า.....	9
2.2	วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี.....	12
2.3	สถานที่สำคัญ.....	13
2.4	จังหวัดที่มีกลุ่มไทยพวน.....	21
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ.....	50

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 ภาพผู้ก่อตั้งตลาดเก้าห้อง (นายบุญรอด เหลียงพานิชและนางส้มจีน)	53
4.2 ภาพบริเวณตลาดบน.....	56
4.3 ภาพผู้ใหญ่โบราณ.....	56
4.4 ภาพศาลเจ้าพ่อทุ่งแค.....	57
4.5 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดบน.....	57
4.6 ภาพบริเวณตลาดกลาง.....	58
4.7 ภาพโรงสีเก่า.....	59
4.8 ภาพเครื่องพิมพ์โบราณ.....	59
4.9 ภาพศาลเจ้าแม่ทับทิม.....	59
4.10 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดกลาง.....	60
4.11 ภาพบริเวณตลาดล่าง.....	61
4.12 ภาพหอดูโจร.....	61
4.13 ภาพทิวทัศน์จากด้านบนหอดูโจร.....	62
4.14 ภาพพิพิธภัณฑ์ตลาดเก้าห้อง.....	62
4.15 ภาพด้านในพิพิธภัณฑ์ตลาดเก้าห้อง.....	62
4.16 ภาพศาลเจ้าพ่อหลักเมือง.....	63
4.17 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดล่าง.....	63
4.18 ภาพแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อชุมชนตลาดเก้าห้อง.....	65
4.19 ภาพสถานที่ในชุมชนที่ชำรุดทรุดโทรม.....	66
4.20 ภาพแสดงภูมิทัศน์ด้านหน้าชุมชนตลาดเก้าห้องในปัจจุบัน.....	67
4.21 ภาพพิพิธภัณฑ์บ้าน ไทยพวน.....	68
4.22 ภาพเครื่องมือในการดำรงชีวิตของชาวไทยพวนสมัยก่อน.....	69
4.23 ภาพการทำบั้งไฟของชาวไทยพวน.....	69
4.24 ภาพเขื่อนริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน.....	69
4.25 ภาพสะพานแขวน.....	70
4.26 ภาพเทศบาลตำบลบางปลาหมอ.....	71

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.27 ภาพลานจอดรถ.....	71
4.28 ภาพลานพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ.....	71
4.29 ภาพลานร้านค้าด้านหน้า.....	72
4.30 ภาพห้องสุขา.....	72
4.31 ภาพศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว.....	72
4.32 ภาพสถานีอนามัยตำบลบางปลาหมอ.....	73
4.33 ภาพศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.....	73
4.34 ภาพตู้เอทีเอ็ม.....	73
4.35 ภาพห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลบางปลาหมอ.....	74
4.36 ภาพป้ายบอกสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว.....	74
4.37 ภาพกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาขานการค้าตลาดเก้าห้อง.....	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม (วรรณ วลัยวานิช, 2546, น. 19) โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย รัฐบาลให้ความสำคัญแก่การท่องเที่ยวอย่างมาก จึงส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยิ่งย่น โดยส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน ตลอดจนเพิ่มจำนวนแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวสูง มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทั้งในด้านของทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สร้างความประทับใจในเรื่องของความงาม ความเป็นธรรมชาติ ตลอดจนมีแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนา อันแสดงถึงอารยธรรม ความเจริญของท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ทำให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (พจนาน บุญคุ้ม, 2550, น. 23)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวยังที่ต่าง ๆ และส่งผลให้การท่องเที่ยวเกิดการขยายตัว แม้ว่าทรัพยากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาจมีการใช้ไม่สิ้นเปลืองเท่าอุตสาหกรรมการผลิต แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวก็เสื่อมโทรมได้หากไม่มีการดูแลรักษาที่ดีพอ การดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีสภาพสมบูรณ์และคงอยู่อย่างยาวนาน เป็นเสมือนการรักษา อารยธรรมและความรุ่งเรืองของชาติเอาไว้ ซึ่งการรักษาทรัพยากรเหล่านี้ให้คงอยู่อย่างยาวนาน จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์และพัฒนาควบคู่กันไป (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2547) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วทั้งโลก จึงได้หาวิธีและรูปแบบ

ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทย เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทย ทั้งยังเป็นเครื่องวัด ความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม ซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าของประเทศ เพราะประเทศจะเจริญ หรือมีนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาของคนในสังคมจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่กล่าวถึงการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น สังคมต้องมีคุณภาพ จากการพัฒนาคนในสังคม วัฒนธรรมถือเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ ว่าได้มีการพัฒนาและ สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น โดยแสดงออกใน รูปแบบที่แตกต่างกันและหลากหลาย ทั้งในด้านของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะการแสดง เป็นต้น นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่คู่มากับสังคมไทย ทำให้เกิดเอกลักษณ์ ของความเป็นไทย และมรดกที่สำคัญซึ่งเป็นการภูมิใจ แสดงถึงเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีของไทย

ประเทศไทย นับเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม เห็นได้จาก ประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของประเทศ การเปิดกว้างในการนับถือศาสนา ความ หลากหลายทางชาติพันธุ์ ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ถิ่น เกิดการ เปลี่ยนแปลง ผสมผสาน หล่อหลอม พัฒนามาตามกาลเวลา กระทั่งประยุกต์ร่วมกับวัฒนธรรมทั้งข้าง ถิ่นและข้ามถิ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรมในแผ่นดินไทยที่มีการสืบสาน ผ่านกาลเวลามาอย่างยาวนาน ประเทศไทยจึงนับได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่เต็มไปด้วยต้นทุนทาง วัฒนธรรม (Cultural Capital) ไม่น้อยกว่าประเทศใดในโลก ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและการ จัดการวัฒนธรรม เป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญถึงความยั่งยืนของการพัฒนา เมื่อกระแสการพัฒนาประเทศ ด้วยนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ได้ถูกนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของการ พัฒนาประเทศ จึงถือเป็นจังหวัดที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในท้องถิ่นจะนำต้นทุน วัฒนธรรมที่มีมาเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไปในรูปแบบของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิง สร้างสรรค์ (Creative Cultural Tourism) การจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ต้องอาศัยความ ร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งในส่วนขององค์ความรู้ตามหลักฐานที่ปรากฏ การสืบทอดให้คงอยู่ และการดำเนินต่อไป โดยชุมชนจะเป็นผู้แสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถอนุรักษ์และสืบสาน วัฒนธรรมต่อไปได้

ปัจจุบันการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการแสดงถึงความภูมิใจของ ประเทศ ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น และเพื่อเป็นการส่งเสริมจิตสำนึกการ อนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ทรงคุณค่าและสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้

ที่ยั่งยืนที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นภายใต้ขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในชุมชนที่มีต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นไว้ได้

ในประเทศไทย มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยคนหลากหลายกลุ่มในแต่ละพื้นที่ นอกจากชาวไทยที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแล้ว ยังมีชาวไทยพวนรวมอยู่ด้วย ซึ่งชาวไทยพวนคือคนไทยเผ่าหนึ่งที่นับถือและยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตน เครื่องครัดในประเพณี ซึ่งถือปฏิบัติตามแบบอย่างบรรพบุรุษมาเป็นเวลายาวนาน โดยวัฒนธรรมของไทยพวนนี้มีที่มาจากคนไทยที่มีเชื้อสาย “ไทยพวน” อยู่จำนวนหนึ่งที่ได้เป็นพลเมืองของไทยตั้งแต่ “เมืองพวน” ยังเป็นส่วนหนึ่งของไทย (สยาม) ก่อนที่จะเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง คือประเทศลาวทั้งหมดให้ฝรั่งเศสเมื่อ ร.ศ.112 หรือ พ.ศ.2436 ชาวลาวพวนกลุ่มหนึ่งไม่สามารถทนต่อการบังคับบัญชาของฝรั่งเศสได้จึงได้นำครอบครัวมาอยู่ในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 5 และก่อนหน้านั้นก็มีชาวลาวพวนมาอยู่ก่อนแล้ว พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงกำหนดพื้นที่ให้ชาวลาวพวนตั้งถิ่นฐาน ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ คือ แพร่ สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก นครนายก สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ปราชินบุรี หนองคาย สระบุรี ฉะเชิงเทรา อุดรธานี เชียงราย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีไทยพวนอยู่อย่างหนาแน่น และอาศัยอยู่อย่างประปรายที่จังหวัดราชบุรี นครปฐม อ่างทอง จันทบุรี สมุทรปราการและกรุงเทพฯ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในพงศาวดารว่า ในสมัยบ้านเมืองไม่เรียบร้อยชาวไทยพวนถูกกวาดต้อนไปไว้ในพื้นที่ดังกล่าวด้วย จากบัดนั้นจนถึงบัดนี้ ชาวไทยพวนก็ได้อาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินไทยอย่างสงบสุข มีวิถีชีวิตและแบบแผนในการดำรงชีพ ผสมผสานกับชาวไทยอย่างสนิทสนมกลมกลืน อาจจะทั้งโดยใกล้ชิดเสมือนญาติพี่น้องหรือโดยการสืบเผ่าพันธุ์ด้วยการแต่งงาน

ชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพวน มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และชาวไทยพวนในตลาดเก้าห้องยังมีอุปนิสัยยิ้มแย้มแจ่มใส อหังการดี โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักสงบ และยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีวัฒนธรรม มีภาษา มีความผูกพันในระบบเครือญาติ เผ่าพันธุ์ เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาช้านาน วิธีการดำเนินชีวิตของชาวไทยพวนในตลาดเก้าห้องที่เป็นแบบเอกลักษณ์ของตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านภาษา ชาวไทยพวนจะพูดได้ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยพวน โดยจะใช้ภาษาไทยกลางพูดกับคนต่างถิ่น แต่จะพูดภาษาไทย

พวกกับกลุ่มชนเดียวกัน ภาษาพูดของไทยพวนมีสำเนียงไพเราะ ซึ่งจะแตกต่างจากภาษาพูดของลาวเวียง ที่มีสำเนียงสั้นๆ ห้วนๆ ด้านประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง เช่น ประเพณีใส่กระจาด ประเพณีกำฟ้า ซึ่งเป็นประเพณีที่แสดงถึงการสักการะฟ้า เพื่อให้ผีฟ้าหรือเทวดาพอใจ เพื่อไม่ให้เกิดภัยพิบัติ ด้านอาหารบริโภคของชาวไทยพวนในตลาดเก่าห้องที่มีประจำทุกครัวเรือนคือ ปลาจ๋า เมื่อมีงานบุญมักนิยมทำขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารอื่นๆ จะเป็นอาหารง่ายๆ ที่ประกอบจากพืชผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น เช่น ปลาต้ม ปลาต้มผัก เป็นต้น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ริมน้ำของคนในชุมชนตลาดเก่าห้องยังมีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมริมสองฝั่งแม่น้ำของคนเชื้อชาติไทย จีน ลาวพวน ที่ใช้ชีวิตอยู่กันอย่างเรียบง่าย และยังคงรักษาเอกลักษณ์ประเพณีวัฒนธรรมอันดั้งเดิมไว้ อีกทั้งชุมชนตลาดเก่าห้องยังเคยเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่เจริญรุ่งเรืองในอดีต มีอายุเก่าแก่กว่าร้อยปี (สร้างประมาณปี พ.ศ.2465) สร้างเป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้นแบบสถาปัตยกรรมจีน โบราณ การค้าขายในตลาดเก่าห้องที่อยู่กันเป็นหมู่บ้านในละแวกเดียวกัน ทำให้มีลักษณะของการทำการค้าภายในตลาดเป็นแบบช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยกัน ขายโดยเอากำไรไม่มาก ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่อย่างพอเพียง ไม่มีระบบ หรือกฎเกณฑ์ใดๆ ความเก่าแก่ของชุมชนตลาดเก่าห้องยังเป็นมนต์เสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่ดึงดูดผู้คนให้เข้ามาเยี่ยมชมวิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยพวนต่างๆ เช่น เยี่ยมชมตลาดห้องแถวบ้าน ไม้โบราณที่มีความเก่าแก่กว่า 100 ปี เยี่ยมชมของเก่าโบราณบ้านมหาเจริญ (นาฬิกา ตะเกียง) เยี่ยมชมโรงสีเก่าที่ใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ ละคร โฆษณา และสารคดี มาแล้วหลายมากมาย เช่น เรื่องลอลลายมังกร 7 ประจัญบาน แม่เบ๊ย ดงดอกเหมย อยู่กับกิ่ง เป็นต้น และเยี่ยมชมหอคูโจร ซึ่งเป็นหอคอยรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณ สร้างขึ้นสำหรับป้องกันโจร เนื่องจากในสมัยนั้น มีโจรผู้ร้ายชุกชุมมากในสุพรรณบุรี เมื่อขึ้นไปถึงบนสุด จะมองเห็นทิวทัศน์ได้ไกลไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ ตลอดจนพื้นที่โดยรอบของตลาดเก่าห้องได้ทั้งหมด นอกจากนี้ตลาดเก่าห้องยังมีงานประจำปีไหว้ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองตลาดเก่าห้อง (งานจิว) และศาลเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของบุคคลทั่วไป จึงทำให้ทุกวันนี้ตลาดเก่าห้องได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทยพวนที่กำลังจะสูญหาย และบุคคลรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมแบบวิถีชีวิต จึงทำให้น่าศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถึงวิถีชีวิตของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของชาวไทยพวน การใช้ภาษา อาหาร ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยพวน อีกทั้งความเป็นไปได้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ดำเนินไปในทิศทางที่ยั่งยืน และให้นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ

ประชาชนในพื้นที่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าใจถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อหาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ครอบคลุมทุกด้านและมีความยั่งยืน อีกทั้งเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ปฏิบัติสืบต่อกันอย่างรู้คุณค่า ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำกัดขอบเขตอยู่ที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวน ได้แก่ ด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของชาวไทยพวน ภาษา อาหาร ขนบธรรมเนียมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.3.3 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชากรชาวไทยพวนซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับเรื่องที่วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ได้แก่

1. ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล
2. เจ้าของตลาด
3. ผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง

1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ อาจมีข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้องไม้ครบถ้วนและครอบคลุมในวิถีแบบดั้งเดิมทั้งหมด เนื่องจากสภาพทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการผสมผสานกลมกลืนระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันของไทย ไทยพวน หรืออื่นที่ดี ประกอบกับการที่คนรุ่นใหม่ของกลุ่มไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้องสมัยนี้ได้มีการใช้ชีวิตในสังคมเมือง และมีความทันสมัยมากขึ้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ทำให้ทราบถึงสภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางเพื่อศึกษา เรียนรู้ สัมผัสวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมของชาวบ้านในด้านต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งโดยมุ่งเน้นไปทางด้านประวัติศาสตร์ วิถีชุมชน ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต การทำมาหากินของชาวบ้านชุมชนตลาดเก่าห้อง โดยไม่สร้างผลกระทบต่อวัฒนธรรมของคนในชุมชน

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ให้ความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานภายนอกช่วยกันดูแลทั้งทางด้านวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง จิตความสามารถของชาวบ้านชุมชนตลาดเก่าห้อง ที่ใช้ภูมิปัญญาของตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและผู้ใหญ่บ้านที่ให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและประสานงานกับหน่วยงานภายนอกช่วยกันดูแลทั้งทางด้านวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มรดกทางวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความสำคัญต่อวิถีชีวิต มรดกวัฒนธรรม ศิลปะ อุตสาหกรรม พื้นบ้าน และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนกลุ่มไทยพวนในท้องถิ่น แหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะ มหกรรม และงานแสดงสินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑสถานทุกประเภท ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ นักท่องเที่ยว

ชาวไทยพวน หมายถึง ประชาชน หรือบุคคลที่เข้าไปเก็บข้อมูลวิจัยนี้ ได้แก่ พนักงานฝ่ายบริหาร พนักงานฝ่ายสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล เจ้าของตลาด และผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

วัฒนธรรมไทยพวน หมายถึง กิจกรรมที่แสดงออกและมีการสืบทอดของชาวไทยพวน ชุมชนตลาดเก้าห้องในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา ภาษา และอาหาร

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงเลือกเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน (Key Informants) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล เจ้าของตลาด และชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ค้าขายในตลาดเก้าห้อง ใช้เก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานด้านวิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยพวน

สภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสถานการณ์ในปัจจุบัน

ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน

2. แบบสังเกต ใช้เก็บข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, วิถีชีวิต วัฒนธรรม เช่น ภาษา อาหาร ขนบธรรมเนียมประเพณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีผู้เขียนและศึกษาไว้แล้วดังนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.2 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2.3 ข้อมูลทั่วไปของชาวไทยพวน
- 2.4 แนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติอำเภอบางปลาหมอ อำเภอบางปลาหมอ ได้ตั้งมาเป็นเวลา 96 ปี สมัยกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยมีเจ้าพระยาศรี-วิชัยเป็นสมุหเทศาภิบาล พระสมุหคณานุรักษ์เป็นข้าหลวงประจำจังหวัดสุพรรณบุรี และนายจิตเป็นนายอำเภอบางปลาหมอกคนแรกที่มาของชื่ออำเภอบางปลาหมอ มาจากชื่อปลาหมอ ซึ่งมีชุกชุมในบริเวณที่ตั้งเดิมซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของตลาดเก่าห้องลงมาจนถึงคุ้งวังตาเพชรบริเวณนี้เป็นเป็นที่ลุ่ม น้ำในห้วยบึงไหลมารวมกันในแม่น้ำจึงทำให้เกิดเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของปลา มีปลาชุกชุมมากโดยเฉพาะปลาหมามีเป็นจำนวนมากกว่าปลาชนิดอื่นจึงได้ชื่อว่าอำเภอบางปลาหมอต่อมาพ.ศ. 2442 ได้เกิดเพลิงไหม้ ที่ว่าการอาคารไม้หลังคามุงจากประกอบกับอำเภอตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำริมตลิ่งถูกน้ำกัดเซาะอยู่ตลอดเวลาจึงย้ายอำเภอมาตั้งใหม่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลโคกครามในปีพ.ศ. 2504 สมัยนายตอมพรหมมานเป็นนายอำเภอ และยังคงใช้ชื่อเดิมมาจนถึงปัจจุบัน

2.1.1 สภาพทั่วไป

อำเภอบางปลาหมอตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสุพรรณบุรี ระยะทางห่างจากจังหวัดสุพรรณบุรี 10 กิโลเมตรห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินสาย 340

2.1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอเมืองสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภออุทองจังหวัดสุพรรณบุรี

2.1.3 สภาพพื้นที่

อำเภอบางปลาม้า มีพื้นที่ทั้งหมด 482.83 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ดินดี มีคูคลองจำนวนมากเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมแต่ในระหว่างช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคมของทุกปีจะมีน้ำท่วมขัง

2.1.4 การเมืองการปกครอง

อำเภอบางปลาม้า มีลักษณะการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 14 ตำบล 127 หมู่บ้าน และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 18 แห่ง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 14 แห่ง และเทศบาลตำบล 14 แห่ง มีประชากร 82,301 คน เป็นชาย 40,130 คน เป็นหญิง 42,171 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 21,870 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร เฉลี่ยต่อพื้นที่ 18.7 คน/ตร.กม.

ในเขตเทศบาล	655.96 คน / ตร.กม.
นอกเขตเทศบาล	165.64 คน / ตร.กม.

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลการปกครองและประชากรอำเภอบางปลาม้า

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	ครอบครัว
โคกคราม	12	2,927	3,114	6,041	1,659
ในเขตเทศบาลฯ	ม.5,ม.4,ม.10	852	876	1,728	691
	บางส่วน				
บางปลาม้า	12	3,400	3,456	6,856	1,759
ในเขตเทศบาลฯ	ม.2 , ม.7	938	1,083	2,021	574
ไผ่กองดิน	8	2,492	2,535	5,027	1,178
ในเขตเทศบาลฯ	ม.3 , ม. 4	908	1,016	1,924	531
บ้านแหลม	5	1,620	1,782	3,402	871
ในเขตเทศบาลฯ	ม.2	728	728	1,456	400

ตารางที่ 2.1(ต่อ)

ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	ครอบครัว
ตะค่า	9	2,888	3,057	5,945	1,627
บางใหญ่	8	2,346	2,337	4,683	1,198
กฤษณา	7	1,959	2,038	3,997	1,052
สาดี	8	3,550	3,763	7,313	2,005
องครักษ์	7	2,707	2,935	5,642	1,501
จระเข้ใหญ่	9	2,541	2,607	5,148	1,303
มะขามล้ม	14	2,510	2,706	5,216	1,488
วังน้ำเย็น	7	2,107	2,171	4,278	1,103
วัดโบสถ์	11	2,537	2,650	5,187	1,284
วัดดาว	10	3,120	3,317	6,437	1,646
รวม	127	40,130	42,171	82,301	21,870

2.1.5 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านและมีคูคลอง จำนวนมาก ระหว่างเดือนสิงหาคม – ธันวาคม ของทุกปี จะมีน้ำท่วมพื้นที่ริมแม่น้ำท่าจีนภูมิอากาศ ลักษณะเป็นแบบลมมรสุมมี 3 ฤดู

ฤดูร้อน	ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน
ฤดูฝน	ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม
ฤดูหนาว	ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์

2.1.6 ศาสนา

ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ ประมาณ 81,138 คน คิดเป็นร้อยละ 95

ประชาชนนับถือศาสนาอื่น ๆ ประมาณ 4,270 คน คิดเป็นร้อยละ 5

2.1.7 โครงสร้างพื้นฐาน

ไฟฟ้า สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบางปลาม้า 1 แห่ง

ประปา การประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 3 แห่ง

การประปาหมู่บ้าน จำนวน 73 แห่ง
(กรมอนามัย 35 แห่ง รพช. 2 แห่ง โยธาธิการ 2 แห่ง กรมทรัพย์ 21 แห่งและอื่น ๆ 13 แห่ง)

บ่อน้ำตื้น จำนวน 5 บ่อ (กรมอนามัย 5 บ่อ)

ภาชนะเก็บน้ำสะอาดขนาดใหญ่ จำนวน 89 แห่ง
(ฝ.99 จำนวน 3 แห่ง ฝ.33 จำนวน 61 แห่ง ฝ.30 จำนวน 5 แห่ง และอื่น ๆ จำนวน 20 แห่ง)

โทรศัพท์ การโทรคมนาคมติดต่อสื่อสาร สื่อสารโทรศัพท์รวมทั้งโทรศัพท์จังหวัด
ชุมสายโทรศัพท์บางปلام้า 1,524 เลขหมาย
ชุมสายโทรศัพท์สาธิต 235 เลขหมาย
หอกระจายข่าว 122 หมู่บ้าน 4 เทศบาล

การคมนาคมทางบก

1. ทางหลวงแผ่นดินสายสุพรรณ - บางบัวทอง (สาย 340)
2. ทางหลวงแผ่นดินสายสุพรรณ - บางลี่
3. ทางหลวงแผ่นดินสายเก้าห้อง - ดอนเจง
4. ทางหลวงชนบท
5. ถนนลูกรังติดต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน

แหล่งน้ำ

แม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน จำนวน 1 สาย
คลองชลประทานจำนวนมาก

เศรษฐกิจอาชีพหลัก

1. เกษตรกร ทำนา	ประมาณร้อยละ 57%
2. พืชผลการเกษตร	ประมาณร้อยละ 3%
3. เลี้ยงสัตว์	ประมาณร้อยละ 35%
4. อาชีพอื่น	ประมาณร้อยละ 5%

พืชเศรษฐกิจ

1. ข้าวนาปี พื้นที่ 171,700 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 850 กก./ไร่
2. ไม้ผล/ไม้ยืนต้น 5,816 ไร่
3. พืชผัก 1,006 ไร่
4. ทำการเกษตร 213,381 ไร่
- 5 ไม้ดอกไม้ประดับ 85 ไร่

2.1.8 การพัฒนาชุมชน

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 23 ศูนย์ ผดด. 38 คน เด็ก 763 คน
2. กลุ่มออมทรัพย์ 58 กลุ่ม เงินสะสมสะสม 9,615,774 บาท
3. หมู่บ้านตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน 21 หมู่บ้าน ครั้วเรือนเป้าหมาย 1,027 ครั้วเรือน ได้รับการยืมเงินแล้ว 835 ครั้วเรือน
4. ศูนย์สาธิตการตลาด 2 แห่ง
5. โครงการกองทุนหมู่บ้าน 127 กองทุน
6. กลุ่มอาชีพ 14 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัล และเป็นที่น่าสนใจ ดังนี้

กลุ่มไม้กวาดใยมะพร้าว	หมู่ที่ 4	ตำบลบางใหญ่
กลุ่มจักสานหวายและไม้ไผ่	หมู่ที่ 3	ตำบลบางปลาหมอ
กลุ่มไข่เค็ม บ้านวัดโบสถ์	หมู่ที่ 6, 10	ตำบลมะขามล้ม
กลุ่มขนมหวาน	หมู่ที่ 9	ตำบลโคกคราม บ้านลำบัว
	หมู่ที่ 5	ตำบลไผ่ทองดิน บ้านบ่อหัวกรวด
7. อาสาพัฒนาชุมชน (อช) 484 คน ผู้นำ อช. 28 คน
8. คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) 125 คณะ
9. คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) 14 คณะ
10. คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ (กพสอ.) 1 คณะ

2.1.9 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ทรัพยากรดิน สภาพดินเหนียวเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่
2. ทรัพยากรน้ำ มีลำคลองในตำบลหมู่บ้านจำนวนมากทำให้มีน้ำเพื่อเกษตรอย่างทั่วถึง

ตารางที่ 2.2 วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี

อำเภอบางปลาหมอ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่สำคัญดังนี้

ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่	ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่ อำเภอบางปลาหมอ จัดให้มีการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ในวันที่ 1 มกราคม ของทุกปีโดยมีการนิมนต์พระรับบิณฑบาตข้าวสาร อาหารแห้งจากประชาชนในเขตอำเภอบางปลาหมอ บริเวณริมเขื่อนหน้าท่าว่าการอำเภอบางปลาหมอ
----------------------------------	--

ตารางที่ 2.2(ต่อ)

<p>ประเพณีแข่งขันเรือยาว ชิงถ้วยพระราชทานฯ</p>	<p>ประเพณีแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน เป็นการแข่งขันเป็นเรือยาวที่ชนะเลิศการแข่งขันจากสนาม ทั่วประเทศมาแล้ว เข้าร่วมการแข่งขันชิงถ้วยพระราชทาน พระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี จะแข่งขันใน สัปดาห์ที่สาม ของเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ ลำน้ำ ท่าจีนหน้าวัดสวนหงส์ หมู่ที่ 8 ตำบลบางปลาหมี่</p>
<p>ประเพณีบุญบั้งไฟชาวไทยพวน</p>	<p>ประเพณีบุญบั้งไฟชาวไทยพวน เป็นประเพณี ชาวไทยพวน เป็นการประกวดแข่งขันบั้งไฟของหมู่บ้าน ชาวไทยพวนที่อยู่ในอำเภอบางปลาหมี่ เพื่อการสนุกสนาน สามัคคี และเป็นการอนุรักษ์ประเพณีของชาวไทยพวน จัดเป็นประจำทุกปี ในช่วงวันที่ 11-13 เมษายน ณ เทศบาลบางปลาหมี่(บ้านเก้าห้อง) ตำบลบางปลาหมี่</p>
<p>ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ</p>	<p>ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ ประเพณีตักบาตร กลางน้ำจะมีขึ้นในแรม 12 ค่ำ เดือน 12 มีชาวบ้านมา ร่วมกันตักบาตรข้าวสาร อาหารแห้ง มีราษฎรในตำบล และตำบลใกล้เคียงมาร่วมตักบาตรในตอนเช้าประมาณ 6 โมงเช้า มีพระสงฆ์พายเรือมาจากหลายวัดมารับ บิณฑบาต โดยจัดใส่บาตรที่แพหน้าวัดป่าพฤกษ์เสรีจมี การแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชนแต่ละหมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 2.3 สถานที่สำคัญของอำเภอบางปลาม้า

วัดสวนหงส์	วัดสวนหงส์ เป็นวัดที่เก่าแก่ ชาวบ้านให้ความศรัทธาและเลื่อมใส ซึ่งมีพระครูคุณารักษ์ (หลวงพ่อบลิ้ม) เป็นเจ้าอาวาส เป็นพระเกจิอาจารย์ด้านพระพุทธรูปที่ชาวอำเภอบางปลาม้าและใกล้เคียง ให้ความเคารพนับถือศรัทธาในตัวพระคุณท่าน
วัดดอกบัว	วัดดอกบัว เป็นวัดที่เป็นที่ตั้งของห้องสมุดเจดีย์ที่สวยงามและมีหนังสือที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก
วัดอาน	วัดอาน มีหลวงพ่ोजันทรังษีเป็นที่สักการะของประชาชนทั่วไป
วัดบางเลน	วัดบางเลน เป็นวัดที่มีอุโบสถ์สวยงาม มีพระที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านอยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 24 กม. ภายในบริเวณวัดมีค้างคาวแม่ไก่อยู่เป็นจำนวนมากอาศัยเกาะอยู่ตามต้นไม้
อุทยานมัจฉา วัดป่าพฤกษ์	อุทยานมัจฉาวัดป่าพฤกษ์ ที่หน้าวัดป่าพฤกษ์มีปลาธรรมชาติที่ทางวัดสงวนพันธุ์ปลาไว้ไม่ให้บุคคลใดจับปลาและทางวัดได้ให้อาหารเพื่อทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ประชาชนได้มาพักผ่อนหย่อนใจ มีพันธุ์ปลามากมายหลายชนิด โดยเฉพาะปลาสร้อยตัวละหลายกิโลกรัม ประมาณหลายร้อยตัวและปลาอื่นๆ รวมหลายพันตัวมีนักท่องเที่ยวมากมายหลายพื้นที่มาเที่ยวและให้อาหาร
วังมัจฉา วัดสาธิต	วังมัจฉา วัดสาธิต เป็นอุทยานมัจฉา มีปลามากมายบริเวณคลองหน้าวัด เช่นปลาสร้อย ปลาทราย ปลาเทโพ เป็นต้น

จากเอกสารที่นำเสนอผู้วิจัยจะนำความรู้ในเรื่องอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในประเด็นการท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลการศึกษาวิจัยได้รอบด้านและสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษาในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีได้

2.2 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ปรีชา ศิริสมบูรณ์เวช(2549)กล่าวว่า ตลาดเก่าห้องเป็นตลาดห้องแถวเก่าแก่ ตั้งอยู่ริมฝั่งน้ำท่าจีน อายุประมาณ 100 ปี สร้างประมาณต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปลาม้า หมู่ที่ 2 ตำบลบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีจากเอกสารที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับประวัติตลาดเก่าห้อง และจากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุ คำว่า “ตลาดเก่าห้อง” น่าจะนำมาจากชื่อของบ้านเก่าห้อง ซึ่งเป็นบ้านโบราณมีประวัติสืบทอดมายาวนานตลาดเก่าห้องเล่ากันว่าสร้างขึ้นโดยชาวจีนคนหนึ่งชื่อ “นายสง” อพยพมาจากกรุงเทพฯ มาทำมาค้าขายอยู่บริเวณละแวกบ้านเก่าห้อง กิจการค้ารุ่งเรืองดี ในราว พ.ศ. 2424 ได้แต่งงานกับ “นางแพ” ซึ่งเป็นหลานสาวของขุนกำแหงฤทธิแห่งบ้านเก่าห้อง และได้ประกอบอาชีพค้าขายที่แพ ซึ่งสร้างขึ้นไว้ 1 หลัง จอดอยู่ริมหน้าบ้านเก่าห้อง ซึ่งในสมัยก่อนเป็นย่านค้าขายที่มีเรือนแพขายของสองฝั่งแม่น้ำ นายสง หรือที่ชาวบ้านมักนิยมเรียกว่า “เจ๊ก-รอด” ทำการค้าขายสินค้าทุกประเภทโดยเฉพาะเครื่องบวช เครื่องมืออุปกรณ์ทำนา และเครื่องอุปโภคบริโภคทั้งหลายจนร่ำรวย และรู้จักกันในนามต่อมาว่า “นายบุญรอด เหลียงพานิช”ในปี พ.ศ. 2467 โจรได้ปล้นแพของนายบุญรอด และได้ทำการประทุษร้ายนางแพจนถึงแก่กรรม หลังจากนั้นไม่นานนายบุญรอดได้สมรสกับนางส้มจิ้น นายบุญรอดเริ่มวางแผนผังและสร้างตลาดบริเวณฝั่งตรงข้ามบ้านเก่าห้อง โดยโยกย้ายแพทั้งหลายขึ้นไปค้าขายบนบกคือในตลาด เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำในบริเวณนั้น และเปิดการค้าทางบกมากขึ้นและนำชื่อบ้านเก่าห้องมาเป็นชื่อตลาด คือ “ตลาดเก่าห้อง”ต่อมาในปี พ.ศ. 2477 นายบุญรอดได้สร้างป้อม ซึ่งกว้างประมาณ 4 เมตร ยาวประมาณ 4 เมตร มี 5 ชั้น ชั้นบนสุดเป็นคาค่า แต่ละชั้นบริเวณฝาผนังของทุกด้านมีรูปกลมโต ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว โดยมีพระยารามราชศักดิ์เจ้าเมืองสุพรรณบุรีในสมัยนั้นมาเป็นผู้ทำพิธีเปิด เหตุที่สร้างป้อมขึ้นมาเพราะในระบายนั้นพวกโจรหรือที่เรียกว่า “เสือ” หลายคนออกปล้นฆ่าตามริมน้ำท่าจีนเสมอ จึงได้สร้างป้อมไว้สังเกตการณ์และมีกรมเตรียมการป้องกันการปล้นสะดมของเสือทั้งหลายด้วย ถ้าเสือมากคนจะขึ้นไปประจำอยู่ในป้อมตามชั้นต่างๆ เอาปืนส่องยิงตามรูทั้ง 4 ด้านของป้อม เพื่อต่อสู้กับเสือที่มาปล้น

ในอดีตตลาดเก่าห้องนอกจากจะเป็นศูนย์กลางการค้าขายแล้วยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ ผู้คนจากพื้นที่ใกล้เคียงที่จะเดินทางหรือไปทำการค้าขายในตัวเมือง

สุพรรณบุรี และกรุงเทพฯ จะต้องมาลงเรือโดยสารที่ตลาดเก่าห้อง เพราะสมัยก่อนหนทางยังไม่เจริญ จึงต้องใช้การคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก สภาพในอดีตของตลาดเก่าห้องที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายและศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำนับวันแต่จะหายไป เนื่องจากการคมนาคมเจริญมากขึ้น ถนนเข้ามาแทนที่แม่น้ำ ตลาดเก่าห้องก็ยังคงเป็นชุมชนริมน้ำที่ใช้ชีวิตอยู่กันอย่างเรียบง่าย ฟังพาอาศัยเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ยังรักษาเอกลักษณ์ประเพณีวัฒนธรรมอันดีไว้ แม้กาลเวลาจะล่วงเลยผ่านไปแต่ตลาดเก่าห้องยังคงยืนหยัดตระหง่านอยู่คู่แม่น้ำท่าจีนสืบไป

ตลาดเก่าห้อง แบ่งเป็น 3 ส่วน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554) คือ ตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง

ตลาดบน

มีอายุประมาณ 74 ปี รูปแบบการก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมจีนปนไทย คือ ปลูกเป็นห้องไม้แถว 2 ชั้น คลุมหลังคาสูง หน้าหน้าเข้าหากันประมาณ 20 ห้อง โดยมีพระราชสุพรรณเขตเป็นผู้ออกสร้างสิ่งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้มีดังนี้

1. สถาปัตยกรรมเรือนไม้โบราณ 2 ชั้น
2. ฐัใหญ่โบราณ (แต่เดิมชาวบ้านตลาดบนมักเจ็บไข้ล้มป่วย และเสียชีวิตอยู่บ่อยๆ เนื่องจากเชื่อกันว่าเกิดจากที่เมรุวัดลานคาตั้งตรงข้ามกับตลาด ต่อมาจึงได้ให้จีนแสมมาตรวจดูว่าเกิดจากสาเหตุใด ภายหลังจีนแสมได้แนะนำให้ สร้างฐัขึ้นตั้งไว้บนช่อ เพื่อเป็นการแก้เคล็ด และป้องกันภัยสิ่งไม่ดีต่างๆ ไม่ให้เข้ามาหลังจากนั้น เป็นต้นมาชาวบ้านตลาดบนจึงอยู่อย่างสงบสุขเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน)

3. ซักรอก (ม่านบังแสงที่สะท้อน ถึงภูมิปัญญาชาวบ้านในอดีต)
4. มีของฝากน่าสนใจ คือ ขนมเปี๊ยะ

ตลาดกลาง

เดิมเป็นโรงสีของนายทองดี ต่อมาสร้างห้องแถวไม้เพิ่มเติมประมาณ 10 หลัง รูปแบบการสร้างแบบสถาปัตยกรรมจีนในอดีตมีท่าเรือที่สำคัญในการขนส่ง ซื้อขายสินค้าข้าวสาร อีกทั้งยังมีท่าเรือในการรับส่งชาวบ้าน ในตลาดรวมถึงหมู่บ้านใกล้เคียงที่ต้องการเดินทาง ไปยังตัวเมือง จ.สุพรรณบุรี บางกอก(กทม.) ฯลฯ ปัจจุบันตลาดกลางมีอายุประมาณ 74 ปี เคยเป็นสถานที่ถ่ายภาพยนตร์ ละคร และโฆษณา มาแล้วหลายมากมาย เช่น เรื่องอั้งยี่, 7 ประจัญบาน, อยู่กับก๋ง, แม่เป็ย เป็นต้น สำหรับสถานที่ที่น่าสนใจของตลาดกลาง ได้แก่

1. โรงสีเก่า (สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์)
2. เรือนไม้เก่า
3. เครื่องพิมพ์โบราณอายุร่วม 80 ปี (โรงพิมพ์ไฟโรจน์)

4. บ้านสะสมเหล่าเก่า
5. ศาลเจ้าแม่ทับทิม

ตลาดล่าง

เป็นศูนย์กลางการค้าขายที่เจริญรุ่งเรืองในอดีต มีอายุเก่าแก่ประมาณ 104 ปี (สร้างประมาณปี พ.ศ.2465) สร้างโดย นายบุญรอด เหลียงพานิช สร้างเป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้นแบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณ และยังเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิต และความเก่าแก่ของตลาดได้ทุกวัน ได้แก่

1. หอคูโจรหรือ ป้อมปราบโจร เป็นหอคอยรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณ ก่ออิฐถือปูน กว้าง 3x3 เมตร สูงราวตึก 4 ชั้น มีบันไดขึ้นทั้ง 4 ชั้น ชั้นบนสุดเป็นคานฟ้า แต่ละชั้นฝาผนังจะมีการเจาะรูกลมโต มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 นิ้ว มีไว้สำหรับรับแสงสว่างภายใน และไว้สำหรับเสียบปืน ชุมโจร โดยจัดชายฉกรรจ์ คอยจัดเวรยามเฝ้าระวังป้องกันโจร ผู้ร้ายที่จะเข้ามาบุกปล้นตลาดในสมัยนั้น มีโจรผู้ร้ายชุกชุมมาก ในสุพรรณบุรี ทั้งโจรมเหศวร เสือดำ เสือใบ ฯลฯ เมื่อขึ้นไปถึงบนสุด จะมองเห็นทิวทัศน์ได้ไกลไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ ตลอดจนพื้นที่โดยรอบของตลาดเก่าห้อง ได้ทั้งหมดหอคูโจรแห่งนี้ ถูกสร้างขึ้น โดย เจ้าแก้วบุญรอด เหลียงพานิช ใช้ระยะเวลาการก่อสร้าง 1 ปีเศษ ซึ่งมีพระยารามราชภักดี เจ้าเมืองสุพรรณบุรี ในสมัยนั้น ซึ่งได้มาทำพิธีเปิดเมื่อปี พ.ศ.2477

2. ของเก่าโบราณข้ามหาเจริญ (นาฬิกา ตะเกียง)
3. สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ และสารคดี เช่น เรื่องลอลลายมังกร ดงดอกเหมย อยู่กับกิ่ง
4. ชุมชนบ้านไม้เรือนเก่า

นอกจากนี้ยังมีงานประจำปีไหว้ศาลเจ้าพ่อ หล้าเมืองตลาดเก่าห้อง (งานจิว) ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของบุคคลทั่วไป

2.2.1 การเดินทาง

ตลาดเก่าห้องตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 เทศบาลตำบลบางปลาหมอ อำเภอบางปลาหมอ จ.สุพรรณบุรี เลยจากตัวอำเภوبرะมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดประมาณ 10 กิโลเมตร

จากเอกสารที่นำเสนอผู้วิจัยจะนำความรู้ในเรื่องชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในประเด็นการท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ข้อมูลการศึกษาวิจัยได้รอบด้าน และสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ การท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรีได้

2.3 ข้อมูลทั่วไปของชาวไทยพวน

ตัวดี ท.ทิวเทือกเขา(2552) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวนในประเทศไทยไว้ว่าพวน (Phuen, Puen) เป็นคำที่เรียกกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูง ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีอาณาเขตติดต่อกับญวน ได้ชื่อว่าพวน เพราะเชียงขวางมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านพื้นที่ ชื่อแม่น้ำพวน ชาวพวนนิยมตั้งถิ่นฐานสร้างที่ทำกินบริเวณลุ่มแม่น้ำ ด้วยมีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ไถนา เมื่ออพยพมาอยู่ในประเทศไทย จึงเลือกสถานที่สร้างบ้านเรือนอยู่ตามแม่น้ำลำคลอง สังเกตได้จากชาวไทยพวนอำเภอปากพลี จะสร้างบ้านอยู่ตามลำคลองตลอดแนว ตั้งแต่ตำบลหนองแสง ตำบลเกาะหวาย ตำบลเกาะโพธิ์ จนถึงตำบลท่าเรือ เป็นต้น ที่อำเภอเมืองนครนายก จะมีชาวไทยพวนอาศัยอยู่ที่ตำบลสาธิตา และตำบลเขาพระราชชาวไทยพวนในจังหวัดนครนายก เชื่อกันว่า อพยพเข้ามาในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2322 เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงโปรดเกล้าให้ สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ยกทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์และหัวเมืองต่างๆ ซึ่งมีชื่อเรียกรวมกันว่าหัวพันทั้งห้าทั้งหก ประกอบด้วยเมืองคำม่วน เมืองคำเกิด เมืองเวียงไชย เมืองไพศาลลี เมืองชำเหนื่อ และเมืองเชียงขวาง ได้กวาดต้อนเอาลาวเวียง (ลาวเวียงจันทน์) ลาวพวนและลาวโซ่ง มาไว้ที่เมืองร้าง (เพราะถูกพม่ากวาดต้อนราษฎรไปตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า เมื่อ พ.ศ. 2310) เช่นเมืองสุพรรณบุรี สระบุรี ลพบุรี นครนายก และฉะเชิงเทรา ระยะเวลาที่สอง ในราวปี พ.ศ. 2335 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมืองแกลงและเมืองพวนแข็งข้อต่อเมืองเวียงจันทน์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์จึงได้ยกทัพไปปราบและกวาดต้อนครอบครัวลาวทรงดำ(ลาวโซ่ง) และลาวพวนส่งมากรุงเทพฯ ลาวทรงดำถูกส่งไปอยู่ที่เพชรบุรี ลาวพวนถูกส่งมาที่เมืองสุพรรณบุรี ลพบุรี สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ราชบุรีและจันทบุรี ด้วย ระยะเวลาที่สาม ในราวปี พ.ศ. 2370 เจ้าอนุวงศ์เมืองเวียงจันทน์ ก่อกบฏต่อกรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าให้พระยาราชสุภาวดี(เจ้าพระยาบดินทร์เดชา) เป็นแม่ทัพ ขึ้นไปปราบกบฏ และได้กวาดต้อนครอบครัวลาวพวนมาไว้ที่อำเภอทับนูนบุรี อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดลพบุรี และจังหวัดพิจิตร เป็นต้น ชาวไทยพวน มีอุปนิสัยขี้มเข้มแจ่มใส โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรักสงบ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีวัฒนธรรม มีภาษา มีความผูกพันในระบบเครือญาติ เผ่าพันธุ์ เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาช้านาน ชาวไทยพวนจะพูดได้ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยพวน โดยจะใช้ภาษาไทยกลางพูดกับคนต่างถิ่น แต่จะพูดภาษาไทยพวนกับกลุ่มชนเดียวกัน ภาษาพูดของไทยพวนมีสำเนียงไพเราะ ซึ่งจะแตกต่างจากภาษาพูดของลาวเวียง ที่มีสำเนียงสั้นๆ ห้วนๆ

นับตั้งแต่พม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตกเมื่อปี พ.ศ. 2310 เป็นต้นมา (ถนัด ชันด์ทอง, 2549) ได้กวาดต้อนผู้คนอพยพไปเป็นเชลยที่ประเทศพม่า เพื่อที่จะตัดกำลังคนไม่ให้เกิดการรวมตัวกันแข็ง

ข้อต่อสู้ได้อีก ทำให้หัวเมืองต่างๆ ร้างคน สุพรรณบุรีก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะช่วงหลัง พ.ศ. 2310 จำนวนประชากรยิ่งน้อยลงมาก เนื่องจากถูกกวาดต้อนไปในสงครามไทยพม่า จนกระทั่งปี พ.ศ. 2316 ภาวะสงครามยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีวิตกรับสั่งให้เจ้าเมืองในเขตหัวเมืองชั้นใน อย่างพระยาสุพรรณบุรี พระยาอ่างทอง พระยาชัยนาท พระสิงห์บุรี พระพรหมบุรี พระยาลพบุรี หลวงอินทร์บุรี คุณเลกพรรคพวกสม หรือไพร่สมของมูลนายเหล่านั้น เข้าไปขุดเลนในพระนคร ปรากฏว่าเจ้าเมืองเหล่านี้ไม่สามารถจัดหากำลังคนให้ทันตามกำหนดได้ ต้องโปรดให้เจ้าพระยาจักรีเสนาบดีที่คุมหัวเมืองมีหนังสือเร่งออกมอิกครั้งหนึ่งแสดงให้เห็นว่าเมืองสุพรรณบุรีไม่สามารถระดมหาไพร่พลให้พอเพียงต่อการจัดทัพให้ครบถ้วนได้ อย่างไรก็ตาม สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ในเวลาต่อมาทรงพยายามเข้ามาฟื้นฟูสภาพชุมชน ในพื้นที่แถบนี้รวมถึงเมืองสุพรรณบุรี ให้ผู้ภาวะปกติ เพื่อวางกำลังคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีเพียงพอในการผลิตข้าวและหาของป่าสามารถหล่อเลี้ยง และเป็นกองกำลังปกป้องราชธานีเหมือนเมื่อครั้งสมัยอยุธยา

ด้วยนโยบายเพิ่มกำลังพล ของพระเจ้ากรุงธนบุรีต่อเนื่องจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 จึงมีเหตุการณ์กวาดต้อนเชลยศึกจากประเทศลาว เข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทย โดยส่งเชลยศึกที่อพยพมาเพราะแพ้สงคราม และที่อพยพมาด้วยความเต็มใจ ไปในภูมิภาคต่างๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และตะวันออก จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรเบาบาง นโยบายของรัฐจึงได้จัดกำลังคนที่กวาดต้อนจากหัวเมืองลาวและเขมร ให้มาตั้งถิ่นฐานในแถบหัวเมืองภาคตะวันตก รวมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรีด้วย

การอพยพของชาวพวนที่เข้ามาในจังหวัดสุพรรณบุรี จากข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์พอที่จะจัดระยะของการอพยพเข้ามา 3 ระยะด้วยกันคือ

ระยะที่ 1 ประมาณปี พ.ศ. 2322 จากนโยบายรัฐบาลกลาง ตั้งแต่ครั้งกรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินทรงโปรดให้กองทัพเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก และเจ้าพระยาสุรสีห์ ยกทัพไปที่เมืองเวียงจันทน์ และหัวเมืองต่างๆ ที่เรียกกันว่า หัวพันทั้งห้าทั้งหก ประกอบด้วยเมืองคำม่วน เมืองคำเกิด เมืองเวียงไชย เมืองไพศาลดี เมืองซำเหนือ และเมืองเชียงขวาง ยึดทรัพย์สิ่งของ และครอบครัวเข้ามา ในเมืองพันพร้าว และให้ทัพหลวงพระบางไปตีเมืองทันต์ ซึ่งญวนเรียกว่าเมืองซ้อหัว เมืองม่อย กองทัพครั้งนั้นได้กวาดต้อน เอาลาวเวียง ลาวพวน ลาวโซ่ง ลาวทรงดำ โดยเฉพาะลาวพวน ส่วนหนึ่งจากเมืองเชียงขวางบางส่วนเนื่องจากภาวะสงครามได้อพยพ และถูกกวาดต้อนมาไว้ในเวียงจันทน์ร่วมกับลาวเวียง เมื่อเวียงจันทน์แพ้ศึก ลาวพวนจึงถูกกวาดต้อนมาพร้อมกับลาวเวียงอีกส่วนหนึ่งด้วย ในครั้งนั้น พ.ศ. 2322 โปรดให้ครอบครัวเชลยศึกเหล่านั้นไปตั้งครอบครัวแถวเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และจันทบุรี

ระยะที่ 2 การอพยพของชาวพวนเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2335 ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 เมืองแกลงและเมืองพวนแข็งข้อต่อเมืองเวียงจันทน์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์จึงยกทัพไปปราบปราม และกวาดต้อนครอบครัวลาวทรงดำ ลาวโซ่ง และลาวพวนส่งมากรุงเทพฯ และด้วยนโยบายราชธานี ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 เป็นต้นมา ในการจัดสรรกำลังคนที่ได้มาจากการกวาดต้อนหัวเมืองลาว เขมร ให้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแขวงเมืองนี้รวมทั้งสุพรรณบุรีด้วย

ระยะที่ 3 การอพยพของชาวพวน เข้ามาในจังหวัดสุพรรณบุรีในปี พ.ศ. 2370 ถือว่าเป็นการอพยพครั้งใหญ่ที่สุดในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) เกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ ในปี พ.ศ. 2368 เจ้าอนุวงศ์ราชบุตรพระเจ้าสิริบุญสาร ผู้เคยมาอยู่กรุงเทพฯ ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ได้นำไพร่พลมาร่วมในงานพระเมรุพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเคยขอแรงไพร่พลเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ให้ไปตัดต้นตาลที่สุพรรณล่องแม่น้ำลงไปใช้งานที่เมืองสมุทรปราการ) ต่อมาเมื่อจะเสด็จกลับเวียงจันทน์ได้ทูลขอชาวลาวที่อยู่ในเมืองไทยกลับไปยังเวียงจันทน์ แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงอนุญาต

สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เขมรหันไปศึกฝักกับญวนและพยายามแผ่อำนาจเข้ามาทางเวียงจันทน์ พระองค์ทรงมีพระราชดำริทำสงครามกับเขมร และปราบญวน ทรงโปรดให้ยกทัพบกและทัพเรือไปตีเขมรและญวน โปรดให้กองทัพบกยกไปทางเหนือเกลี้ยกล่อมกวาดต้อนครัวเมืองเวียงจันทน์ตลอดจนเมืองพวนมาไว้ในประเทศ ให้ใส่บ้านใส่เมืองเป็นกำลังรับพลต่อไปอย่าให้เป็นเชื้อสายทางเสบียงอาหารแก่ข้าศึกได้ ทรงกำชับให้แม่ทัพไทยเกลี้ยกล่อมพวกพวนกำชับให้เจ้าเมืองแต่งคนรักษาด่าน กวดขันอย่างให้พวกพวนหันกลับบ้านเมืองได้ เพราะกลัวว่าจะไปรวมตัวกับหลวงพระบางเมืองพื้เมืองน้องอาจร่วมกันแข็งข้อต่อไทยได้ ครั้นต่อมาเจ้าอนุวงศ์ไม่พอพระทัยที่รัชกาลที่ 3 ไม่ทรงอนุญาตให้นำครอบครัวชาวลาวกลับบ้านเมือง จึงก่อกบฏต่อไทยโปรดให้พระยาราชสุภาวดี หรือเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์สิงหนเสนี) ที่สมุหนายก ในเวลาต่อมาได้ยกทัพไปปราบกบฏเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369-2371 ในครั้งนั้นได้เผาเวียงจันทน์เสียราบเป็นหน้ากลอง เหลือไว้เพียงวัดพระแก้ว และวัดศรีษะเกษ กวาดต้อนครอบครัวเข้ามาจนเวียงจันทน์เกือบเป็นเมืองร้าง พงสาวดารระบุว่า ครัวเมืองเวียงจันทน์ ชาวพวนต้องอพยพจากหัวพันทั้งห้าทั้งหกเข้ามาอยู่ที่บ้านหมี่ บ้านทับคล้อ บ้านทุ่งโพธิ์ วัวหลุม และพิษณุโลก นอกจากนี้ยังมีกรกลางถึงพวกชาวลาวพวนว่าเดิมอยู่เมืองพวน เชียงขวาง ซ้ำเหนือ ซ้ำใต้ สิบสองปันนา สิบสองจุไท ต่อมาพวกจีนฮ่อรบกวานจึงจำเป็นต้องทิ้งบ้านเรือนอพยพมาทางใต้ คือหนองคาย ปราจีนบุรี นครนายก สระบุรี นครสวรรค์ พิษณุโลก และสุพรรณบุรี ฯ

ผลจากกบฏเจ้าอนุวงศ์ 2370 เกี่ยวข้องกับชาวพวนจังหวัดสุพรรณบุรี คือ ในครั้งนั้น พงสาวดารระบุว่า “ครัวเมืองเวียงจันทน์” ในครั้งนั้น โปรดให้อยู่เมืองลพบุรีบ้าง สระบุรีบ้าง สุพรรณบุรีบ้าง เมืองนครไชยศรีบ้าง พวกเมืองนครพนมที่พระอินทราชาไปเกลี้ยกล่อม ก็เอามาไว้ที่เมืองพนัสนิคม กับพวกลาวปากน้ำ ซึ่งไปตั้งอยู่ก่อน

ลาวที่อพยพมาในครั้งนั้นเข้าสู่จังหวัดสุพรรณฯ โดยลาวทรงดำไปตั้งถิ่นฐานอยู่แถบสวนแดงอุทอง ส่วนลาวเวียง และลาวพวนซึ่งมีจำนวนมากว่า ต่างกระจัดกระจายอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ชาวพวนกลุ่มนี้ก็คือ บรรพบุรุษของชาวพวนอำเภอบางปลาม้าในปัจจุบันนั่นเอง

ประวัติไทยพวนของอำเภอบางปลาม้าที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำ และกระจายออกไปในปี พ.ศ. 2370 นั้น สอดคล้องกับนโยบายในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกวาดต้อนลาวต่างๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองสุพรรณฯ เช่นเดียวกับหัวเมืองภาคตะวันตก ไพร่เชลยศึกเหล่านี้ได้รับการสักข้อมือเป็นไพร่หลวง โดยมีการแต่งตั้งนายกองส่วนใหญ่จากผู้นำกลุ่มเชลยดั้งเดิม

ตารางที่ 2.4 จังหวัดที่มีกลุ่มไทยพวน

จังหวัดหนองคาย	อ.ศรีเมืองใหม่ อ.โกสุมพิสัย (คุณศรัทธาอินทรพานิชเป็นผู้บอกไม่ทราบว่าที่บ้าน อะไรบ้าง)
จังหวัดอุดรธานี	อ.บ้านฝ้อ และบ้านเชียง อ.หนองหาน
จังหวัดสุโขทัย	อ.ศรีสำหล้าย มีหาดสูง หาดเสี้ยว บ้านใหม่ แม่ราก อ.สวรรค โลก มีบ้านคลองมะพลับอ.ลานหอย มีบ้านวังหาด
จังหวัดแพร่	อ.เมือง มีบ้านทุ่งไห้งเหนือ - ใต้
จังหวัดพิจิตร	อ.ตะพานหิน มีทุ่งโพธิ์ วังทับค้อ วังลุ่ม ป่าแดง
จังหวัดพิษณุโลก	อ.วังทอง มีบ้านเข็ก
จังหวัดอุดรดิตถ์	อ.เมือง มีบ้านปากฝาง ผาจุก
จังหวัดสุพรรณบุรี	อ.บางปลาม้า มีลานคา กกม่วง บ้านด่าน บ้านสูตร อุทุมพร บ้านหมี่ บ้านเก่าดอกบัว ไร่เด็ยว เก้าห้อง มะขามลิ้ม

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

จังหวัดสิงห์บุรี	อ.พรหมบุรี มีเสาธงทอง กุฎีทอง โพธิ์เอน อุดมะพิชัยบางน้ำ เซียะ โภคภิวัฒน์
จังหวัดลพบุรี	อ.เมือง มีบ้านถนนใหญ่ -แค โศกกระเทียม อ.บ้านหมี่ มีบ้าน กลาง สว่างอารมณ์ราษฎร์ธานี โบสถ์ โพนทอง เชียงงา บ้าน กล้วย บ้านหมี่ใหญ่-น้อย บางกะพี้ใหญ่-น้อย สะเตยใหญ่- น้อย สำโรงใหญ่-น้อย หินปักใหญ่-เหนือ-ทุ่ง มะขามเอน-เต่า ทุ่งทะเลหญ้าเขาวงกต บ้านทราย วัดเหนือ-ใต้ คลองไม้ เสียบ หัวเขา เนินยาว ดงพลับ ห้วยแก้วหนองทรายขาว หลุม ข้าว สระใหญ่ ไร่ใหญ่
จังหวัดนครนายก	อ.ปากพลี มีบ้านใหม่ ฝิ่งคลอง ท่าแดง หนองแส หนองहुลิง คลองตะเคียน คลองคล้าเกาะกา เขม โค้ง สะแกชิง ชุมข้าว โพธิ์ศรี กลางโสภา โพธิ์ทอง เกาะหวาย หนองหินแ่
จังหวัดปราจีนบุรี	อ.โคกปีบ และ อ.ศรีมหาโพธิ มีหัวขา หัวหว้า หัวนา หัวสระ ข่อย หายโศก โศกปีบ โศกวัด โศกพนมดี หนองเสือ หนอง สะแก หนองเกด หนองนก หนองบ้ำหมู หนองปรือ หนองเหือ โพนไทร โพนกระเบา คอนสับฟาก ดงกะทงยาม บ้านแล้ง คู้ดำพัน ไร่ขาด ละเบาไร่ ปรือวายส้มแสง แปรง ไร่ เกาะกะต่าย ม่วงขาว ซ้ำหว้า อ.อรัญประเทศ มีบ้านระหัด ตึก
จังหวัดฉะเชิงเทรา	อ.พนมสารคาม อ.สนามชัย มีเมืองกลาง เมืองกลาย เมืองแมด หนองปรือน้อย หนองเค็ดหนองลี หนองยาว หนองเต่าชน หนองปลาตอง หนองน้ำดำ หนองเสือ หนองโพรง หนอง แหนนานเหล่าน้ำ นาเหล่านก จอมศรี จอมมะณี เชียงใต้ เต่า เหล็ก เต่าอิฐ มหาเจดีย์ ราชฮ้างหัวกะสัง บ้านช่อง บาง พะเนียง ชุมข้าว โพธิ์ใหญ่ บ้านค้อ บ้านแล้ง ลาดกะทิง ดอน ทะนา
จังหวัดน่าน	อ.เมือง บ้านห้วยเล็บมือ (เล็บมือน) อ.ท่าวังผา บ้านฝายมูล

ประเพณีของชาวไทยพวน

ชาวพวนนอกจากจะนับถือและยึดมั่นในศาสนาพุทธแล้วชาวพวนยังมีขนบธรรมเนียมและประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของตนมาแต่โบราณชาวพวนนั้นเคร่งครัดต่อขนบธรรมเนียมและประเพณีของตนมากซึ่งได้ถือปฏิบัติมาตามแบบอย่างบรรพบุรุษในรอบปีหนึ่งประเพณีของชาวพวนที่ยึดถือและปฏิบัติกันมีดังนี้คือ(สุเทพพรหมศิลป์, 2536, น. 84)

เดือนอ้ายบุญข้าวจี

เดือนยี่บุญข้าวหลาม

เดือนสามบุญกำฟ้า

เดือนห้าบุญสงกรานต์

เดือนหกบุญหมู่บ้าน

เดือนแปดบุญเข้าพรรษา

เดือนเก้าบุญห่อข้าว

เดือนสิบเอ็ดบุญตักบาตรเทโว

เดือนสิบสองใส่กระเจาดเทศกัมมาชาติสนุกแลฯ

นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติอีกหลายอย่างเช่นการแห่บั้งไฟ การเซิ้งนางแมว การลากกระดาน(กองข้าว) การส่วขวัญข้าว ประเพณีกำเียบงฯลฯ ในปัจจุบันประเพณีต่างๆ ของชาวพวนส่วนมากยังคงยึดถือปฏิบัติกันอยู่บางประเพณีก็ได้เลิกไปแล้วบางประเพณีก็ได้ทำแบบไม่ต่อเนื่องกันกระทำเป็นบางครั้งบางคราวบางประเพณีก็มีปฏิบัติกันในเพียงบางจังหวัดเท่านั้น ประเพณีที่สำคัญของชาวพวน ได้แก่(ยุพินแทนมณีและคณะ, 2547)

ประเพณีกำฟ้า

คำว่า "กำ" เป็นคำพวน หมายถึงการสักการะคำว่า "ฟ้า" หมายถึงเจ้าฟ้า เจ้าแผ่นดินหรือผู้ที่อยู่สูงเทียมฟ้า คือพวกเทวดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่อาจเห็นได้ คำว่า"กำฟ้า" หมายถึง การนับถือการสักการบูชาฟ้า ยังคงปฏิบัติกันอยู่ในหมู่บ้านพวนทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ละท้องที่จะกำหนด วันเวลา คาดเคลื่อนกัน ไปบ้างในห้วงเวลาของเดือนอ้าย ขึ้น 14 ค่ำ เดือนยี่ ขึ้น 13 ค่ำและเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ ทั้งนี้เป็นการตกลงของชาวพวนในแต่ละท้องที่เดิมทีเดียวในหมู่คนพวนโดยทั่วไปจะถือเอาวันที่มีผู้ได้ยินเสียงฟ้าร้องครั้งแรกในเดือน 3 ให้เป็นวันเริ่มกำฟ้าแต่การยึดถือตามแนวนี้มักเกิดปัญหาในเรื่องข้อโต้แย้งกันอยู่เสมอว่าคนนั้นได้ยินคนนี้ไม่ได้ยิน เป็นที่รำคาญใจการที่ได้ยินเสียงฟ้าร้องครั้งแรกในเดือน 3 นี้ ถือกันว่า ฟ้าเปิดประตูน้ำโดยมากกานบ้าน (หัวหน้าหมู่บ้าน)จะถือเอาการฟังเสียงฟ้าของคนหูตึงในหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเสียงฟ้าร้องที่ดังจริงๆจนผู้คนสามารถได้ยินกันอย่างทั่วถึง

กิจกรรมที่ชาวพวนถือปฏิบัติกันในระหว่างกำฟ้ามี 3 ประการ คือประการที่ 1 งดเว้นจากการงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำทั้งหมดประการที่ 2 ทำบุญใส่บาตรประการที่ 3 ประกอบพิธีตั้งบายศรีบูชาฟ้าและประกาศขอพรจากเทพยดาที่รักษาท้องฟ้าหรือผีฟ้าตามประเพณีนั้น “วันสุกดิบ” อันเป็นวันเตรียมงานตรงกับวันขึ้น 2 ค่ำเดือน 3 บรรดาแม่บ้านช่วยกันทำกับข้าวปุ้น (ขนมจีน) ข้าวหลาม ข้าวจีเพื่อนำไปเช่นผีฟ้า การเผาข้าวหลามทิพย์จะทำบริเวณลานวัด เวลาประมาณบ่ายสามโมงเย็นพระสงฆ์ทำพิธีเจริญพุทธมนต์เย็น ในปะรำพิธีที่จัดเตรียมไว้ผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่มีความรู้ด้านการประกอบพิธี จะทำหน้าที่พราหมณ์สวดเบิกบายศรีบูชาเทพยดา ผีฟ้าแล้วอ่านประกาศอัญเชิญเทวดาให้มารับเครื่องเช่นสังเวทมารับรู้พิธีกรรมบางท้องที่มีการรำขอพรจากฟ้าเสร็จพิธีแล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับบ้านตกลางคืนก่อนเข้านอนคนแก่คนเฒ่าจะเอาไม้ไปเคาะที่เตาไฟแล้วกล่าวคำพูดอันเป็นมงคลในทำนองที่ให้ผีฟ้าผีบ้าน ผีเรือน ช่วยมาปกป้องรักษาคนในครอบครัวให้มีความสุขอยู่ดีมีสุขให้ข้าวปลาอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์เข้าขึ้นเป็นวันกำฟ้าทุกคนในบ้านรีบตื่นแต่เช้าตรูแม่บ้านเตรียมอาหารคาวหวานใส่สำหรับไปถวายพระที่วัดใส่บาตรพระด้วยข้าวหลาม ข้าวจี เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้วชาวบ้านจะสังสรรค์ด้วยการรับประทานอาหารร่วมกันตกลางบ้ายไปจนเย็นและกลางคืนมีการละเล่น รื่นเริง เช่น ตะหมาบเบีย เสังคลองเซ็งนางดั่ง เซ็งนางกวก เซ็งนางสะ ฯลฯ สำหรับการเซ็งต่างๆเป็นการเล่นที่เกี่ยวกับการทรงเจ้าเข้าผีประกอบการร้องรำอย่างสนุกสนาน

ในวันกำฟ้า ทุกคนจะหยุดงานหนึ่งวันตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตกดิน “เหล็กบ่เฮื้อต้องฆ้องบ่เฮื้อตี” (เฮื้อ = ให้, ต้อย = จับ) คงเป็นการป้องกันมิให้ผู้คนถูกฟ้าผ่าในวันที่มีฟ้าคะนองนั่นเองในวันนี้ไม่มีการใช้งานสัตว์เลี้ยงห้ามส่งเสียงอีกที่ทกรีก โครมผู้ใดฝ่าฝืนเชื่อกันว่าจะถูกฟ้าลงโทษหลังจากวันกำฟ้า (ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3) ไป 7 วัน จะมีการกำฟ้าอีกครั้งวัน และต่อจากครั้งวัน ไปอีก 5 วัน จึงถือว่า “กำฟ้าแล้ว” (แล้ว = เสร็จ) ในวันนี้ชาวบ้านจะจัดอาหารคาวหวานไปถวายพระอีกครั้งหลังจากนั้นนำคุ่นพินที่ติดไฟ 1 คุ่นไปทำพิธีที่ลำน้ำ เรียกว่า “การเสียบเส็ง” โดยการทิ้งคุ่นพินที่ติดไฟนั้นให้ไหลไปตามกระแสน้ำเป็นการบูชาและระลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆอีกทั้งยังเป็น การรบอภกกล่าวแก่เทพยดาผีฟ้าว่าหมดเขตกำฟ้าแล้ว

ประเพณีใส่กระจาด

ประเพณีใส่กระจาดหรือประเพณีเส้อกระจาดเป็นประเพณีอย่างหนึ่งของชาวไทพวน โดยจะตรงกับฤดูเทศกาลออกพรรษา คือระยะเดือน 11 ข้างแรม การใส่กระจาดเริ่มต้นเมื่อมีการประกวดกำหนดงานบุญมหาชาติแต่ละหมู่บ้านจะกำหนดทำบุญไม่ตรงกัน หากหมู่บ้านใดมีการกำหนดทำบุญก่อนแต่ละบ้านก็จะทำขนมจีนและข้าวต้มมัด นอกจากนี้ยังมีผลไม้ต่าง ๆ เช่น กล้วย อ้อย ส้ม ฯลฯ ไปให้กับหมู่บ้านที่มีงานการทำบุญร่วมกันนี้อาจใช้เงินหรือผลไม้ที่นำมาพร้อมกัน

สมทบทำบุญและการทำบุญนี้เองเรียกว่า“การใส่กระจาด”ก่อนจะถึงวันใส่กระจาดหนึ่งวันเรียกว่า “วันต้อนสาว” คำว่า“ต้อนสาว” เป็นภาษาพวน คือเจ้าบ้านจะไปวานลูกสาวของหมู่บ้านที่รู้จักคุ้นเคยมาช่วยที่บ้านของตนเพื่อทำขนมห่อข้าวต้ม คำข้าวปุ้น(ขนมจีน) และช่วยต้อนรับแขกที่จะมาใส่กระจาดในคืนนี้จะมีหนุ่มๆ ไปเที่ยวตามบ้านสาวๆ ที่ตนชอบอยู่และจะช่วยกันทำขนมไปคุยกันไปตลอดคืนและเตรียมจัดของไว้เลี้ยงแขกจนสว่างพอรุ่งขึ้นก็เก็บกวาดจัดบ้านไว้รับแขกในวันใส่กระจาดในวันรุ่งขึ้นเป็นวันเทศน์ชาวบ้านก็จะนำของที่แขกมาใส่กระจาดทำเป็นกัณฑ์ไปถวายพระที่วัด โดยถือกันว่าการทำบุญมหาชาตินี้เป็นการทำบุญครั้งที่ยิ่งใหญ่ประจำปี

ประเพณีลงช่วง

“ช่วยส่ง”เป็นประเพณีของไทยพวนอย่างหนึ่ง “ช่วง” คงหมายถึงบริเวณที่โล่งแจ้งซึ่งกว้างพอสมควรที่จะเป็นบริเวณรวมคนได้ประมาณ 20 - 30 คน เพื่อจะทำงานบางอย่างได้ โดยทั่วไป "การลงช่วง"หมายถึงการนัดหมายเพื่อนบ้านออกมาทำงานพร้อมกันและเป็นการนัดพบของคนหนุ่มใกล้เคียงกันเช่น ล้อมบ้านด้าน ล้อมบ้านหัวเป็นต้น

ประเพณีลงช่วงมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การได้พบปะพูดคุยกันของคนหนุ่มสาวเพราะประเพณีสมัยโบราณหนุ่มสาวมีโอกาสดูพบกันมากงานที่นำมาทำขณะลงช่วงนั้นส่วนใหญ่เป็นประเภทเบ็ดเตล็ด เช่น การทอผ้า ปั่นด้ายกะเทาะเปลือกถั่วลิสง(เตรียมไว้ปลูก) การซ้อมข้าว ฯลฯ และส่วนมากเป็นงานพื้นบ้าน

ก่อนการลงช่วงจะมีการเก็บหัว (เศษไม้ไผ่)เพื่อนำมาก่อเพื่อให้เกิดแสงสว่างในตอนเย็นสาวจะเดินเก็บหัว (เพื่อบอกให้หนุ่มทราบว่าวันนี้จะมีการลงช่วง)มากองรวมกันไว้บริเวณที่จะมีการลงช่วงแล้วขึ้นบ้านประกอบอาหารก่อนแล้วจึงลงช่วงหลังจากรับประทานอาหารและอาบน้ำ แต่งตัวเสร็จประมาณ 2 ทุ่ม ก็จะช่วยกันก่อกองไฟทำงานที่จะทำลงมาจากบ้านและทำกันไปคุยกันไปเป็นที่สนุกสนาน จากนั้นหนุ่มๆในละแวกบ้านก็จะมาเดินเที่ยวกันเป็นกลุ่มๆ การมาของหนุ่มๆ อาจจะเป่าแคน เป่าปากร้องเพลง เป็นการให้เสียงล่อหน้าเพื่อสาวๆ จะได้เตรียมตัวต้อนรับโดยการนำน้ำดื่มมาวางไว้บริเวณงานหรืออาจจะมีขนมหวานไว้ด้วยหนุ่มที่สนใจสาวอาจจะแยกเป็นคู่ๆจะมีบางกลุ่มร้องเพลงและคุยตลกขบขันเป็นที่น่าสนุกสนานตามประสาหนุ่มสาวจนประมาณ 5-6 ทุ่มหนุ่มจะไปส่งสาวกลับบ้านแต่ในบางท้องที่การลงช่วงจะกระทำขึ้นที่บ้านของสาวนั่นเอง

ประเพณีกำเกียง

ประเพณีกำเกียงเป็นประเพณีที่กระทำกันในวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 9 ซึ่งเป็นประเพณีที่ทำขึ้นเพื่อเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผีที่อดอยากเพื่อจะได้ไม่มารบกวนคนในหมู่บ้านลักษณะเชิงปฏิบัติของประเพณีกำเกียงจะนิยมทำกัน 2 อย่าง คือ อิงศาสนา และ ไม่อิงศาสนา แบบไม่อิงศาสนา เรียกว่า “กำเกียง” แบบอิงศาสนา เรียกว่า “ห่อข้าวยามคืน” ทั้งสองกิจกรรมนี้เป็นประเพณีที่

ทำกันทั้งหมู่บ้านกำเกียงชาวบ้านจะพากันทำกระทงจากใบตอง แล้วปั้นดินเป็นรูปวัวรูปควาย รูปคนในบ้าน ไล่ลงไปใบกระทง พร้อมกับอาหารที่จะเช่นผี เตรียมไว้ในวัน 11 ค่ำ เดือน 9 พอถึงเช้าวันรุ่งขึ้น ชาวบ้านจะพากันนำกระทงไปที่ทำแม่น้ำเพื่อทำพิธีขับไล่ผีหรือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวร่างกายที่ทำให้เกิดไข้เจ็บให้สิ่งเหล่านี้ออกไปจากหมู่บ้าน ตอนที่เอากระทงไปลอยน้ำก็จะผูกกระทงติดไว้กับใบหนาด ซึ่งเป็นใบไม้สำหรับใช้ไล่ผีผู้นำกระทงไปลอยน้ำจะต้องถือมิด และมีผ้าขาวม้าเกียนหัวแล้วก็ทำพิธีไล่ผีตายอดตายอยาก โดยกล่าวคำขับไล่ดังนี้ “ผีกิน ได้ใส่ผี ผีกินดีทองควะ ผีตายอดตายอยาก ไปเฮ้อหมอ เฮ้อเสียงเนื้อ”

ห่อข้าวยามดิน

เป็นการทำทานให้กับผีเปรต ผีตายอดตายอยากประเพณีห่อข้าวยามดิน ชาวบ้านจะปฏิบัติกันโดยเอาของกิน เช่น พริกแกง แดง ข้าว โขลมาแลกกันตามบ้านเพื่อประกอบอาหาร แล้วนำมาตั้งรวมกันกลางลานบ้านของที่นั่งได้ด้วยกันจะมีพืชผลดังกล่าวรวมทั้งข้าว และเนื้อ เมื่อนั่งเข้ากันดีแล้วก็จะนำของที่นั่งมาปั้นเป็นก้อน แล้วนำมาห่อด้วยใบตอกกล้วยและนำไปทิ้งไว้ที่ตีน โปสถ์ที่วัด เพื่อว่าผีจะได้มากินอาหารที่วางทิ้งไว้วันนั้นบางครั้งนิยมการทำบุญตักบาตรด้วย

ประเพณีห่อข้าวยามดิน ในปัจจุบันไม่นิยมทำกัน เหตุผลก็คือบริเวณที่จะประกอบพิธีไม่มีอย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่งเห็นว่าเป็นการทำให้วัดรุงรัง

ประเพณีทานข้าวสะ

ประเพณีเดือน 10 เรียกว่า “การทานข้าวสะ” ปัจจุบันนี้เป็นประเพณีที่ไม่นิยมปฏิบัติกันแล้ว การทานข้าวสะนั้นเดิมใช้ปฏิบัติกันเนื่องมาจากความเชื่อว่า เป็นการอ่อนน้อมขอความอุดมสมบูรณ์ในการเกษตรกรรม

เมื่อถึงเดือนสิบ ชาวบ้านจะเอาใบตองมาให้พระสงฆ์เขียนคำจารึกเป็นภาษาบาลีขอความสวัสดิ แล้วเอาไปใส่ไว้ในนา พร้อมทั้งขอข้าวพระมาปั้นเป็นเต่าแล้วตากแดดให้แห้งเสร็จแล้วก็นำไปไว้ในโอ่งข้าวสารนอกจากนี้ยังได้นำทรายไปให้พระปลุกเสก เพื่อนำไปวางไว้ในนา และวางไว้รอบบ้านการปฏิบัติดังนี้ก็เนื่องจากความเชื่อว่า จะได้มีข้าวปลากินอุดมสมบูรณ์การทำให้ทำนาจะได้ผลดีข้าวออกรวงอย่างเต็มที่ปราศจากตัวแมลงเพี้ยมารบกวนนอกจากนี้ยังเป็นความเชื่อว่าจะทำให้สิ่งไม่ดีทั้งหลายอันตรายไปจากทุ่งนาและบ้านเรือนของคนอีกด้วย

การปลุกเสียนพวน (ปลุกบ้าน)

ตามคติความเชื่อของไทยพวนจะปลุก (ปลุกสร้าง) บ้านปลุกเสียนจะต้องเลือกที่ให้ได้ดีลักษณะที่ดีที่เป็นมงคล การเลือกที่ดีต้องมีผู้รู้ผู้เฒ่าผู้แก่ไปดูที่ดูทางให้การเลือกที่จะเสี่ยงทายหาที่ด้วยการ

1. ขุดหลุมให้ลึกพอประมาณ แล้วเอาใบไม้ปกหลุมไว้ 1 คืบรุ่งเช้าเปิดหลุมเอาดินขึ้นมา คมคุกลึ้นอย่างไร ถ้าดินมีกลิ่นเหม็นกลิ่นเน่าผิวกลิ้นธรรมชาติของดิน เป็นอัมมกมลปลูกเห็อนไม่ได้ จะทำให้เจ็บไข้ได้ป่วย

2. นอกจากดูดิน คมกลิ่นดิน คุน้ำในหลุมด้วยว่า น้ำเป็นอย่างไรสีอะไรน้ำใสหรือสีเน่ามี มัน น้ำมีกลิ่นเหม็น ปลูกเห็อนไม่ได้จะเจ็บป่วยน้ำจะท่วมบ้าน

3. ปลูกเห็อน ต้องไม่ปลูกใกล้หอบ้าน เป็นชะล่า

4. ปลูกเห็อนที่รื้อลงจะสร้างใหม่ต้องทิ้งไว้ 1 ปี ก่อนจึงปลูกใหม่ได้

เมื่อเลือกที่ปลูกได้แล้วก็ต้องเชิญแม่ธรณีออกจากพื้นที่ที่จะปลูกเห็อนไปไว้ที่อื่นก่อน เพราะจะขุดหลุมฝังเสา จอบเสียมจะไปถูกแม่ธรณีให้เดือนร้อนและเชิญเทวดาลงมาเสี่ยหาพื้นที่ มงคลอีกครั้งเมื่อเชิญแม่ธรณีออกไปแล้วก็เชิญเทวดาลงมาเจ้าของที่จะกวาดพื้นตรงที่ปลูกเห็อนให้ สะอาดเตียน เอาตะปุดตกลงไปที่พื้นให้เป็นรูเอาเมล็ดข้าวสาร 7 เมล็ดใส่ลงในรูตะปุด เอาดอกไม้รูป เทียนวางบนรูตะปุดแล้วใช้ขันครอบรูตะปุดเอาไว้ 1 คืบรุ่งเช้าเปิดที่ครอบดูถ้าเมล็ดข้าวทั้ง 7 เมล็ดยัง อยู่เหมือนเดิมไม่กระจัดกระจายเสี่ยหาถือว่าที่ตรงนั้นดีเป็นมงคลปลูกเห็อนแล้วจะอยู่ดีกินดีแต่ถ้า เมล็ดข้าวกระจัดกระจายแสดงว่าที่ตรงนั้นเป็นอัมมกมลจะอยู่ไม่เป็นสุขการปลูกเห็อนต้องปลูกให้ เสร็จในวันเดียว คือ จิงศุกร์ ปลูกเสาร์เมื่อขุดหลุมเสร็จจะใช้ของมาปิดปากหลุมกันไม่ให้สัตว์ลงไป หลุมเสาแต่ละหลุมจะมีชื่อเรียกคล้องจองกันเช่น คำสี่ คำดี คำมี ฯลฯการตัดไม้ทำเสาเห็อน จะต้อง หาววัน ไปตัดให้ได้มงคล และ ไม้ที่เอามาทำเสาจะต้อง

1. ลำต้นตรง ไม่คดงอ

2. ไม้ไม่แตก ไม่กลวง เมื่อล้มไม้ลงแล้วจึงพบว่าใจไม้แตกกลวงก็จะเอามาใช้ปลูกเห็อน ไม่ได้

3. ไม้ที่จะทำเสาต้องเป็นไม้ไม่แยงเงา คือ เงาของไม้ไม่ทอดลงน้ำ

4. ไม้มีกิ่งตาย มีใบดก มีมดอยู่มากๆ ถือว่าจะทำให้อยู่ดีกินดีมีความสามัคคีกลมเกลียว

5. ขณะตัดไม้ทำเสา ถ้ามีเสียงนกเค้าแมวร้อง ตึกแกร็อง แลนร้อง (ตะกวด) ฟานร้อง (เนื้อทราย) แม้ไม้จะล้มแล้วก็เอามาทำเสาไม่ได้ ถือเป็นอัมมกมล

การลงเสาเอกหรือเสาแฮกเสาขวัญ ต้องหาววันลงเสาจะต้องไม่ให้ถูกวันเก้ากองถือเป็น อัมมกมลก่อนยกเสาหลุมต้องว่าคาถานกคุ้มตีไล่หน้าเสา หัวเสาดัดแผ่นทองมัดด้วยไซ ยอดกล้วย ต้นอ้อย ภายในไซจะใส่ เงิน ทอง ข้าวสาร ดอกไม้มีการแห่รอบบริเวณเห็อน 3 รอบ พรหมณ์หรือ ผู้รู้จะกระทำพิธีเดินด้วยการถือไหเกลือไหปลาร้า ชาวบ้านจะถือกบ หม้อเต่า (หลาวมิด ลีว ลูกแหง)

พิธีงานบวช

พ่อแม่จะเอาลูกหลานไปฝากไว้ที่วัด ประมาณ 6 เดือน เพื่อให้หัดท่องสวดคำบวชให้ได้ ก่อนจะถึงวัดบวช 2 วัน จะต้องเตรียมงานวันดา คือ วันก่อนวันบวช 1 วันจะมีการแห่ناقไปตาม ถนนเวียนไปตามบ้านปอย บ้านผู้เฒ่าผู้แก่ ฝึกลือบ้านสมัยก่อนจะจัดงานที่บ้าน เรียกว่า ปอยลูกแก้ว พอตอนเย็นก็จะทำวัณนาคมีอาจารย์เป็นคนทำ วัณพิธีทำ วัณอาจารย์จะพูดลำดับตั้งแต่นาคเกิด จนโตให้รู้จักบุญคุณพ่อแม่ที่ได้เลี้ยงดูมาวันบวชจะมีการตักบาตรทำบุญที่วัดในตอนเช้า ตอนบ่ายๆ ก็จะเริ่มพิธีบวชพิธีบวชก็จะกระทำโดยพระสงฆ์ พอบวชเสร็จก็จะอยู่กรรมอีก 7 วัน ต้องฉันอาหาร มือเดียวทำสมาธิ ปฏิกรรม

พิธีแต่งงาน

การแต่งงานของชาวพวน ผู้ชายต้องหาเต่าแก่ไปส่งขอหญิง เต่าแก่ต้องไปเป็นคู่และเป็นคนประพฤติดี มีครอบครัวแล้วอยู่กันอย่างราบรื่นไม่เป็นหมาย เมื่อ คู่ขอแล้ว ฝ่ายชาย ตกลงวันแต่งงาน ต้องนำหมากไปด้วย วันแต่งงาน ชาวพวน เรียกว่า วันกำวสาว ชายต้องจัด จันหมาก 1 จัน ซึ่งเรียกว่า พานดินสูงหรือจัน โตกของ ที่ใส่พานได้แก่ หมาก เต้าปูน พลู และมีคน้อย (มีคฮ่วมโฮง) เมื่อแต่งงานเสร็จฝ่าย สะใภ้ต้องเชิญญาติร่วมรับประทานอาหาร ในเวลาเย็นของวันแต่งงานและ ตอน เช้าของวันรุ่งขึ้น

พิธีขึ้นบ้านใหม่

นิยมขึ้นบ้านใหม่ในเดือนคู่ คือเดือน 4 เดือน 6 เดือน 8 เดือน 10 เดือน 12 เจ้าของบ้าน จะต้องหาเอาวันดีเป็นวันขึ้นบ้านใหม่วันดี คือวันที่เป็นสิริมงคล ได้แก่ วันขึ้น 1 ค่ำ 3 ค่ำ 6 ค่ำ 11 ค่ำ 13 ค่ำวันเสีย คือวันที่ห้ามทำการมงคล เป็นวันอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากวันดีเวลาที่ใช้ขึ้นบ้านใหม่ คือ เวลาเปิดหน้าพระเจ้า ประมาณตอนตีห้าเหตุที่ใช้เวลาตอนตีห้าถือว่าเป็นเวลาเปิดหน้าพระเจ้าเพราะ สมัยก่อนพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ตอนตีห้าจึงถือเวลานี้เป็นเวลามงคลก่อนจะขึ้นบ้านใหม่ต้องเตรียม งานหลายเดือน สมมุติถ้าจะขึ้นบ้านใหม่ในเดือน 6 ต้องเตรียมงานตั้งแต่เดือน 4 ต้องเตรียมนิมนต์ พระ เตรียมของกินก่อน วันงานขึ้นบ้านใหม่จะต้องมีการนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีสวดเบิกเพื่อให้ เป็นสิริมงคลแก่บ้าน

วันขึ้นบ้านใหม่จะนิมนต์พระมา 9 รูป มาตักบาตรทำบุญกันที่บ้าน แล้วก็จะมีการพิธีสืบชะตาการทำพิธีสืบชะตา 1. ต้องใช้ไม้งามเอามากระ โจมกัน 109 อัน โดยมีไม้ยาวๆ 3 อันมัดกระ โจมกันไว้ แล้วที่เหลือเป็นไม้สั้นๆ แบ่งเป็น 3 ส่วนแต่ละส่วนก็จะไปกระ โจมไว้ที่ไม้ยาวๆ 3 อันนั้น เขาเรียกกันว่า ไม้คำศรี คำโพธิ 2. ต้องมีต้นกล้วย ต้นอ้อย มะพร้าวทลาย หน่อกล้วย หน่ออ้อย หน่อหมาก จันหมาก น้ำต้นเสื่อแดง หมอน มีการทำกระทงสี่เหลี่ยม ข้างวางไว้ได้ไม้คำศรี คำโพธิภายใน กระทงประกอบด้วย ขนม ข้าวเหนียว เอา 109 ก้อน อ้อย 109 อัน บุหรี่ 109 อันทุกอย่างต้อง 109

ทั้งหมด หมายถึง ความก้าวหน้าพระสงฆ์จะเป็นคนสวดทำพิธีสืบชะตาการเลือกวันขึ้นบ้านใหม่ให้
ดูจากตำรา

วันอาทิตย์ กินข้าวแล้วขึ้น เอนายแก้วก็ดี นายคำก็ดีขึ้นก่อน

วันจันทร์ เอาขันดอกไม้ นำขึ้นก่อน

วันอังคาร เอาแก้วใส่น้ำขึ้นก่อน

วันพุธ เอาข้าวเชือกขึ้นก่อน

วันพฤหัสบดี เอาไม้กับหนังสือขึ้นก่อน

วันศุกร์ เอาข้าวสารขึ้นก่อน

วันเสาร์ เอาบ่าหินและขวานขึ้นก่อน

พอตอนจะขึ้นบ้านก็มีการพิธี โดยมีอาจารย์ 2 คน จะอยู่บนบ้านคนหนึ่งอยู่ข้างล่างคน
หนึ่ง แล้วจะมีการถาม-ตอบกัน หลังจากขึ้นบ้านแล้วก็จัดข้างของที่หาบขึ้นมาเข้าที่ แล้วก็ทำพิธีดอก
เสาเอกเพื่อเป็นการขับไล่สิ่งไม่ดีที่อยู่ในเสาออกไป คนที่ดอกก็คือช่างที่สร้างบ้านหลังจากนั้นก็เข้า
ไปทำพิธีเอาขวัญเตาไฟในครัว ก็จะมีอาจารย์เป็นคนทำพิธีให้เครื่องไหว้ก็จะมี ไก่ 1 ตัว ข้าวปั้น 1
ป้อน แล้วอาจารย์ก็จะมีคำพูดก่อนเข้าเตาจะมี 3 ก้อน และไว้จำลองไว้ว่าเป็นก้อนเข้าอีก 1 ก้อนว่า
“ก้อนที่ 1 ก้อนอะไรทำไมเหลืองสวยจัง” ก็จะมีคนตอบว่าก้อนทอง ก้อนที่ 2 ก้อนอะไรทำไม
งาม ใสสวย ตอบว่าก้อนเงิน อีกก้อนนี้จำไม่ได้ แต่พอถึงก้อนแก้ว ก็ว่าทำไมมันดำไม่สวยเลยมีคน
บอกให้โยนทิ้งออกหน้าต่างไปเลย ก็เสร็จพิธี

ชาวไทยพวนมีวิธีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบเอกลักษณ์ของตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่
ประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม วิธีการดำเนินชีวิต เช่น การแต่งกาย อาหารที่บริโภค และฝีมือในการ
ทอผ้า และการละเล่นที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่การละเล่นบางอย่างจัดให้
ขึ้นในงานเทศกาลต่างๆ เช่น เล่นในประเพณีกำฟ้า(อุบลวรรณอยู่สุขและคณะ, 2548)

การละเล่นในประเพณีต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการฟื้นฟูและเผยแพร่ในช่วงชั้นๆ ตาม
เทศกาลเป็นส่วนใหญ่เช่น

1. การเตะหม่าเบีย เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวพวนบ้านหมีและชาวพวนเขตอื่นมา
แต่สมัยโบราณ เล่นในงานบุญประเพณี สงกรานต์ กำฟ้า หรือในคืนมืดที่มีการลงช่วง การลงช่วง
คือการที่หนุ่มสาวในหมู่บ้านเอางานในบ้านเช่น ปั่นด้าย ตำข้าว เย็บผ้า ผ่าฟัน เป็นต้น มาร่วมกันทำ
ในตอนกลางคืน โดยอาศัยแสงจากกองไฟที่บริเวณลานบ้าน เป็นการนัดพบของหนุ่มสาวเมื่อเสร็จ
งานก็จะแข่งขันกันเตะหม่าเบีย หนุ่มสาวก็จะส่งเสียงเอาใจช่วยฝ่ายของตนเป็นที่สนุกสนาน หม่า
เป็นภาษาพวนหมายถึงลูกหรือผล ตรงกับภาษาไทยมาตรฐานว่า หมากเบีย หมายถึง วัตถุทรงกลมที่
มีความแบนค่อนข้างหนาซึ่งส่วนใหญ่จะใช้กันครกที่ทำด้วย เครื่องปั้นดินเผา เส้นผ่าศูนย์กลาง

ประมาณ 4 นิ้ว หนาประมาณ 3 นิ้ว ปกฉีกการเล่นอีกอย่างคือ ไม้กระดานหนาขนาด 1.5 – 2 นิ้ว กว้าง 8- 10 นิ้ว ยาว 2 สอก โดยประมาณ จำนวน 1 แผ่น แต่เดิมใช้ไม้กระดานกั้นประตูฝาข้างข้าง ผู้เล่นก็จะเป็นฝ่ายชายหนุ่มกับหญิงสาว หรือชายกับชาย หรือหญิงกับหญิงก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกัน สถานที่เล่นก็จะใช้บริเวณลานบ้าน ลานวัด ก็ได้ วิธีเล่น คือ แต่ละฝ่ายจะต้องเตะลูกหมาเบี้ยให้ถูก กระดานที่ตั้งอยู่ห่างประมาณ 8– 10 เมตร ให้ล้มลง โดยเตะสลับกันไป หากฝ่ายใดเตะถูกกระดาน ล้มมากกว่าก็จะเป็นฝ่ายชนะ ซึ่งรางวัล คือการเขกเข้า คัดนิ้ว หรือเป็นเครื่องค้ำซึ่งจะทำให้เกิดความ สนุกสนาน ทั้งผู้เล่นและผู้ที่ยกยให้กำลังใจ ในปัจจุบันมีการพัฒนาการเล่นหมาเบี้ยโดยมีการตั้ง กติกาขึ้นมาอีกหลายอย่าง และจุดประสงค์นอกจากจะให้เกิดความสนุกสนานแล้วยังถือว่าเป็นการ แข่งขันทดสอบ ความสามารถในการเตะที่แม่นยำ มุ่งหวังเพื่อแพ้ชนะ หรือหาคนที่มีความสามารถ ใดๆก็ตามหมาเบี้ย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันก็ยังเป็นการละเล่นของชาวพวนที่มีความสนุกสนาน แฝงไว้ด้วยความรักสามัคคี ของกลุ่มชน ดังที่ คำผญาว่า “ฮักหมู ฮักเชื้อ จิกินเกลือ ก็บว่า” (คำผญา เป็นภาษาพวน ความหมาย เป็น น. บทกลอน คำนำ คำพังเพย คำกวี)

2. การเล่นนางกวัก เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของคนไทยพวน โบราณ ในเรื่อง ภูติ วิญญาณ ที่นำมาเล่นกัน เพื่อจะได้ติดต่อถึงวิญญาณของผู้ที่ตายไปแล้ว เพื่อถามสารทุกข์สุกดิบ และ เรื่องต่างๆ ของผู้ตาย ว่า มีความเป็นอยู่อย่างไร ต้องการอะไรบ้าง เพื่อทางญาติพี่น้องยังมีชีวิตอยู่ จะ ได้อุทิศส่วนกุศลไปให้ ดวงวิญญาณจะได้สงบสุข มีความเป็นอยู่ในภพที่ดี แต่บางคนก็จะถามถึง เรื่องโชคลาภ วาสนา เนื้อคู่ โดยเฉพาะคนหนุ่มสาว และบางคนจะถามถึงเลขเด็ด (ถ้าเล่นกัน ในวัน ไกล่ห้วยออก)การเล่นนางกวัก ลักษณะคล้ายกับการดูหมอซึ่งจะทำให้ผู้ถาม เกิดความกระจ่างและ เกิดความสบายใจในสิ่งที่เป็นกังวลใจ

วิธีการเล่น นำอุปกรณ์ เตรียมไว้ มาประกอบกันให้เป็นตัวนางกวัก โดยใช้เชือกผูกส่วน หัว และตัวติดกัน นำกวักมาทำเป็นส่วนตัว และนำกะลามะพร้าวมาผูกเป็นส่วนหัว นำไม้คานมาผูก ทำเป็นส่วนแขน นำเสื่อผ้ามาแต่งตัวให้กับกวัก แต่งตัวกวักให้เหมือนหุ่นไล่กา เตรียมทรายใส่ กระดิ่งไว้ สำหรับทำเป็นที่เขียนหนังสือของกวัก แล้วทำพิธีอัญเชิญวิญญาณผีเข้าสิงกวัก โดยให้ ผู้หญิงที่ถือกวัก 2 คน คนละข้างยกกวักไว้ นำดอกไม้ รูป เทียน ไปอัญเชิญ โดยมีตัวแทนของผู้เล่น ที่มีอายุ 15 (คนแก่) เป็นผู้อัญเชิญ และทำพิธีขอขมาลาโทษต่อเจ้าที่เจ้าทาง และผีทางหลวงทาง ก่อนที่จะทำการเล่นส่วนผู้เล่นคนอื่นๆ หรือผู้ดูจะนั่งล้อมวงกันอยู่รอบๆ กระดิ่งที่มีทรายใส่ไว้จน เต็มซึ่งปาดหน้าให้เรียกพวกที่ นั่งล้อมวงอยู่ก็จะ ช่วยกันกล่าวคำร้องเชิญดวงวิญญาณเข้าทรงกวัก ดังต่อไปนี้ “นางกวักเอ๋ย นางกวักทักแท้ เหน้เจ้าแหยม อีแม่แญญอง หากคนญาคนญอง เหน้อสูงเพียงซ้าง เจ้าอย่าอ้างต่างหู เดือนหงาย สานลึงสานลาย เดือนหงายเดือนแจ้ง เจ้าอย่างแอ้ง อีแท่นางกวัก กวัก เจ้ากวัก นางกวักทักแท้” การร้องเชิญดวงวิญญาณเข้าทรงกวัก จะร้องวนขึ้นต้นกันใหม่ ร้องซ้ำไป

เรื่อยๆ จนกว่าวิญญาณจะเข้าสิงก๊วก เมื่อผีเข้าสิงก๊วกจะรู้ได้ ให้สังเกตจากก๊วกที่คนทรงถือ คือก๊วก จะเริ่มสั่นไหว แล้วก็ดินกระโดด โถมไปโถมมา ทางซ้ายทางขวา ตามจังหวะเสียงร้องคำเชิญ ถ้าก๊วก เคลื่อนไหวลักษณะดังกล่าว แสดงว่าวิญญาณก๊วกเข้าทรงแล้ว คนทรงหรือคนถือก็นำก๊วกมานั่ง ใกล้เคียงๆ กับกระดิ่งที่เตรียมไว้ ขณะที่นำนางก๊วกมานั้น ก๊วกจะสั่นอยู่ตลอดเวลา ผู้เล่น โดยเฉพาะ หนุ่มๆ สาวๆ ก็จะเริ่มตั้งคำถามต่างๆ ที่อยากรู้ ลักษณะคล้ายๆ กับการทำนายทายทักแบบหมอดู แต่ การเล่นก๊วกจะใช้วิธีตอบคำถามโดยการเขียนหนังสือโต้ตอบ เมื่อผู้ถามๆ จบ ก๊วกก็จะตอบโดยการ ใช้แขนที่ทำด้วยไม้คาน เขียนเป็นหนังสือลงบนทรายที่กระดิ่ง คนถามก็จะได้คำตอบทันที แต่การ เขียนตอบจะเขียนไม่ยาว เป็นเพียงข้อความสั้นๆ เช่น ใช่ ไม่ใช่ ได้ ไม่ได้ ดี ไม่ดี ฯลฯ การถาม คำถามนั้น จะสลับไปกลับการร้องเพลงประกอบ ขณะที่มีการร้องเพลง เคาะจังหวะ นางก๊วกก็จะ เดินลึ้มไปด้านซ้าย ด้านขวาตลอดเวลาตามจังหวะด้วย ซึ่งเป็นที่สนุกสนานทั้งนางก๊วกและผู้เล่น จน เป็นที่พอใจทั้งสองฝ่ายและหมดคำถามที่จะถามแล้ว ก็จะเชิญวิญญาณที่เข้าสิงนางก๊วกออก โดยทำ พิธีไปส่งที่จุดแรกที่เชิญเข้าทรง เมื่อวิญญาณออกแล้ว ก๊วกที่คนทรงถืออยู่ก็จะมีอาการสงบนิ่ง ไม่ เคลื่อนไหว

วิถีชีวิตและภาษาของชาวไทยพวน

ชาวไทยพวนมีนิสัยรักความสงบ ใจคอเอือกเย็น มีความโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในศาสนา รัก อิศระ มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ เมื่อว่างจากการทำไร่ทำนา ก็จะทำงาน หัตถกรรม คือ ผู้ชายจะสานกระบุง ตะกร้า เครื่องมือหาปลา ส่วนผู้หญิงจะทอผ้า (พงศศักดิ์ ชาลิเชียว, 2550)

การแต่งกายของชาวไทยพวน

ชายหนุ่มกางเกง และผ้าถุงกระเบน ผ้าขาวม้าพาดบ่าหรือ คาดเอว ผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่น ผ้าขาวม้ารัดนม เรียกว่า แห้งคู้ ทั้งชายหญิงไม่สวมเสื้อ แต่เวลาไป ไร่ นา ต้องสวมเสื้อสีดำ หรือสี คราม หญิงสวมเสื้อรัดตัวแขนยาวถึง ข้อมือ กระดุมเสื้อใช้เงิน กลม ดัดเรียงลงมาตั้งแต่คอถึงเอว ชายหญิงเมื่อโกนผมไฟ แล้วหญิงจะไว้ผมจุก พออายุ 14-16 ปีจะไว้ผมยาว เมื่อถึงอายุ 18-19 ต้องไว้ ผม ทรงโค้งผมคือหีบเอาผมที่ปล่อยลงไปมาทำเป็นรูปโค้ง พออายุ 20 ปีขึ้นไปจะต้องนำผมมา ขมวดเป็นกระจุกไว้ที่ กลางศีรษะ เรียกว่า เก้าผมจุกกระเทียมและต้องปักหนามแน่น เมื่อแต่งงาน แล้วจะเลิกปัก ส่วนชายจะโกนผมจนโตเป็นหนุ่มจึงไว้ผมยาว

อาหารของชาวไทยพวน

ที่มีประจำทุกครัวเรือนของชาวไทยพวนคือ ปลา ร้า เมื่อมีงานบุญมักนิยมทำขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารอื่นๆ จะเป็นอาหารง่ายๆ ที่ประกอบจากพืชผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น เช่น ปลาส้ม ปลาส้มผัก เป็นต้น ในด้านความเชื่อนั้น ชาวพวนมีความเชื่อเรื่องผี จะมีศาลประจำหมู่บ้าน

เรียกว่า ศาสดาปู่ หรือศาสดาเจ้าปู่บ้าน รวมทั้งการละเล่นในเทศกาลก็จะมีการเล่นผีนางด้ง ผีนางกวัก ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวพวนคือ ประเพณีใส่กระจาด ประเพณีกำฟ้า ซึ่งเป็นประเพณีที่แสดงถึงการสักการะฟ้า เพื่อให้ผีฟ้า หรือเทวดาพอใจ เพื่อไม่ให้เกิดภัยพิบัติวัฒนธรรมด้านภาษาคนพวนที่อพยพเข้ามาอยู่ในเขตภาคกลาง ไม่ว่าจะเข้ามาในฐานะเชลยศึกหรือเข้ามาด้วยความสมัครใจ ต่างก็ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามจังหวัดต่างๆ กลุ่มที่ถูก กวาดต้อนมาในฐานะเชลยศึกมักจะถูกส่งไปไว้ตามหัวเมืองชั้นในเพื่อชดเชยแทนคน ไทยที่ถูกพม่ากวาดต้อนไปหลังเสียกรุงศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ.2310 พวนกลุ่มนี้ ได้แก่ ชาวพวนอยู่ที่ ลพบุรี (อำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมือง อำเภอโคกสำโรง) สระบุรี (อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด อำเภอวิหารแดง)นครนายก (อำเภอปากพลี อำเภอบ้านนา)ฉะเชิงเทรา (อำเภอพนมสารคาม)ปราจีนบุรี (อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอศรีมโหสถ อำเภอบ้านสร้าง อำเภอกบินทร์บุรี)สิงห์บุรี (อำเภอพรมพรมบุรี)สุพรรณบุรี (อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง) ชลบุรี (อำเภอพนัสนิคม)ส่วนพวนที่อพยพเข้ามาด้วยความสมัครใจมักจะอพยพเข้าไปรวมอยู่กับพวนกลุ่มเดิม หรือขยายถิ่นที่อยู่ใหม่ ดังจะพบว่าในปัจจุบัน มีชุมชนชาวพวนขยายไปอยู่ที่ เพชรบุรี (อำเภอเขาชัย อำเภอยาย)พิจิตร (อำเภอทับคล้อ อำเภอบางมูลนาค อำเภอตะพานหิน) สุโขทัย (อำเภอศรีสำราญ)นครสวรรค์ (อำเภอช่องแค อำเภอชุมแสง อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า) อุทัยธานี (อำเภอทัพทัน)กาญจนบุรี (บางหมูบ้านในอำเภอพนมทวน) เพชรบูรณ์ (บ้านดงขุย อำเภอชนแดน อำเภอหนองไผ่ ตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ) อุตรดิตถ์ (ตำบลจี่วงาม อำเภอเมือง)

ภาษาของชาวไทยพวน

ชาวพวนจะมีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน แต่ปัจจุบันภาษาเขียนจะไม่มีคนเขียนได้ ยังคงเหลือเพียงภาษาพูด ซึ่งมีสำเนียงคล้ายเสียงภาษาถิ่นเหนือ อักษร “ร” ในภาษาไทยกลาง จะเป็น “ฮ” ในภาษาพวน เช่น รัก - ฮัก หัวใจ - หัวเจอ ไคร - เผอ ไปไหน - ไปกะเลอ(นภดลจันทวีระ, 2552)

ภาษาเขียนของไทยพวนเดิมใช้อักษรไทยน้อย จารลงในใบลาน เช่น นิทานพื้นบ้าน เพื่อใช้อ่านในงานพิธีต่างๆ เช่น งานงันเฮือนดี อยู่กรรม หรือเทศน์ในงานบุญต่างๆ และใช้อักษรธรรม จารลงในใบลาน ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมะ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในปี พ.ศ. 2465 ได้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นและบังคับใช้ทั่วประเทศ ชาวไทยพวนจึงได้ศึกษาภาษาไทยอย่างจริงจัง อีกทั้งสนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาภาษาไทยกันมากขึ้น เพราะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม และวัฒนธรรมจากในเมือง การแต่งงานกับคนภาษาอื่น ทำให้เกิดการผสมผสานด้านภาษาทำให้อักษรไทยน้อยและอักษรธรรมลดความสำคัญลง ไม่มีการสืบทอดภาษาเขียนสู่ชนรุ่นหลัง ผู้มีความรู้เรื่องภาษาเขียนและภาษาถิ่นเริ่มหมดไปจากสังคม ในปัจจุบันมีผู้ที่สามารถอ่านใบลานได้น้อยชาวไทยพวน

เนื่องจากภาษาไทยพวนเป็นภาษาถิ่นซึ่งแปลกกว่าภาษาอื่นยากแก่การศึกษามากเพราะลีลาหรือสำเนียงของเสียงที่เปล่งออกแต่ละคนที่เป็นต้นเสียงเจ้าของภาษาพอจับใจความการขึ้นลงของเสียงแล้วก็จะมีความง่ายต่อการเรียนรู้มากขึ้นปัจจุบันภาษาไทยพวนมีเสียงต่างๆสมควรที่จะนำมาเขียนประกอบไว้ในคำชี้แจงทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นดังนี้

เสียงพยัญชนะภาษาพวนจะมีหน่วยเสียงทั้งหมด 20 หน่วยเสียงคือมีพยัญชนะที่แตกต่างไปจากเสียงพยัญชนะของภาษาไทย 3 หน่วยเสียงเท่ากันภาษาพวนจะไม่มีเสียง ช, ฉ จะออกเสียงเป็น ซ, ส แทน ไม่มีเสียง ร จะออกเสียงเป็น ฮ, ล แทน และเสียง ญ นาลิก เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงใช้เสียงพยัญชนะ อยู่

เสียงสระสระของภาษาพวนจะมีเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง สระประสม 6 เสียงแต่ภาษาไทยจะมีสระประสมเพียง 5 เสียง (ไม่มีสระเอื้อะ)และที่น่าสนใจมากของภาษาพวนก็คือ จะออกเสียงสระไอต่างไปจากสระไอคำที่ภาษาไทยใช้สระไอ พวนจะออกเสียงสระเออ

เสียงสะกดและพยัญชนะควบกล้ำเสียงสะกดที่ใช้แตกต่างจากเสียงสะกดภาษาไทยคือเสียง ก (แม่กก)ในคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวของภาษาไทย เช่น ปาก ออก ดาก เปียก เพือกภาษาพวนจะออกเป็นสระเสียงสั้นและมีเสียงหยุดที่สั้นเสียงคือ ออกเป็น ปะ เอาะ ตะเปียะ เพือะสำหรับเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 2 เสียง คือ กว, กว, เช่น ควายกวาง

เสียงวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์จะมี 6 เสียง มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

1. คำเป็นที่มีพยัญชนะก จ ค ต บ ป อ เป็นพยัญชนะต้นและใช้ไม้โท ภาษาไทยจะเป็นเสียงโท คนพวนจะออกเป็นสูง - ขึ้น (คล้ายกับเสียงตรี)

2. เสียงวรรณยุกต์จัตวาของภาษาไทยเมื่อปรากฏอยู่ในพยางค์หน้าของวลีหรือคำประสมของภาษาพวนจะออกเสียงเป็นต่ำคล้ายเสียงเอก

3. คำตาย สระเสียงสั้นภาษาพวนจะออกเป็นเสียงสูง-ขึ้น , สูง-ตกต่างจากภาษาไทย
อักษรไทยพวน

1. อักษรที่ใช้ในการบันทึกเรื่องราวในศาสนาหรือคัมภีร์อัมศักดิ์ เรียกว่า อักษรธรรมหรือตัวธรรม

2. อักษรไทยน้อยใช้เขียนเรื่องราวทางโลก เช่นการะเกด สุริวงส์และชาวพวนจะนิยมนำเรื่องราวเหล่านี้ที่เขียนด้วยอักษรไทยน้อยมาอ่านในการอยู่เป็นเพื่อนศพเรียกว่า กันเฮือนดี โดยใส่ทำนองและลีลาที่ไพเราะน่าฟังเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอักษรทั้ง 2 ชนิดนี้มีผู้เฒ่าเป็นส่วนใหญ่ของชาวพวนสามารถอ่านได้เป็นอย่างดี

โดยภาพรวมคนไทยจะมองว่าคนพวนเป็นชาวพุทธที่เคร่งศาสนา มีความรู้ เคารพผู้อาวุโส รักครอบครัว รักสงบ สามีชาวพวนมักให้เกิดภริยาหมู่บ้าน พวนมักไม่มีคดีย้ายรุนแรง คนพวนเป็นคนมีวัฒนธรรมมิใช่คนป่าเถื่อน สิ่งทีหล่อหลอมคนพวนให้มีบุคลิกภาพดังกล่าวนี้แหละคือภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษชาวพวน ที่ถ่ายทอดมาทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ เช่น คำสอน นิทาน วรรณคดี ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ศิลปกรรมต่างๆ ภูมิปัญญาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกหลอม คนพวน ควรค้นคว้าหาให้พบแล้วยึดให้มั่น บ้านเรือนของชาวพวนเป็นเรือนสูง ใต้ถุนเรือนใช้ทำประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทำคอก วัวควาย เล้าเป็ดไก่ ตั้งเครื่องสำหรับผูกหูกทอผ้า หลังคาทรงมะนิลาหันหน้าไปทางทิศ ตะวันตก ไม่เครื่องบนผูกมัดด้วยหวาย และหลังคามุงด้วยหญ้าคา ถ้าเป็นบ้านผู้มีฐานะดี จะมุงด้วยกระเบื้องไม้เรียกว่า ไม้แป้นเก็ดหรือกระเบื้องดินเผา พื้นและ ฝาเรือนปูด้วยกระดาน ไม้ไผ่สีสุกสับแผ่ออกเป็นแผ่นๆ เรียกว่า ฟาก ฤกษ์ในการปลูก คือเวลาเช้า การปลูกเรือนจะเสร็จในวัน เดียวประมาณ 5-6 โมงเย็น ต่อจากนั้นจะเป็นหน้าที่ของ ฝ่ายหญิง บางพวกทำ เล้าไก่ ทำเตาไฟ การขึ้นบ้านใหม่เจ้าของบ้านต้องหอบสิ่งของขึ้นไป ได้แก่ ไชหัว หมู แห ไม้ค้อน ลีว และหอก หญิงชาวพวนสูงวัย ในตำบลหาดเสี้ยว นิยมนุ่งซิ่นดำคาดแถบแดง ต่อจากนั้นจะมีคน ถือเสื่อ ที่นอน หมอน มุ้ง ถาดข้าวต้มขนมหวาน สำหรับทำขวัญเรือน เมื่อญาติพี่น้องมาพร้อมหน้า ก็เริ่มทำพิธี คู่ขวัญเรือน ตามประเพณี การนอนเรือนใหม่จะต้องมีคนนอนให้ครบทุกห้องเป็นเวลา 3 คืน คืนที่สี่ เจ้าบ้านจะต้องจัดทำ ข้าวต้มขนมหวานเลี้ยงญาติพี่น้อง ที่มานอนเป็นเพื่อนเมื่อเจ้า บ้านจัดบ้านเสร็จคนที่เข้าออก ห้องนอนได้ต้องเป็นคนในครอบครัว เท่านั้น ประเพณีเป็นสิ่ง สะท้อนและแสดงออกถึงความเจริญในแต่ละยุคแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมนั้นๆ เป็น กิจกรรมที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีประเพณีที่แตกต่างกันออกไปบางประเพณี ก็อาจจะเหมือนกันแตกต่างกันที่พิธีกรรมและวิธีการปฏิบัติ

จากเอกสารที่นำเสนอผู้วิจัยจะนำความรู้ในเรื่องชาวไทยพวน ศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในประเด็นการท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ข้อมูลการ ศึกษาวิจัยได้รอบด้านและสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนได้

2.4 แนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.4.1 ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า“วัฒนธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า“วัฒนธรรมคือสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะวิถีชีวิตของหมู่คณะลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมกลืนก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของ

ประชาชนพฤติกรรมและสิ่งทีคนในหมู่คณะผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันและร่วมกัน ใ้ช้อยู่ในหมู่ของพวกตนวัฒนธรรมหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนที่สมาชิกใน สังคมเดียวกันยึดถือปฏิบัติต่อกันมาสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกันเป็นผลรวมของการสั่งสม สิ่งสร้างสรรค์และภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดต่อกันมาช่วยใ้ห้มนุษย์ในสังคมนั้นๆอยู่รอดและเจริญ งอกงามวัฒนธรรมคือกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมใ้บุคคลเกิดความรู้จักวิถีปฏิบัติมีความเชื่อ ตลอดจนเข้าใจผลิตผลทางศิลปะทั้งหลายและดำรงรักษาสิ่งเหล่านั้นไว้หรือเปลี่ยนแปลงไปในเวลา ทีเหมาะสม (สการินทร์ โปธิวาสาริน, 2540: 56)

วีระพลวงษ์ประเสริฐ (2540, น. 35) ได้กล่าวว่า“วัฒนธรรมหมายถึงแบบแผน พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และเป็นที่ยอมรับปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในสังคมนั้นทั้งมีการ ถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อๆมา”

นิยพรรณวรรณศิริ (2540, น.37-38, 44-46) กล่าวถึงความหมายของคำว่าวัฒนธรรมใน มุมมองของนักสังคมวิทยาใ้ว่า“วัฒนธรรม” เป็นกระบวนการอบรมสั่งสอนปลูกฝังใ้ใ้เรียนรู้ ใ้เกิดการดำรงชีวิตในรูปแบบเดียวกันของคนในสังคมและถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังส่วนใน มุมมองของนักมานุษยวิทยา“วัฒนธรรม” หมายถึงพฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิดที่จะหา วิถีการมาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เช่นการกินอาหารการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มการ สื่อสารความคิดต่อกันเป็นการมองถึงพฤติกรรมพื้นฐานที่เน้นความอยู่รอดและความเป็นจริงของ ชีวิตก่อนทีจะคำนึงความดีความงามใดๆนอกจากนี้นิยพรรณวรรณศิริยังใ้ใ้ความหมายเพิ่มเติม ถึงลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมใ้ 4 ประการคือ

1. วัฒนธรรมเป็นผลผลิตของระบบความคิดมนุษย์ (Cognitive Systems) เป็นระบบทาง ชีวิตเพราะความเกิดจากระบบสมองระบบประสาทและระบบจิตใจของมนุษย์

2. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในเมื่อวัฒนธรรมคือผลผลิต จากระบบความคิดของมนุษย์และมนุษย์ก็มีความคิดไม่คงทีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจะมีผล ใ้เกิดวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไปด้วย

3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลได้มาด้วยการเรียนรู้มนุษย์รับถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อกัน มาโดยการอบรมสั่งสอนบอกกล่าวการสังเกตการลองผิดลองถูกบุคคลจะมีการเรียนรู้วัฒนธรรมใน สังคมของตนตั้งแต่เกิดจนโต

4. วัฒนธรรมเป็นสมบัติส่วนรวมบุคคลจะมีการเรียนรู้ทีจะดำเนินชีวิตประพฤติปฏิบัติ ใ้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคมเดียวกันเพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่โดยลำพังได้ วัฒนธรรมทีถูกนำมาปฏิบัติในสังคมทีจะกลายเป็นสมบัติส่วนรวมของสังคมและเป็นมรดกของชน รุ่นหลังต่อไปของสังคมนั้น

นิยพวรรณศรี (2540, น.47-48) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทั่วโลกและพบว่าทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) และวัฒนธรรมทางจิตใจ (Non Material Culture) มีใช้อยู่ในทุกลัทธิทั่วโลกซึ่งเรียกว่าเป็นระบบวัฒนธรรมสากลอันประกอบด้วย 10 ประการคือ

1. ภาษาอันได้แก่ภาษาพูดภาษาเขียนการสื่อสารทางท่าทางนิทานนิยายและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาทุกอย่าง
2. วัฒนธรรมประเพณีหรือประเพณีเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับอาหารที่อยู่อาศัยการแต่งกายภาชนะสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้การประกอบอาชีพ เป็นต้น
3. ศิลปะคือทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเช่นการแกะสลักการปั้นการวาดรูปการเล่นดนตรีการขับร้อง เป็นต้น
4. ระบบและรูปแบบของศาสนาได้แก่พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์
5. ระบบครอบครัวได้แก่ครอบครัวการแต่งงานการนับญาติการสืบตระกูลและการใช้คำศัพท์ในการนับญาติ
6. ระบบเศรษฐกิจและทรัพย์สินคือทรัพย์สินส่วนรวมและทรัพย์สินส่วนตัวทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์กฎเกณฑ์กฎหมายมาตรฐานการแลกเปลี่ยนและระบบการเงินตราการผลิตการจำหน่ายการแจกแจงการบริโภค เป็นต้น
7. ระบบการปกครองและรัฐบาลได้แก่ระบบการเมืองระบบนิติบัญญัติระบบตุลาการและระบบควบคุมทางสังคมอื่นๆ
8. การศึกษาสงครามมีความหมายรวมถึงสงครามระหว่างคนต่างสังคมคนในสังคมเดียวกันหรือสงครามระหว่างเครือญาติ
9. การกีฬาและการละเล่นคือการออกกำลังกายและนันทนาการที่เกี่ยวข้อง
10. ระบบความรู้การศึกษาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีรวมถึงนิทานปรัมปราซึ่งให้ความรู้แก่คนในสังคมทางอ้อม (วาทิกาเสนาคำ, 2545, น. 44)

สมศักดิ์ศรีสันติสุข(2542, น. 39) ได้ให้ความหมายว่า“วัฒนธรรมหมายถึงวิถีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์สร้างขึ้นตามที่มนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นทั้งความรู้ความคิดหรือความเชื่อจนมีการยอมรับปฏิบัติกันมาเป็นวิธีการหรือแบบแผนและมีการอบรมและถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อมาตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมของมนุษย์”

จากการศึกษาความหมายของวัฒนธรรมสามารถสรุปนิยามและความหมายของวัฒนธรรมได้ดังนี้วัฒนธรรมคือพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆซึ่งอาจจะเหมือนหรือ

แตกต่างกับคนในกลุ่มสังคมอื่นพฤติกรรมของมนุษย์ดังกล่าวคือสิ่งที่เกิดจากแรงขับเรื่องของปัจจัยความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมพฤติกรรมเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นก็จะถูกกลั่นกรองให้เกิดเป็นความมั่งคั่งสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อสังคมทั้งส่วนตัวและส่วนรวมเมื่อพฤติกรรมนั้นกลายเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้วก็จะถูกนำมาปฏิบัติยึดถือและถ่ายทอดสืบต่อกันจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยวิธีการรับรู้เรียนรู้หรือเลียนแบบสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมหรือพฤติกรรมที่คนในสังคมหนึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งดีงามสำหรับอีกสังคมหนึ่งอาจมองว่าเป็นเรื่องน่าเกลียดน่ากลัวหรือยอมรับไม่ได้เช่นการรับประทานเนื้อสุนัขของคนในสังคมหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในด้านของการเป็นยาบำรุงร่างกายทำให้ร่างกายแข็งแรงซึ่งเป็นวัฒนธรรมด้านการกินของคนในสังคมหนึ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ยุคบรรพชนแต่คนอีกสังคมหนึ่งอาจมองเรื่องนี้เป็นสิ่งที่โหดร้ายป่าเถื่อนไม่มีอารยธรรมเป็นต้น

2.4.2 วัฒนธรรมชุมชน

กาญจนาแก้วเทพ (2539, น.15) กล่าวถึงการพัฒนาโดยอาศัยวัฒนธรรมชุมชนเอาไว้ว่าเป็นการพัฒนาที่อาศัยวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นการพัฒนาที่เริ่มมาจากภายในชุมชนขึ้นมาซึ่งจะสอดคล้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนการพัฒนาลักษณะนี้จะใกล้เคียงกับการพัฒนาตามหลักการพึ่งตนเองหรือการพัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาตามแนวทางวัฒนธรรมชุมชนนี้มี 3 แนวทางคือ

1. การนำเอาวัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาใช้ในการพัฒนาเช่นการระดมทุนโดยการทอดผ้าป่า
2. การถือเอาวัฒนธรรมเป็นเป้าหมายในตัวเองเช่นการเก็บบันทึกเรื่องราวในลักษณะของคำกลอนหรือนิทาน
3. การทำการพัฒนาโดยนำเอาวิถีทางวัฒนธรรมเข้าไปสอดแทรกในกิจกรรมทุกส่วนของชีวิตเช่นการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาขององค์กรศาสนาต่างๆ

ศรีศักรวัลลิโภดม (2544, น.73-74) ได้กล่าวเอาไว้ที่น่าสนใจว่าวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของคนแต่ละกลุ่มซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างกันการพัฒนาโดยใช้มิติของวัฒนธรรมเป็นตัวนำในรูปแบบหนึ่งๆกับชุมชนหนึ่งอาจใช้แล้วประสบความสำเร็จแต่ไม่ได้หมายความว่าสามารถนำมาใช้กับทุกชุมชนได้เพราะวัฒนธรรมเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มคนในชุมชนหนึ่งๆเท่านั้น

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมชุมชนคือรากฐานสำคัญที่จะต้องคำนึงในการวางแผนเพื่อการพัฒนาการพัฒนาชุมชนโดยวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นฐานชีวิตคนในชุมชนจะได้รับการยอมรับและได้รับความร่วมมือไม่มีการต่อต้านส่งผลเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนา

ให้สามารถบรรลุผลได้ดีมากกว่าการพัฒนาโดยใช้หลักวัฒนธรรมชุมชนนั้นเป็นการพัฒนาจากภายในชุมชนเองโดยอาศัยมิติทางวัฒนธรรมและกฎหมายท้องถิ่นอันจะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและความเป็นเอกภาพของชุมชน

2.4.3 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นกลไกที่แยกนักท่องเที่ยวออกจากนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนตั้งแต่อาชีวฐานะทางเศรษฐกิจโลกทัศน์รสนิยมและความสนใจที่ค่อนข้างไปทางการศึกษาทำให้อยากรู้อยากเห็นความแตกต่างและความหลากหลายของวัฒนธรรมของสถานที่ที่อยากรู้อยากเห็นเพื่อเปรียบเทียบกับของบ้านเมืองตนเองสะท้อนถึงความเป็นนักคิดนักจัดการที่แสวงหาประสบการณ์เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตมากกว่าความสนุกอย่างเดียวแบบนักท่องเที่ยวทั้งหลายที่เอาความพึงพอใจของตนเป็นที่ตั้งโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อหมู่บ้านหรือประเทศที่ตนเข้าไปท่องเที่ยวดังนั้นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจึงหมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจวัฒนธรรมกับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกเพราะวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตมนุษย์อยู่ตลอดเวลา(ภูสวัสดิ์สุขเลี้ยง, 2545, น. 39)

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540, น.1-10) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์เคารพต่อสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมศักดิ์ศรีและวิถีชีวิตผู้คนหรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆในโลกที่มีความเกี่ยวโยงซึ่งกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้อนุรักษ์

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2542, น. 13) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า“เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทุกแง่มุมของการท่องเที่ยวที่มนุษย์สามารถศึกษาถึงวิถีชีวิตและความนึกคิดซึ่งกันและกัน”

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(2542, น. 16) สรุปไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการท่องเที่ยวที่มุ่งเสนอลักษณะทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์โบราณคดีและสถานที่ต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคมเป็นการท่องเที่ยวในเชิงการให้ความรู้และความภาคภูมิใจ”

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2542, น. 27) “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายที่สะท้อนความเป็นไทยที่แท้จริงเพื่อให้ผู้มาเยือน

ได้สัมผัสสิ่งจูงใจสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็คือความลึกซึ้งในความแตกต่างของวิถีชีวิตและการได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดซึ่งกันละกัน

อนุรักษบัญญัติ (2542, น. 46) ได้ให้แนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ 9 ประการสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจในสังคม
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความต้องการของชุมชนว่า จะต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนมากน้อยเพียงใด
3. วิธีการและความถี่ในการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นเพราะจะเป็นเครื่องวัดว่าท้องถิ่นนั้นๆต้องการนักท่องเที่ยวประเภทใดและจำนวนเท่าไร
4. ควรมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพยายามที่จะทำให้ท้องถิ่นเป็นสถานที่พักผ่อนที่มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ
5. ในการวางแผนการท่องเที่ยวไม่ควรให้มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจึงต้องมีความระมัดระวังและต้องวางแผนรองรับในเรื่องนี้เอาไว้ด้วย เพื่อที่จะรักษาวัฒนธรรมและค่านิยมของท้องถิ่นให้คงอยู่
6. เงินลงทุนแรงงานรวมทั้งนักบริหารทางการท่องเที่ยวควรมาจากชุมชนเจ้าของถิ่น เพื่อที่ท้องถิ่นจะสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้
7. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและงานเทศกาลที่จัดขึ้นเพื่อ นักท่องเที่ยว
8. เรื่องราวและงานเทศกาลที่จัดขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นก่อนที่จะลงมือพัฒนาการท่องเที่ยวควรพยายามขจัดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนให้เรียบร้อย

จากแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็นและแจ้งถึงระดับความต้องการในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากคนในท้องถิ่นและเอกชนในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

วาลิกาแสนคำ (2545, น. 34) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเอาไว้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรมเช่นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณีเทศกาลการเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถานการเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่นตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

วาลิกาแสนคำ (2545, น. 36) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันได้แก่

1. โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ
2. สถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างรวมถึงซากฝังเมืองในอดีต
3. ศิลปะหัตถกรรมประติมากรรมประเพณีและเทศกาลต่างๆ
4. ความน่าสนใจทางดนตรี
5. การแสดงละครภาพยนตร์มหรสพต่างๆ
6. ภาษาและวรรณกรรม
7. ประเพณีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
8. วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมย่อย

สามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึงการเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ประกอบการเรียนรู้การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็น ในด้านของศิลปะสถาปัตยกรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุเรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์รูปแบบวิถีชีวิตภาษาการแต่งกายการบริโภคความเชื่อศาสนาจารีตประเพณีล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญกระตุ้นให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่มีในท้องถิ่นของตนจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกื้อหนุนซึ่งกันและกันการท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้การจ้างงานนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

จากเอกสารที่นำเสนอผู้วิจัยจะนำความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศึกษาวิจัยในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในประเด็นการท่องเที่ยวในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เพื่อให้ข้อมูลการศึกษาวิจัยได้รอบด้านและสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มยุรีปาละอินทร์ (2543) ได้ศึกษาประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยพวนเรื่องกองสิบสี่ใน วิถีชีวิตของชาวไทยพวนตำบลบ้านฝ้ออำเภอบ้านฝ้อจังหวัดอุดรธานีพบว่าชาวไทยพวนเป็นผู้ที่รัก สงบรักสันติประกอบอาชีพสุจริตเอื้ออาทรซึ่งกันและกันไม่เคยก่อความเดือดร้อนให้กับสังคมชาว ไทยพวนเป็นผู้มีรูปร่างหน้าตาดีกรีธาเรียบริ่ยมีความขยันในการทำงานมีภาษาพูดวัฒนธรรมและ ประเพณีเป็นของตนเองชาวไทยพวนยึดถือประเพณีปฏิบัติตามกองสิบสี่พร้อมทั้งนำไปอบรมสอน สักลูกหลานให้ถ่ายทอดเจตนารมณ์แก่ผู้อื่นในรุ่นหลังต่อไป

เนตรชนกนันท์ (2544) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกรณีศึกษา ชุมชนวัดพระบาทห้วยต้มอำเภอมะเแตงจังหวัดเชียงใหม่พบว่าชุมชนมีจิตสำนึกและมีศักยภาพ เพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติอาศัยระบบความเชื่อจารีตประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่ บรรพบุรุษโดยใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมื่อกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติใน พื้นที่ของทุกฝ่ายและเกิดการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าอย่างยั่งยืน

จิราวรรณกาวิละ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่องทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านวัวลายอำเภอมืองจังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่าหมู่บ้านวัวลายเป็นถิ่นที่อยู่ ของช่างฝีมือเครื่องเงินที่อพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำสาละวินประเทศพม่าและได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ โดยรอบวัดหมื่นสารและประกอบอาชีพหัตถกรรมเครื่องเงินสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจนกลายเป็น เอกลักษณะของหมู่บ้านจนถึงปัจจุบันซึ่งการประกอบอาชีพหัตถกรรมเครื่องเงินนี้เองทำให้หมู่บ้าน วัวลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

รัฐทิทยาหิรัณยหาค (2544, น. 13) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ หมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านหนองขาวอำเภอม่วงจังหวัดกาญจนบุรีได้ กล่าวถึงเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้านหนองขาวสรุปสาระว่าวัฒนธรรมที่สัมพันธ์ ที่สัมพันธ์กับการท่องเที่ยวได้แก่โบราณวัตถุสถานสถานที่สำคัญทางศาสนางานเทศกาลประเพณี สิ้นค้าของที่ระลึกในรูปแบบต่างๆประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มีความสวยงามทาง ธรรมชาติวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่ถูกถ่ายทอดและสั่งสมกันมากิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวจึงเป็น กิจกรรมหนึ่งที่ได้รับนิยมนิยมและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐภาคเอกชนจำนวนมากเพราะ

เป็นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้การพัฒนาคุณภาพชีวิตการพัฒนาาระบบสาธารณสุขไปทุกๆ ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นั่นเป็นถูกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งของรัฐในการสร้างรายได้เพื่อเข้าประเทศการพัฒนาประเทศด้วยทำเลที่ตั้งวัฒนธรรมในความหมายที่เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ชุมชนต้องการและคิดว่าจะส่งผลทำให้สามารถเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้นั้นชุมชนต้องการที่จะบริหารจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

เบญจจันทร (2545, น. 14-17) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดคอนวอยอำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนได้กล่าวถึงเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องแหล่งท่องเที่ยวบ้านคอนวอยสรุปสาระว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรมหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมาทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนการแสดงวัฒนธรรมสินค้าพื้นเมืองการแต่งกายภาษาชนเผ่าสวนสนุกสวนสัตว์แหล่งท่องเที่ยวเป็นต้นแหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้แก่สถานที่ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์เทศกาลต่างๆมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity & Facilities) ให้นักท่องเที่ยวได้แก่ที่พักร้านอาหาร ที่จอดรถร้านค้าถนนและสวนสาธารณะและมีการเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ลำบากถ้าสามารถเดินทางเข้าไปได้หลายเส้นทางยิ่งดีถ้าระยะทางไกลจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูงวัตถุประสงค์ในการจัดงานเพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูส่งเสริมและเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาวสกลนครและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

ประกอบศิริภักดีพิณิช (2545, น. 23) ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮตำบลแม่ใสอำเภอเมืองจังหวัดพะเยาได้กล่าวถึงเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบ้านร่องไฮสรุปสาระว่า “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่นอื่นๆหรือประเทศอื่นๆเพื่อให้เข้าใจและซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมของประชาชนเหล่านั้นดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้และการติดต่อสื่อสารซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกันอันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต” วิถีชีวิตของสังคมในอดีตที่ผ่านมาที่ปรากฏให้เห็นเช่นแบบบ้านงานหัตถกรรมเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำมาหากินและการแต่งกายเป็นต้นสิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้โดดเด่นก็คือการที่นักท่องเที่ยวสามารถเพิ่มพูน

ประสบการณ์ความรู้และมุมมองทางด้านวัฒนธรรมที่กว้างไกล “ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความงาม สติปัญญาอารมณ์และจิตใจ”

นภคฉันทวีระ (2552) ได้ศึกษาเรื่องระบบนิเวศประเพณีวัฒนธรรมของเรือนพื้นถิ่นไทพวนบ้านบางมะเฟืองตำบลคูยาศหมีอำเภอสนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทราพบว่าการปรับเปลี่ยนของเรือนพื้นถิ่นไทพวนได้ปรับเปลี่ยนที่อยู่บนพื้นฐานกรอบรูปลักษณะของโครงสร้างเดิมและเปลี่ยนรูปลักษณะจากรูปเรือนพื้นถิ่นแบบประเพณีนิยมเดิมมีการปิดล้อมเรือนให้มีความมิดชิดมากขึ้น หลังคาปรับเปลี่ยนให้มีความลาดชันน้อยลงหรือแม้กระทั่งการปรับเปลี่ยนในรูปแบบที่ร่วมสมัย ขึ้นอยู่กับสภาพทางสถานะของผู้คนในพื้นที่

Liu(2006, p. 2934-A) ได้ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการวางแผนการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศมาเลเซียพบว่าเมื่อกำหนดให้มีผลวัดการท่องเที่ยวควรบรรจุการทำงานการท่องเที่ยวในบริบทที่กว้างขึ้นให้ครอบคลุมประเด็นวัฒนธรรมศาสนาชาติพันธุ์และอุดมคติวิทยาต้องเอาใจใส่เรื่องทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวมากกว่านี้ทั้งนโยบายและแผนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของท้องถิ่นจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเพราะขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ขาดทักษะการท่องเที่ยวทั้งที่บูรณาการการท่องเที่ยวไว้ในแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วและขาดการปลูกฝังโมตรจิตในบุคลากรรวมทั้งกลยุทธ์อีกหลายประการ

Lu(2006, p. 203) ได้ศึกษาอำนาจการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ : การวางแผนของเกาะแห่งหนึ่งที่มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในประเทศไต้หวันพบว่าเกาะหลันหยูซึ่งมีประชากรดั้งเดิมคือชาวยามิใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมแต่เผชิญกับความกดดันจากนโยบายการอนุรักษ์ธรรมชาติการกลมกลืนทางวัฒนธรรมกระแสหลักและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเมื่อประเมินผลกระทบจากด้านต่างๆ 3 ด้านสรุปได้ว่าให้มีข้อเสนอแนะเป็นกลยุทธ์ในการวางแผนและพัฒนาเกาะหลันหยูเพื่อให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนพื้นเมืองดั้งเดิมชาวหลันหยูสามารถอยู่ได้ต่อไป

Aspinall(2007, p. 131) ได้ศึกษาชุมชนในการเปลี่ยนแปลง : ความยั่งยืนทางสังคมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดความเป็นไปได้ของการใช้การประเมินคุณภาพชีวิตเป็นเครื่องมือตัดสินใจที่มีศักยภาพในการประเมินความยั่งยืนทางสังคมของการพัฒนาการท่องเที่ยวผลการศึกษาพบว่าการประเมินคุณภาพชีวิตสามารถให้การสนับสนุนที่มีมูลค่าเพิ่มแก่ด้านการประเมินทางสังคมและความยั่งยืนทางสังคมได้

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของบุคคลในแต่ละสังคมและชุมชนพร้อมทั้งผสมผสานระหว่างการปฏิบัติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิถีชีวิต

ขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคมทำให้วัฒนธรรม และสังคมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมาก
ยิ่งขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน (Key Informants) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล จำนวน 3 คน
- 2) เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน
- 3) ผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ คือ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ข้อมูลทั่วไปของชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ข้อมูลทั่วไปของชาวไทยพวน 4) แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างเครื่องมือในการวิจัยเบื้องต้นนำเสนอเครื่องมือในการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาและการใช้ถ้อยคำ ซึ่งได้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก โดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการหรือผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับกิจกรรม อันเกี่ยวข้องกับสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลตามภาพการณ์จริงของผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในสิ่งดึงดูดใจทางการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการนำเชื่อมโยงชุมชนกับการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สำหรับประเด็นคำถามหลักๆ ในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้รู้ของชุมชน และวิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2) ด้านสภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน สภาพการณ์และสถานการณ์ในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทักษะของชุมชนที่มีต่อภาครัฐและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง

โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล และเจ้าของตลาดเก่าห้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนของชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 3 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2) แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์สำหรับผู้ค้าขายในตลาด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2.2 การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการเสริมในการเก็บข้อมูล โดยการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ถูกศึกษามีการทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาย่านการค้าตลาดเก่าห้องร่วมกัน ในระหว่างเดือนมีนาคม ปี 2556 เป็นเวลา 1 เดือน จนผู้ถูกวิจัยยอมรับว่าผู้สังเกตมีสถานภาพบทบาทเช่นเดียวกับตน ผู้สังเกตจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มคนที่ศึกษา โดยอาจเข้าไปฝังตัวอยู่ในเหตุการณ์ เข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชนกลุ่มไทยพวนเป็นเวลานาน จนคนในชุมชนรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่มิ้นักวิจัยอาศัยอยู่

การสังเกตครั้งนี้ในระหว่างเดือนมีนาคม ปี 2556 ผู้วิจัยได้เข้าร่วมในการสังเกตและลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เป็น วัฒนธรรม ประเพณีของชาวไทยพวน โดยตรงเป็น พร้อมทั้งได้ข้อมูลจากผู้รู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้องอย่างละเอียด เนื่องจากผู้รู้เป็นบุคคลในพื้นที่ และได้ลงมือปฏิบัติในการจัดการการท่องเที่ยวจริง

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องของกลุ่มไทยพวน ได้แก่ หนังสือ ตำราเอกสารต่างๆ รายงาน การศึกษาวิจัย รายงานและเอกสารของส่วนราชการต่างๆ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนบทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา แล้วจึงรวบรวมสรุปเนื้อหาและประเด็นที่สำคัญเพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ทั้งนี้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปโดยความถูกต้อง แม่นยำ และเชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตและสำรวจพื้นที่ศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสนทนา การสังเกต สอบถาม และจดบันทึกข้อมูล เนื่องจากผู้ศึกษาต้องการข้อมูลแบบเจาะลึก

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อเก็บข้อมูลในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ก่อน

ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเตรียมและซักซ้อมการสัมภาษณ์และประเด็นสำคัญต่างๆเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรักษาเวลาได้ดี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์จะใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและจดบันทึก เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาใช้สำหรับการเก็บข้อมูล เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนและเพื่อทบทวนความเข้าใจในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาช่วยเสริมการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่ศึกษา เพื่อตรวจสอบข้อมูลและความถูกต้องของข้อมูล ที่ได้รวบรวมมาในแต่ละครั้ง อีกทั้งเก็บข้อมูลในส่วนที่ตกค้างและไม่ครบตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้ กำหนดไว้ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานการวิจัย

3.4 การตรวจสอบข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.4.1 การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคลที่ต่างกัน คือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งในรูปแบบของการฉบับบันทึกและการถอดข้อมูลจากการบันทึกเสียงมา จำแนกออกตามประเด็นคำถาม พร้อมกับการทำการพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยอาศัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตรวจสอบประเด็นที่ สัมภาษณ์จากบุคคลฝ่ายต่างๆ เพื่อดูว่าข้อมูลมีความสอดคล้องกันหรือไม่

3.4.2 การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าหนึ่งวิธี กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการหลัก ส่วนการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการ เสริม โดยได้ตรวจสอบถึงความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสอง วิธี นอกจากนี้ ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ หรือผู้รู้ของชุมชน (Key Informants) ที่ เป็นกันเองกับบุคคลในชุมชน ผู้วิจัยได้พยายามตั้งประเด็นคำถามย้อนกลับ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลช่วย คิดวิเคราะห์ และเสนอมุมมองที่แท้จริงของตน ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ ถือเป็นตรวจสอบความ ถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในขั้นต้น

3.4.3 การตรวจสอบข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล ผู้วิจัยนำผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้ ผู้รู้ของชุมชนช่วยอ่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนนำ ผลการวิจัยไปเผยแพร่ ทั้งนี้เพื่อยืนยันได้ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ อีกทั้ง ผู้วิจัยยังนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ รวมทั้งทำการปรึกษาหารือกับอาจารย์ ที่ปริกษาสารนิพนธ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกขั้นหนึ่งของการตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ ข้อสรุปและแนวทางที่ชัดเจนขึ้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชน ตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย

จึงนำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์พรรณนา โดยอาศัยมุมมองผู้รู้ของชุมชน และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีการที่สำคัญ โดยผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้จัดระเบียบข้อมูลที่เก็บได้ โดยการถอดข้อมูลออกมาจากการบันทึกเสียง การเขียนบันทึก และจัดเป็นหมวดหมู่โดยใช้ค่าความถี่ ในการอธิบายวิเคราะห์เชิงพรรณนา นอกจากนี้ ยังนำสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาเขียนสรุปเรียบเรียง รวมถึงเขียนสรุปอธิบายภาพถ่ายที่บันทึกในขณะที่สังเกต

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อมูล หลังจากจัดข้อมูลให้เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว แสดงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยให้รหัสของผู้ให้ข้อมูล โดยแสดงในรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนาที่เป็นข้อมูลในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมารวมกัน เพื่อที่จะนำไปใช้วิเคราะห์หาข้อสรุปต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา และหาข้อสรุปเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และลักษณะสภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สุดท้าย ได้นำข้อสรุปมาวิเคราะห์เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน จำนวน 16 คน รวมถึงการสังเกตพื้นที่ของผู้วิจัยเอง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน

4.2 วิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

4.3 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตลาดเก่าห้อง ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล จำนวน 3 คน เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน และผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งจะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	43.8
หญิง	9	56.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
40-50 ปี	5	31.2
51-60 ปี	4	25.0
61-70 ปี	4	25.0
มากกว่า 71 ปี	3	18.8
3. ตำแหน่งอาชีพ		
ฝ่ายบริหาร	1	6.3
ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล	1	6.3
พนักงานเทศบาล	1	6.3
เจ้าของตลาด	3	18.8
ผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง	10	62.3
4. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 10 ปี	4	25.0
11-20 ปี	2	12.5
มากกว่า 21 ปี	10	62.5
รวม	16	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 และเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมา ได้แก่ อายุ 51-60 ปี จำนวน 4 คน อายุ 61-70 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และน้อยที่สุด อายุมากกว่า 71 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ในด้านตำแหน่งอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมา ได้แก่ เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และ ฝ่ายบริหาร จำนวน 1 คน ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 1 คน พนักงานเทศบาล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ในด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตลาดเก่าห้องมากกว่า 21 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5

รองลงมา ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 11-20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

4.2 วิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของชุมชนตลาดเก่าห้อง ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็นในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง ดังนี้

4.2.1 ด้านวิถีชีวิต

1) ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวน

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้การสัมภาษณ์ ให้ข้อมูลตรงกันว่า พวน (Phuen, Puen) เป็นคำที่เรียกกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูง ในประเทศลาว มีอาณาเขตติดต่อกับญวน ได้ชื่อว่าพวน เพราะเชียงขวางมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านพื้นที่ ชื่อแม่น้ำพวน ชาวพวนนิยมตั้งถิ่นฐานสร้างที่ทำกิน บริเวณลุ่มแม่น้ำ ด้วยมีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ไถนา เมื่ออพยพมาอยู่ในประเทศไทย จึงเลือกสถานที่สร้างบ้านเรือนอยู่ตามแม่น้ำลำคลอง และชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จึงเป็นหนึ่งในแหล่งที่มีกลุ่มชาวพวนได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบัน (พงศศักดิ์ ชาลีเขียว, 2550)

2) สภาพทั่วไปของชุมชนตลาดเก่าห้อง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ตลาดเก่าห้อง เป็นตลาดไม้ห้องแถวเก่าแก่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีอายุประมาณ 100 กว่าปี สร้างประมาณต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปลาม้า หมู่ที่ 2 ตำบลบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี “ตลาดเก่าห้อง” นำมาจาก (บ้านเก้าห้อง สำเนียงภาษาไทยพวน) “บ้านเก้าห้อง” ซึ่งเป็นบ้านโบราณมีประวัติสืบทอดมายาวนาน สร้างขึ้นโดยชาวจีนคนหนึ่งชื่อ “นายสง” ที่อพยพมาจากกรุงเทพฯ มาทำมาค้าขายอยู่บริเวณละแวกบ้านเก้าห้อง กิจการค้ารุ่งเรืองดี ในราว พ.ศ. 2424 ได้แต่งงานกับ “นางแพ” ซึ่งเป็นหลานสาวของขุนกำแหงฤทธิ์แห่งบ้านเก้าห้อง ผู้นำชาวไทยพวน (เจ้าของบ้านเก้าห้อง ฝั่งวัดลานคาหรือฝั่งตรงข้ามตลาดนั่นเอง) ทั้งสองคนช่วยกันทำมาหากิน ในช่วงแรกก็ค้าขายอยู่ในเรือ และถึงขยับมาสร้างแพพานิช โดยผูกติดตรงบริเวณบ้านเก้าห้อง ซึ่งในสมัยก่อนเป็นย่านค้าขายที่มีเรือนแพขายของสองฝั่งแม่น้ำ นายสง หรือที่ชาวบ้านมักนิยมเรียกว่า “เจ๊ก-รอด” ทำการค้าขายสินค้าทุกประเภท โดยเฉพาะเครื่องบวช เครื่องมืออุปกรณ์ทำนา และเครื่องอุปโภคบริโภคทั้งหลาย จนร่ำรวย กลายเป็นเจ้าใหญ่ มีเงินทองมากมาย มีชื่อเสียงโด่งดัง และรู้จักกันในนามว่า “นายบุญรอด เหลียงพานิช” ต่อมาได้เกิดเหตุการณ์เลวร้ายขึ้นกับเรือนแพของเจ้าแก้วบุญรอด โจรได้ปล้นแพของนายบุญรอด และได้ทำการประทุษร้ายนางแพจนถึงแก่กรรม หลังจากนั้นไม่นาน

นายบุญรอดได้สมรสกับนางส้มจิ้น และเริ่มวางแผนผังเพื่อสร้างตลาดบริเวณฝั่งตรงข้ามบ้านเก่าห้อง โดยโยกย้ายแพทั้งหลายขึ้นไปค้าขายบนบกคือในตลาด เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำในบริเวณนั้น และเปิดการค้าทางบกมากขึ้นและนำซื้อบ้านเก่าห้องมาเป็นชื่อตลาด คือ “ตลาดเก่าห้อง” โดยแบ่งเป็น 3 ตลาดรวมกัน คือ ตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง ในกลุ่มของตลาดเก่าห้อง ตลาดล่างเป็นตลาดที่สร้างเป็นตลาดแรก คือในปลายสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2447) ในสมัยนั้น ตลาดเก่าห้องจะคึกคักมาก มีของขายทุกประเภท มีตั้งแต่ขายเครื่องสังฆภัณฑ์ เครื่องบวช เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีร้านทอง ร้านตัดเสื้อผ้า และร้านขายของที่ส่งมาจากกรุงเทพฯ จึงทำให้ตลาดเก่าห้องในตอนนั้นกลายเป็นศูนย์กลางการค้าขาย และยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ เนื่องจากผู้คนในพื้นที่ใกล้เคียงที่จะเดินทางหรือไปทำการค้าขายในตัวเมืองสุพรรณบุรี หรือกรุงเทพฯ จะต้องมาลงเรือโดยสารที่ตลาดเก่าห้อง เพราะสมัยก่อนหนทางยังไม่เจริญ จึงต้องใช้บริการคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก (อภิชาติ ชโลธร, 2553)

ภาพที่ 4.1 ภาพผู้ก่อตั้งตลาดเก่าห้อง (นายบุญรอด เหลียงพานิชและนางส้มจิ้น)

3) ภาษา

ชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้องจะพูดได้ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยพวน โดยจะใช้ภาษาไทยกลางพูดกับคนต่างถิ่น แต่จะพูดภาษาไทยพวนกับกลุ่มชนเดียวกัน ชาวพวนจะมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน แต่ปัจจุบันภาษาเขียนจะไม่มีคนเขียนได้ ยังคงเหลือเพียงภาษาพูด ไม่มีการสืบทอดภาษาเขียนสู่ชนรุ่นหลัง และผู้มีความรู้เรื่องภาษาเขียนและภาษาถิ่นเริ่มหมดไปจากสังคม

4) การนับถือศาสนา

ชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก้าห้องในปัจจุบันส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ

5) การแต่งกาย

การแต่งกายของชาวไทยพวน ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก โดยมีการแต่งกายแบบสมัยนิยม ยกเว้นผู้สูงอายุบางคนยังคงมีการแต่งกายแบบเดิม แต่ก็พบน้อยมาก

6) อาชีพ

ชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก้าห้องในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เนื่องจากเป็นอาชีพดั้งเดิมที่ทำมาตั้งแต่ในอดีต นอกจากนี้ก็ยังมีอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัทต่างๆ และการทำงานนอกพื้นที่ ได้แก่ เมืองสุพรรณบุรี กรุงเทพฯ เป็นต้น

7) อาหาร

ชาวไทยพวนมีอาหารหลักๆ คือ ปลาข้าว และเมื่อมีงานบุญมักนิยมทำขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารอื่นๆ จะเป็นอาหารง่ายๆ ที่ประกอบจากพืช ผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น

4.2.2 ด้านวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลและสรุปประเด็นในด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก้าห้อง ดังนี้

1) ชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก้าห้อง มีเอกลักษณ์ในการดำรงวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่ในอดีต ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชนจึงมีลักษณะเป็นแบบเรียบง่าย รักสงบ มีอุปนิสัยขี้มยิ้มแจ่มใส โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และมีความผูกพันกันในระบบเครือญาติ เผ่าพันธุ์ อันเป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาช้านาน

2) ลักษณะที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นห้องไม้แถว 2 ชั้น ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและยังคงความเป็นแบบดั้งเดิมไว้

3) มีภาษาพูดที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และปัจจุบันยังคงใช้ในการสื่อสารระหว่างกันอยู่

4) ยึดมั่นในศาสนา มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาหรือกับวัดเป็นสำคัญ โดยถือวัดเป็นศูนย์กลางสำคัญเพื่อให้คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

5) มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไว้เคารพบูชา ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค (ตลาดบน) ศาลเจ้าแม่ทับทิม (ตลาดกลาง) และ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง (ตลาดล่าง) อันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และลักษณะของสังคมประเพณีของชาวชุมชนได้เป็นอย่างดี

6) มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง อันเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ยึดมั่นกันมาตั้งแต่ในอดีตอย่างเคร่งครัด เช่น ประเพณีทำบุญกำฟ้า

ประเพณีสงกรานต์ (บุญบั้งไฟ) ประเพณีสารทลาว สารทไทย และงานจิว เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคีของชาวชุมชน และเมื่อมีกิจกรรมประเพณีต่างๆ คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมกันอย่างพร้อมเพรียง

ประเพณีทำบุญก่าฟ้า

ประเพณีก่าฟ้านั้น ชาวไทยพวนถือกันว่าเป็นประเพณีที่สำคัญ กำหนดเป็นงานประจำปีของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการบูชาและระลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ชาวไทยพวนในชุมชนมักจะจัดพิธีก่าฟ้าเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ ในวันก่าฟ้าทุกคนจะหยุดงานหนึ่งวันตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตกดิน ในวันนี้ชาวบ้านจะจัดอาหารคาวหวานไปถวายพระที่วัดใส่บาตรพระด้วยขนมจีน ข้าวหลาม ข้าวจี เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว ชาวบ้านจะสังสรรค์ด้วยการรับประทานอาหารร่วมกัน ตกเวลาบ่ายไปจนเย็นและกลางคืนจะมีการละเล่นรื่นเริง ซึ่งในปัจจุบันประเพณีก่าฟ้า ยังคงมีการสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน

ประเพณีสงกรานต์ (บุญบั้งไฟ)

ประเพณีสงกรานต์หรือประเพณีบุญบั้งไฟของชาวไทยพวน เป็นการประกวดแข่งขันบั้งไฟของหมู่บ้านชาวไทยพวนที่อยู่ในอำเภอบางปลาม้า เพื่อการสนุกสนานสามัคคี และเป็นการอนุรักษ์ประเพณีของชาวไทยพวน ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกปี ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 11-13 เมษายน ณ เทศบาลบางปลาม้า (บ้านเก้าห้อง) ตำบลบางปลาม้า

4.2.3 ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก้าห้อง ได้แบ่งออกเป็น 3 ตลาดรวมกัน คือ ตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง ภายในแต่ละตลาดมีสถานที่ที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ตลาดบน

มีอายุประมาณ 74 ปี รูปแบบการก่อสร้างเป็นแบบสถาปัตยกรรมจีนปนไทย คือ ปลูกเป็นห้องไม้แถว 2 ชั้น คลุมหลังคาสูง หน้าหน้าเข้าหากันประมาณ 20 ห้อง โดยมี พระชาญสุวรรณเขต เป็นผู้ก่อสร้าง มีสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชม ได้แก่

สถาปัตยกรรมเรือนไม้โบราณ 2 ชั้น

ผู้ใหญ่โบราณ แต่เดิมชาวบ้านตลาดบนมักเจ็บไข้ล้มป่วย และเสียชีวิตอยู่บ่อยๆ เนื่องจากเชื่อกันว่าเกิดจากที่เมรุวัดลานคาตั้งตรงข้ามกับตลาด ต่อมาจึงได้ให้ซินแสมาตรวจดูว่าเกิดจากสาเหตุใด ภายหลังซินแสได้แนะนำให้สร้างอุ้งขึ้นตั้งไว้บนชื่อเพื่อเป็นการแก้เคล็ด และป้องกันภัยสิ่งไม่ดีต่างๆ ไม่ให้เข้ามา หลังจากนั้นเป็นต้นมาชาวบ้านตลาดบนจึงอยู่อย่างสงบสุขเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค เดิมเป็นศาลไม้เล็กๆ ยกพื้นสูง ต่อมาประมาณปี 2523 ชาวตลาดได้ร่วมกันบูรณะศาลคอนกรีตเสริมเหล็ก มีความศักดิ์สิทธิ์ทางการค้าขายของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ไส้อั่ว ขนมเปี๊ยะ ขนมจันอับ ตั้งกุ้ยกี

ภาพที่ 4.2 ภาพบริเวณตลาดบน

ภาพที่ 4.3 ภาพตู้ใหญ่โบราณ

ภาพที่ 4.4 ภาพศาลเจ้าพ่อทุ่งแค

ภาพที่ 4.5 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดบน

2) ตลาดกลาง

เดิมเป็นโรงสีของนายทองดี มีความร่ำรวยมาก จึงสร้างห้องแถวให้เช่า ต่อมาสร้างห้องแถวไม้เพิ่มเติมประมาณ 10 หลัง รูปแบบการสร้างแบบสถาปัตยกรรมจีน ในอดีตมีท่าเรือที่สำคัญในการขนส่ง ซึ่งขายสินค้าข้าวสาร อีกทั้งยังมีท่าเรือในการรับส่งชาวบ้านในตลาดรวมถึงหมู่บ้านใกล้เคียงที่ต้องการเดินทางไปยังตัวเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี บางกอก (กรุงเทพฯ) ฯลฯ ปัจจุบันตลาดกลางมีอายุประมาณ 74 ปี เคยเป็นสถานที่ถ่ายภาพยนตร์ ละคร และโฆษณามาแล้วมากมาย เช่น เรื่องอั้งยี่, 7 ประจัญบาน, อยู่กับก๋ง, แม่เบี้ย เป็นต้น สำหรับสิ่งที่น่าสนใจของตลาดกลาง ได้แก่

โรงสีเก่า (สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์)

เครื่องพิมพ์โบราณอายุร่วม 80 ปี (โรงพิมพ์ไพโรจน์)

บ้านสะสมเหล่าเก่าตระกูลหงส์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าแม่ทับทิม เดิมเป็นศาลเก่าตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ก่อสร้างโดยชาวจีนมีความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่ในเรื่องของการคมนาคม เจ้าแม่ทับทิมเป็นเทพแห่งลำน้ำ จึงเชื่อว่าจะสามารถปกป้องอันตรายในการเดินทางน้ำได้

ของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ราคหน้าแจ๊จก ก๋วยเตี๋ยวเรือริมน้ำสุตรโบราณ

ภาพที่ 4.6 ภาพบริเวณตลาดกลาง

ภาพที่ 4.7 ภาพโรงสีเก่า

ภาพที่ 4.8 ภาพเครื่องพิมพ์โบราณ

ภาพที่ 4.9 ภาพศาลเจ้าแม่ทับทิม

ภาพที่ 4.10 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดกลาง

3) ตลาดล่าง

เป็นศูนย์กลางการค้าขายที่เจริญรุ่งเรืองมากในอดีต มีอายุเก่าแก่ประมาณ 104 ปี (สร้างประมาณปี พ.ศ.2465) สร้างโดยนายบุญรอด เหลียงพานิช เป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้น แบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณ สำหรับสิ่งที่น่าสนใจในตลาดล่าง ได้แก่

หอคูโจร หรือ ป้อมปราบโจร สร้างโดยเจ้าแก้วบุญรอด เหลียงพานิช เป็นหอคอยรูปแบบสถาปัตยกรรมจีนโบราณ ก่ออิฐถือปูน ซึ่งกว้างประมาณ 4 เมตร ยาวประมาณ 4 เมตร มี 5 ชั้น ชั้นบนสุดเป็นคาดฟ้า แต่ละชั้นบริเวณฝาผนังของทุกด้านมีรูปกลมโต ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว โดยมีพระยารามราชภักดี เจ้าเมืองสุพรรณบุรี ในสมัยนั้นมาเป็นผู้ทำพิธีเปิด เหตุที่สร้างป้อม

ขึ้นมาเพราะในระยะนั้นพวกโจรหรือที่เรียกว่า “เสือ” หลายคนออกปล้นฆ่าตามริมน้ำทำเงินเสมอ จึงได้สร้างป้อมไว้สังเกตการณ์และมีการเตรียมการป้องกันการปล้นสะดมของเสือทั้งหลายด้วย ถ้าเสือมาคนจะขึ้นไปประจำอยู่ในป้อมตามชั้นต่างๆ เอาปืนส่องยิงตามรูทั้ง 4 ด้านของป้อม เพื่อต่อสู้กับเสือที่มาปล้น

พิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง

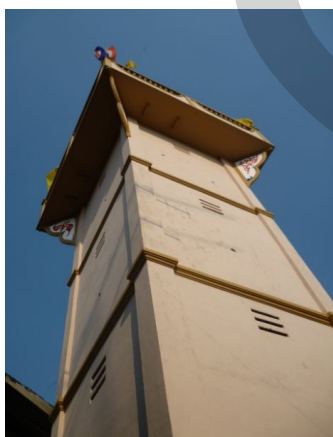
ของเก่าโบราณบ้านมหาเจริญ (นาฬิกา ตะเกียง)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ที่จำลองมาจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวตลาดอย่างมาก

ของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ขนมกะหรี่ปั๊บ คุกกี้เส้นผัดไทย

ภาพที่ 4.11 ภาพบริเวณตลาดล่าง

ภาพที่ 4.12 ภาพหอคูดูโจร

ภาพที่ 4.13 ภาพทิวทัศน์จากด้านบนหอดูโจร

ภาพที่ 4.14 ภาพพิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง

ภาพที่ 4.15 ภาพด้านในพิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง

ภาพที่ 4.16 ภาพศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ภาพที่ 4.17 ภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายในตลาดล่าง

4.3 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

4.3.1 สภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สำหรับบริเวณพื้นที่ตลาดเก่าห้องมีผู้ถือกรรมสิทธิ์รายใหญ่ 3 ราย โดยแบ่งได้ ดังนี้

1 ตลาดล่าง เป็นกรรมสิทธิ์ของนายอุดม ฟูไพบราห์ ตั้งอยู่ตรงข้ามกับบ้านเก่าห้อง บริเวณนี้เป็นจุดเริ่มต้นของตลาดเก่าห้อง เป็นตลาดแรกที่สร้างขึ้นในพื้นที่ สร้างโดยนายบุญรอด เหลียงพาณิชย์ เศรษฐีชาวจีนในสมัยนั้น

2 ตลาดกลาง เป็นกรรมสิทธิ์ของนายสุขชัย นรานนท์กิจติกุล เดิมเป็นโรงสีของนาย ทองดี มีความร่ำรวยมากจึงสร้างห้องแถวให้เขา ซึ่งโรงสีนี้สร้างมาพร้อมๆ กับตลาดล่าง หลังจากที่ ตลาดล่างและตัวโรงสีเริ่มเป็นที่รู้จักจึงมีการสร้างเรือนแถวเพื่อค้าขายเพิ่มขึ้นในระยะเวลาต่อมาจึง เกิดตลาดกลางขึ้นมาอีกแห่งหนึ่ง ปัจจุบัน โรงสีเลิกกิจการไปแล้ว เหลือเพียงเรือนแถวพักอาศัย

3 ตลาดบน เป็นกรรมสิทธิ์ของนางสาวสุคนธ์ ยะมะรัต บริเวณตลาดบนนี้เป็นตลาดที่ สร้างขึ้นหลังสุด โดยพระชาญสุวรรณเขต คือสร้างต่อเนื่องมาจากตลาดล่างและตลาดกลาง เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนในสมัยนั้นส่งผลให้มีการสร้างตลาดเพิ่มเติมเพื่อ รองรับความต้องการของประชาชน

4.3.1.1 ลักษณะเด่นของชุมชนตลาดเก่าห้อง

1) ตลาดเก่าห้องเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมเฉพาะตัว เป็น ตลาดเก่าริมน้ำที่มีห้องแถวเป็นไม้สองชั้น

2) มีเอกลักษณ์ในการดำรงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม รวมทั้งมีการใช้ ภูมิปัญญาของชาวบ้านในท้องถิ่น เช่น หอดูโจร พิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง ม่านซักรอกในห้องแถว สู้โบราณ และโรงพิมพ์แบบสมัยก่อน เป็นต้น

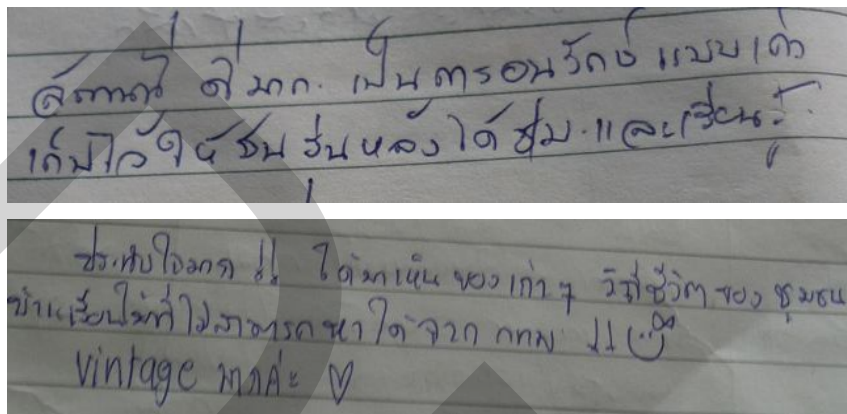
3) มีพิพิธภัณฑ์อนุรักษ์บ้านไทยพวน ที่เก็บอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของ ชาวไทยพวนไว้ตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวนชุมชนตลาด เก้าห้อง อุปกรณ์เครื่องมือในการดำรงชีวิต เรื่องราววัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญของชาวไทย พวน เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ

4) มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถมาท่องเที่ยวและเคารพบูชาได้ เช่น ศาลเจ้าพ่อ หุ่นแค (ตลาดบน) ศาลเจ้าแม่ทับทิม (ตลาดกลาง) และ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง (ตลาดล่าง) อันเป็น เอกลักษณ์ที่โดดเด่น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และลักษณะของสังคมประเพณีของ ชาวชุมชนตลาดเก่าห้องได้เป็นอย่างดี

5) สินค้าอาหารที่จำหน่ายในชุมชนตลาดเก่าห้อง ส่วนใหญ่คนในชุมชนเป็น คนทำเอง เนื่องจากคนในชุมชนมีความเป็นอยู่แบบพอเพียง ไม่มีการแข่งขันหรือเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว

6) ความอหยาศัยดีและมีน้ำใจของพ่อค้า แม่ค้า และคนในชุมชนที่มีต่อ นักท่องเที่ยว

“นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่ต้องการมาเพื่อพักผ่อน ดูภูมิทัศน์ ชมหอดูใจ ชมวิถีชีวิต ตลาดเก่า ของเก่าของโบราณ และร้านค้าที่เป็นแบบดั้งเดิม” (ผู้หญิง, อายุ 54 ปี)

ภาพที่ 4.18 ภาพแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อชุมชนตลาดเก่าห้อง

4.3.1.2 การบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้อง

1) ทางเทศบาลตำบลบางปลาหมัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในตลาดและ สถานที่ใกล้เคียง

2) ร้านอาหาร/ขนม/ของฝาก ที่ขึ้นชื่อของตลาด เช่น ราวหน้า ก้วยเตี่ยวน้ำโบราณ ผัดไทย เป็ดพะโล้/ก้วยเตี่ยวเป็ด ขนมเปี๊ยะ ขนมกะหรี่ปั๊บนมไข่ปลา ขนมหวานแบบไทย ไข่เค็ม ก้วยเตี่ยวยำก ขนมบ้าบิ่นมะพร้าวอ่อน ข้าวเกรียบว่าว เตื่อ/กระเป่าผ้า ของที่ระลึก กระเป่าสานเส้นพลาสติก ข้าวเกรียบปากหม้อ หมี่กรอบรสเลิศ ขนมดอกจอก ปลาหมี่ ปลาช่อน ปลาสด เค็มเคาดเดียว เป็นต้น

ตลาดเก่าห้องให้บริการช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ช่วงเวลา 08.00-17.00 น. มีปริมาณนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวัน 200 คน ถ้าเป็นวันหยุดเทศกาลจะมีมากกว่านี้

“เพราะตลาดเก่าห้องอยู่ใกล้กรุงเทพฯ นักท่องเที่ยวจึงแวะมาหาของกิน และซื้อของฝาก อย่างขนมเปี๊ยะซึ่งเป็นขึ้นชื่อของตลาดเก่าห้อง” (ผู้หญิง, อายุ 76 ปี)

4.3.1.3 สภาพปัจจุบันของชุมชนตลาดเก่าห้อง

ปัจจุบันตลาดเก่าห้องมีสภาพเป็นชุมชนพักอาศัยประมาณ 400 – 500 ห้องแถว ถึงแม้ว่าจะมีการค้ายังคงแทรกตัวอยู่แต่ก็ไม่คึกคักเท่าอดีตอย่างชัดเจน ทำให้ชุมชนค่อนข้าง เงียบเหงา แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเส้นทางการคมนาคมจากทางน้ำสู่ทางบก หากแต่ชาวบ้านก็ยังคงไม่

เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองไปมากนัก โดยเฉพาะอาคารส่วนใหญ่ในบริเวณตลาด เก้าห้องที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในลักษณะเรือนแถวไม้เพื่อการค้าขาย โดยแบ่งชั้นล่างค้าขาย ชั้นบนพักอาศัย มีเพียงค้าขายแทรกตัวอยู่ ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ที่ยังคงสภาพและบรรยากาศที่เรียบง่ายแบบในอดีต และยังคงเหลือเป็นย่านพาณิชย์กรรมเก่าที่นับวันหาได้ยากในสังคมเมือง แต่เนื่องจากการใช้งานมานาน จึงทำให้ตลาดเริ่มมีสภาพทรุดโทรมลง มีเพียงการปรับปรุงสภาพอาคารให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเท่านั้น และการซ่อมแซมอาคารของชาวบ้านซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม อาจส่งผลให้รูปแบบอาคารเปลี่ยนแปลงไปจากเอกลักษณ์เดิม เนื่องจากการใช้วัสดุอาคารที่อาจไม่กลมกลืนกับอาคารเดิม แต่ในปัจจุบันได้มีการฟื้นฟูชุมชนตลาดเก่าห้องให้กลับมาคึกคักอีกครั้ง โดยได้รับการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวจากภาครัฐและภาคเอกชน ในการเข้ามาดูแล ปรับปรุงภูมิทัศน์ และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในบริเวณตลาด เพื่อจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ที่เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชนตลาดเก่าห้องไว้

ภาพที่ 4.19 ภาพสถานที่ในชุมชนที่ชำรุดทรุดโทรม

ภาพที่ 4.20 ภาพแสดงภูมิทัศน์ด้านหน้าชุมชนตลาดเก้าห้องในปัจจุบัน

4.3.2 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก้าห้อง

4.3.2.1 ปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว

1) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี คือ ฯพณฯ ท่าน บรรหาร ศิลปอาชา ในการก่อสร้างเขื่อนและสร้างสะพานข้ามฝั่งแม่น้ำท่าจีนจากตลาดเก้าห้องไปยังหน้าวัดลานคาและบ้านเก้าห้อง นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบของชุมชนตลาดเก้าห้อง พร้อมทั้งคอยกำกับติดตามดูแลเป็นระยะ

“มีหลายหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนดูแลชุมชนตลาดเก้าห้อง...และยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคุณบรรหาร ศิลปอาชา ในการก่อสร้างเขื่อน และสร้างสะพานแขวน เพื่อเพิ่มจุดเด่นให้กับตลาดเก้าห้อง” (ผู้ชาย, อายุ 63 ปี)

2) ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน ในการเข้ามาดูแลเพื่อพัฒนาชุมชนตลาดเก้าห้องในด้านต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ การจัดตกแต่งภูมิทัศน์ การดูแลด้านการจราจร การจอดรถของนักท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน ซึ่งล้วนมีประวัติศาสตร์วิถีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น ควรค่าแก่การฟื้นฟูอนุรักษ์เพื่อสืบต่อมรดกวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไปชั่วลูกชั่วหลาน

“มีทั้งภาครัฐและภาคเอกชน...อย่างพาณิชย์จังหวัดก็ได้เข้ามาพัฒนาชุมชนตลาดเก้าห้อง โดยจัดให้เป็นย่านการค้า (ตลาดธงฟ้า) และททท.ได้เข้ามาเพื่อช่วยสนับสนุนประชาสัมพันธ์ โปรโมทให้” (ผู้หญิง, อายุ 76 ปี)

3) ได้รับการสนับสนุนจากทางเทศบาลตำบลบางปลาหมอ ในการเข้ามาคอยดูแล เรื่องความสะอาด การปรับปรุงภูมิทัศน์ และให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

“ทางเทศบาลได้คอยเข้ามาดูแลภายในตลาด โดยจัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาด เป็นประจำทุกวันศุกร์ และคอยจัดการกิจกรรม เทศกาลต่างๆ ในตลาดเก่าห้อง” (ผู้หญิง, อายุ 41 ปี)

4) ชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง มีวิถีการดำรงชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และความเก่าแก่ของตลาดที่ยังคงรักษาแบบดั้งเดิมไว้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการร่วมกันจัดกิจกรรมของชาวไทยพวน

5) ชุมชนจัดตั้งพิพิธภัณฑ์บ้านไทยพวนขึ้น เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ โดยการเก็บรวบรวมเรื่องราวของชาวไทยพวนตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ที่ได้บ่งบอกแสดงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมไทยพวน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชาวไทยพวน วิถีการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียม และประเพณีที่สำคัญของชาวไทยพวน รวมถึงวิธีการทำบั้งไฟ ซึ่งเป็นประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวน

ภาพที่ 4.21 ภาพพิพิธภัณฑ์บ้านไทยพวน

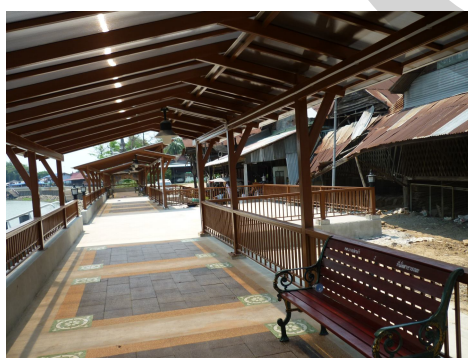

ภาพที่ 4.22 ภาพเครื่องมือในการดำรงชีวิตของชาวไทยพวน

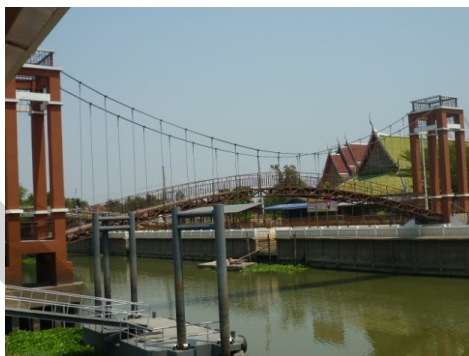

ภาพที่ 4.23 ภาพการทำบั้งไฟของชาวไทยพวน

6) ชุมชนตลาดเก่าห้องตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน การคมนาคมมีความสะดวกสบายทั้งทางบกและทางน้ำ

ภาพที่ 4.24 ภาพเขื่อนริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน

ภาพที่ 4.25 ภาพสะพานแขวน

4.3.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวก ในชุมชนตลาดเก่าห้อง ถือได้ว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ดังนี้

- 1) มีจำนวนห้องน้ำที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 3 แห่ง (บริการฟรี)
- 2) มีสถานที่จอดรถ ที่มีความปลอดภัย สะดวกสบาย และเพียงพอ
- 3) ป้ายบอกสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความแข็งแรงและชัดเจน
- 4) มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อให้คำแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการเที่ยวตลาดเก่าห้องและสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี
- 5) การอำนวยความสะดวกในเรื่องของร้านอาหารในตลาด เช่น ร้านอาหารตามสั่ง ร้านราดหน้าแจ๊จ วั่นเส้นผัดไทย ร้านข้าวเกรียบปากหม้อ ร้าน ใส่อั่ว และยังมีร้านขนมของฝาก เช่น ขนมเปียะ ขนมกะหรี่ปั๊บ เป็นต้น
- 6) มีร้านขายของที่ระลึก เช่น เสื้อยืด กระเป๋าเสื้อผ้า ที่มีสัญลักษณ์ของตลาดเก่าห้อง ไปรษณีย์บรยากาศตลาดเก่าห้อง
- 7) มีตู้ ATM ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- 8) มีลานพื้นที่ในการทำกิจกรรมที่กว้างขวาง เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา จัดตลาดนัด และการจัดประเพณีต่างๆ ร่วมกัน เป็นต้น
- 9) มีสถานีนอนมัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางปลาหมอ
- 10) มีห้องสมุดสำหรับประชาชนของเทศบาลตำบลบางปลาหมอ
- 11) มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งอยู่บริเวณด้านหน้าของชุมชนตลาดเก่าห้อง

ภาพที่ 4.26 ภาพเทศบาลตำบลบางปลาม้า

ภาพที่ 4.27 ภาพลานจอดรถ

ภาพที่ 4.28 ภาพลานพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ

ภาพที่ 4.29 ภาพลานร้านค้าด้านหน้า

ภาพที่ 4.30 ภาพห้องสุขา

ภาพที่ 4.31 ภาพศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.32 ภาพสถานีนอนมัธยมตำบลบางปลาร้า

ภาพที่ 4.33 ภาพศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภาพที่ 4.34 ภาพตู้เอทีเอ็ม

ภาพที่ 4.35 ภาพห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลบางปลาม้า

ภาพที่ 4.36 ภาพป้ายบอกสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว

4.3.2.3 ระบบสาธารณูปโภค

1) การคมนาคม

ตลาดเก่าห้อง อยู่ห่างจากตัวอำเภอบางปลาม้าประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ 10 กิโลเมตร ซึ่งมีเขตติดต่อใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดอยุธยา จังหวัดกาญจนบุรี การเดินทางมายังตลาดเก่าห้องมี 4 เส้นทางหลักๆ ดังนี้

เส้นทางที่ 1 เทศบาลตำบลบางปลาม้า-จังหวัดชัยนาท ระยะทางประมาณ 110 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์

เส้นทางที่ 2 เทศบาลตำบลบางปลาม้า-จังหวัดนครปฐม ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์

เส้นทางที่ 3 เทศบาลตำบลบางปลาหมอ-จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์

เส้นทางที่ 4 เทศบาลตำบลบางปลาหมอ-จังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ 110 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์

2) โทรศัพท์

การติดต่อสื่อสารในเขตชุมชนตลาดเก่าห้องและบริเวณใกล้เคียง อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การ โทรศัพท์จังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งระบบโทรศัพท์สาธารณะและโทรศัพท์บ้านเรือนให้บริการในพื้นที่

3) การระบายน้ำ

ชุมชนตลาดเก่าห้อง มีการระบายน้ำจากบ้านเรือนโดยตรง ผ่านรางระบายน้ำและท่อระบายน้ำของเทศบาลและเอกชนลงสู่แม่น้ำท่าจีน ซึ่งมีทางระบายน้ำและท่อระบายน้ำผ่านหน้าสำนักงานเทศบาลอยู่ล้อมรอบตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง

4) การกำจัดขยะ

การกำจัดขยะภายในชุมชนดำเนินการ โดยเทศบาล มีรถเก็บขยะในจุดต่างๆ ที่ทางเทศบาลนำถังขยะไปตั้งให้บริการในชุมชนตลาดเก่าห้อง

4.3.2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1) ประชาชนขาดความตระหนักไม่ให้ความสำคัญและไม่คอยให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และร่วมกันพัฒนาตลาดอย่างเต็มที่ เช่น ยังมีประชาชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งเสริมตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกันอย่างเต็มที่

“ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากคนในชุมชน...อยากให้เกิดการบูรณาการอย่างจริงจัง” (ผู้หญิง, อายุ 41 ปี)

“ความไม่เป็นเอกภาพ ไม่สามารถรวมกันเป็นกลุ่ม...คนในชุมชนยังให้ความร่วมมือไม่เพียงพอ” (ผู้ชาย, อายุ 46 ปี)

“ขาดความร่วมมือในการจัดการตลาด พุดแล้วไม่ทำ ไม่ปฏิบัติด้วยความเข้มแข็งของผู้นำในตลาด...ผู้นำไม่เชื่อมกับคนในชุมชน” (ผู้หญิง, อายุ 54 ปี)

2) ประชาชนมีการแบ่งแยกเป็น 3 กลุ่ม (3 ตลาด คือ ตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง) ซึ่งการใช้ชีวิตและการร่วมกิจกรรมจะแบ่งแยกกัน โดยชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาขาดเอกภาพและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“อยากให้เห็นในชุมชนสามัคคีกัน ร่วมมือกัน เพราะเป็นมาแต่ในอดีต ทำให้การพัฒนาช้า มีการแบ่งแยกกัน 3 ตลาด” (ผู้ชาย, อายุ 57 ปี)

3) ตลาดทั้ง 3 เป็นตลาดเอกชนและมีหลายเจ้าของ ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเข้าไปดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากติดขัดในข้อระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความไม่ยินยอมจากเจ้าของพื้นที่ในตลาดบางส่วน

“ด้านการเมืองท้องถิ่น ยังมีปัญหา ความคิดเห็นไม่ตรงกันในการพัฒนาระหว่างเจ้าของตลาดและเทศบาล” (ผู้หญิง, อายุ 76 ปี)

4) ประชาชนที่อาศัยในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถร่วมฟื้นฟูในการเปิดบ้านให้เป็นร้านค้าได้ และบางร้านค้าไม่เปิดเป็นประจำ

“ร้านค้า/สินค้าน้อยไป เป็นเรื่องที่น่าท้อเกี่ยวกับกันเยอะ” (ผู้ชาย, อายุ 57 ปี)

“ร้านค้าบางร้านไม่เปิดเป็นประจำ” (ผู้หญิง, อายุ 57 ปี)

5) ป้ายบอกทางของตลาดเก่าห้องที่ยังไม่ชัดเจน

“ป้ายบอกทางมีข้อคิดเห็นมากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าจะถึงตลาดเก่าห้องแล้ว มักจะขับรถเลยไป” (ผู้ชาย, อายุ 57 ปี)

6) การประชาสัมพันธ์และการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศ ยังไม่ดีพอ

“การประชาสัมพันธ์ต่อโลกข้างนอกยังไม่ดีพอ” (ผู้ชาย, อายุ 46 ปี)

4.3.2.5 ทศนคติและการมีส่วนร่วมของกลุ่มไทยพวนในการจัดการการท่องเที่ยว
กลุ่มไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และเข้าร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการจัดแบ่งหน้าที่ ภายใต้อาณาเขตหน้าที่ในเขตบริการที่บุคคลเหล่านี้จะสามารถให้บริการ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนตลาดเก่าห้องขึ้น และแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ตั้งแต่การเตรียมการ การดำเนินการ และการสรุปผลร่วมกันในการประชุมประจำเดือน ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานเทศบาลตำบลบางปลาหมอ เจ้าของตลาด ผู้ค้าขายในตลาด และชุมชน โดยเทศบาลเป็นเจ้าภาพในการประสานงาน และมีการสรุปผลรายงานแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อที่ประชุม และนำผลการดำเนินงานสรุปรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป

“มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการพัฒนาตลาดเก่าห้อง ร่วมกับเทศบาลตำบลบางปลาหมอ เพื่อคอยประสานงานกับคนในชุมชนให้จัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน” (ผู้หญิง, อายุ 54 ปี)

“มีการประชุมร่วมกันทุกเดือน บางครั้งมีการไปดูงานนอกสถานที่บ้าง เช่น ที่ตลาดน้ำอัมพวา” (ผู้หญิง, อายุ 45 ปี)

“มีการแสดง การจัดกิจกรรมจากคนในชุมชนทุกเดือน...และในแต่ละเดือนก็จะมีจุดสนใจที่แตกต่างกันออกไป” (ผู้หญิง, อายุ 57 ปี)

ภาพที่ 4.37 ภาพกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาขานการค้าตลาดเก้าห้อง

4.3.2.6 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการใช้ประโยชน์

- 1) อนุรักษ์ให้ประชาชนใช้น้ำประปาและไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้นานๆ และเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
- 2) อนุรักษ์ให้นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น เปลี่ยนจากการใช้ถุงพลาสติกมาเป็นถุงกระดาษ ถุงผ้า ใบตองบรรจุอาหาร เพื่อเป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ร้านขายก๋วยเตี๋ยวใส่กะลา ร้านขนมไข่ปลาใช้ใบตองห่อ เป็นต้น
- 3) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการค้าปลีกเลี้ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะหรือมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม
- 4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบริโภคตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย

4.3.2.7 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตลาดเก้าห้อง

- 1) ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าตลาด ได้แก่ สร้างสวนหย่อม ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว จุดถ่ายรูป (หอคูโจรจำลอง)
- 2) จัดทำโมเดลจำลอง “ตลาดเก้าห้อง”
- 3) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์
- 4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินการต่างๆ ผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง
- 5) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการร้านค้าและร้านอาหารให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข
- 6) จัดให้มีลานวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- 7) จัดทำพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (อยู่กลางคราม่า) โดยรวบรวมภาพยนตร์ ละคร ที่มาถ่ายทำภายในตลาดเก้าห้องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- 8) เชื่อมโยงตำนานการท่องเที่ยวระหว่างตลาดเก่าห้อง กับ บ้านเก่าห้อง
- 9) จัดมุมถ่ายภาพที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของตลาดเก่าห้อง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นวิธีการเสริมและเพื่อตรวจสอบข้อมูล สำหรับผลสรุปการวิจัยแบ่งออกได้เป็น 3 หัวข้อหลัก ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน

งานวิจัยนี้ศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล จำนวน 3 คน เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน และผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งเป็นบุคคลชาวไทยพวนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญหรือผู้รู้ของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน มีอายุระหว่าง 40-50 ปี จำนวน 5 คน รองลงมา ได้แก่ อายุ 51-60 ปี จำนวน 4 คน อายุ 61-70 ปี จำนวน 4 คน และน้อยที่สุด อายุมากกว่า 71 ปี จำนวน 3 คน ด้านตำแหน่งอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง จำนวน 10 คน รองลงมา ได้แก่ เจ้าของตลาด จำนวน 3 คน ฝ่ายบริหาร จำนวน 1 คน ฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 1 คน พนักงานเทศบาล จำนวน 1 คน ด้านระยะเวลาที่อาศัย

อยู่ในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตลาดเก่าห้องมากกว่า 21 ปี จำนวน 10 คน รองลงมา ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน และ 11-20 ปี จำนวน 2 คน

5.1.2 วิถีชีวิต วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนตลาดเก่าห้อง

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าห้อง สามารถที่จะจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน เนื่องจากชุมชนตลาดเก่าห้องเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ติดกับริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ โบราณสถานโบราณวัตถุที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน การประกอบอาชีพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ งานศิลปหัตถกรรม ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

5.1.2.1 วิถีชีวิต

1) ความเป็นมาของชาวไทยพวน คือ กลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูงในประเทศลาว มีอาณาเขตติดต่อกับญวน ได้ชื่อว่าพวน และได้อพยพมาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสถานที่หนึ่งที่มีชาวไทยพวนอพยพมาอยู่อาศัยจนถึงปัจจุบัน

2) สภาพชุมชนตลาดเก่าห้อง มีลักษณะเป็นตลาดไม้ห้องแถวเก่าแก่ 2 ชั้น ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีอายุประมาณ 100 กว่าปี ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปลาม้า หมู่ที่ 2 ตำบลบางปลาม้า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

3) ภาษา ชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้องส่วนใหญ่พูดได้ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยพวน โดยจะใช้ภาษาไทยกลางพูดกับคนต่างถิ่น แต่จะพูดภาษาไทยพวนกับกลุ่มชนเดียวกัน ชาวพวนจะมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน

4) การนับถือศาสนา ชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

5) อาชีพ ชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้องในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ เนื่องจากเป็นอาชีพดั้งเดิมที่ทำกันมาตั้งแต่ในอดีต นอกจากนี้ก็ยังมีอาชีพรับราชการ พนักงานบริษัทต่างๆ และการทำงานนอกพื้นที่ ได้แก่ เมืองสุพรรณบุรี กรุงเทพฯ เป็นต้น

6) อาหาร ปัจจุบันชาวไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้องยังคงนิยมปลาร้าเป็นอาหารหลัก แต่มารุ่นหลังมักไม่เป็นที่นิยมเหมือนเมื่อก่อนมากนัก แต่เมื่อมีงานบุญก็ยังนิยมทำ

ขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารอื่นๆ จะเป็นอาหารง่ายๆ ที่ประกอบจากพืช ผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น

5.1.2.2 วัฒนธรรม

1) ชาวไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง มีเอกลักษณ์ในการดำรงวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่ในอดีต ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชนจึงมีลักษณะ เป็นแบบเรียบง่าย รักสงบ มีอุปนิสัยยิ้มแย้ม แจ่มใส โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และมีความผูกพันกันในระบบเครือญาติ เผ่าพันธุ์ อันเป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาช้านาน

2) ลักษณะที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นห้องไม้แถว 2 ชั้น ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และยังคงความเป็นแบบดั้งเดิมไว้

3) มีภาษาพูดที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และปัจจุบันยังคงใช้ในการสื่อสารระหว่างกันอยู่

4) ยึดมั่นในศาสนา มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาหรือกับวัดเป็นสำคัญ โดยถือวัดเป็นศูนย์กลางสำคัญเพื่อให้คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

5) มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไว้เคารพบูชา ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค (ตลาดบน) ศาลเจ้าแม่ทับทิม (ตลาดกลาง) และ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง (ตลาดล่าง) อันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ และลักษณะของสังคมประเพณีของชาวชุมชนได้เป็นอย่างดี

6) มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง อันเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ยึดมั่นกันมาตั้งแต่ในอดีตอย่างเคร่งครัด เช่น ประเพณีทำบุญก่าฟ้า ประเพณีสงกรานต์ (บุญบั้งไฟ) ประเพณีสารทลาว สารทไทย และงานจิว เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคีของชาวชุมชน และเมื่อมีกิจกรรมประเพณีต่างๆ คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมกันอย่างพร้อมเพรียง

5.1.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง ได้แบ่งออกเป็น 3 ตลาดรวมกัน คือ ตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง ภายในแต่ละตลาดมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ตลาดบน

สถาปัตยกรรมเรือนไม้โบราณ 2 ชั้น

ผู้ใหญ่โบราณ

ซักรอก (ม่านบังแสงที่สะท้อน ถึงภูมิปัญญาชาวบ้านในอดีต)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค เดิมเป็นศาลไม้เล็ก ๆ ยกพื้นสูง ต่อมาประมาณปี 2523 ชาวตลาดได้ร่วมกันบูรณะศาลคอนกรีตเสริมเหล็ก มีความศักดิ์สิทธิ์ทางการค้าขายของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ไส้จั่ว ขนมเปี๊ยะ ขนมจันอับ ตั๋งก้อยก็

2) ตลาดกลาง

โรงสีเก่า (สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์)

เครื่องพิมพ์โบราณอายุร่วม 80 ปี (โรงพิมพ์ไฟโรจน์)

บ้านสะสมเหล่าเก่าตระกูลหงส์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าแม่ทับทิม เดิมเป็นศาลเก่าตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ก่อสร้างโดยชาวจีนมีความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่ในเรื่องของการคมนาคม เจ้าแม่ทับทิมเป็นเทพแห่งลำน้ำ จึงเชื่อว่าจะสามารถปกป้องอันตรายในการเดินทางน้ำได้

ของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ราวหน้าแจ๊จก ก๋วยเตี๋ยวเรือริมน้ำสุทธโบราณ

3) ตลาดล่าง

พิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง

ของเก่าโบราณบ้านมหาเจริญ (นาฬิกา ตะเกียง)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ที่จำลองมาจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวตลาดอย่างมาก

ของกินที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ ขนมกะหรี่ปั๊บ วุ้นเส้นผัดไทย

5.1.3 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

5.1.3.1 สภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า มีสภาพเป็นห้องไม้แถวเก่า 2 ชั้น ลักษณะเป็นชุมชนเพื่อการค้าขายและพักอาศัย มีประมาณ 400 – 500 ห้อง ปัจจุบันได้รับการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวจากภาครัฐและภาคเอกชนในการฟื้นฟู ดูแล ปรับปรุงภูมิทัศน์ และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บริเวณโดยรอบตลาด เพื่อจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ที่เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชนตลาดเก่าห้องไว้

5.1.3.2 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

ปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษพบว่า ชุมชนตลาดเก่าห้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรีในการก่อสร้างเขื่อน สร้างสะพานข้ามฝั่งแม่น้ำท่าจีนและการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณ โดยรอบ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม

การท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนในการเข้ามาดูแลเพื่อพัฒนาชุมชนตลาดเก่าห้องด้านต่างๆ เป็นต้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนตลาดเก่าห้อง อาทิ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ของชุมชนตลาดเก่าห้อง มีระบบไฟฟ้า น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่จอดรถของชุมชนตลาดเก่าห้อง ความปลอดภัย ระบบสาธารณสุขและสุขภาพ การจัดการขยะ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายสินค้าที่ระลึก สถานีอนามัย ห้องสมุดสำหรับประชาชน ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตู้ ATM และศูนย์บริการการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความพร้อมแต่ต้องมีการปรับปรุงและสร้างใหม่ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

ด้านระบบสาธารณูปโภค สภาพการเข้าถึงชุมชนตลาดเก่าห้อง เส้นทางคมนาคม มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้หลายเส้นทาง โดยมีสภาพถนนเป็นทั้งถนนที่สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนที่ลาดด้วยยางมะตอยตลอดเส้นทาง ยานพาหนะของนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงชุมชนตลาดเก่าห้องได้โดยสะดวกด้วยรถส่วนตัว หรือสามารถใช้บริการรถสาธารณะสองแถวที่วิ่งภายในชุมชน ซึ่งมีบริการตั้งแต่ 06.00 น. – 17.00 น. โดยประมาณ

ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนขาดความตระหนักไม่ให้ความสำคัญและไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาตลาดอย่างเต็มที่ ตลาดเก่าห้องเป็นตลาดเอกชนและมีหลายเจ้าของ ทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถเข้าไปดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างเต็มที่ การประชาสัมพันธ์และการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวกับระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศ ยังไม่ดีพอ

ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของกลุ่มไทยพวนในการจัดการการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมและเข้าร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการจัดแบ่งหน้าที่ ภายใต้อาณาเขตหน้าที่ในเขตบริการที่บุคคลเหล่านี้จะสามารถให้บริการ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ตั้งแต่การเตรียมการดำเนินการ และการสรุปผลร่วมกันในการประชุมประจำเดือน ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานเทศบาลตำบลบางปลาหมอ เจ้าของตลาด ผู้ค้าขายในตลาด และชุมชน โดยเทศบาลเป็นเจ้าภาพในการประสานงาน และมีการสรุปผลรายงานแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อที่ประชุม และนำผลการดำเนินงานสรุปรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตลาดเก่าห้อง อาทิ ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าตลาด ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการร้านค้าและร้านอาหารให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีลานวัฒนธรรมพื้นบ้าน จัดมุมถ่ายภาพที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของตลาดเก่าห้อง เป็นต้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้นำแนวคิดและหลักการต่างๆ ที่ศึกษาค้นคว้ามาสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาตามสภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.2.1 สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

5.2.1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชุมชนตลาดเก่าห้อง มีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมมากมาย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง อาทิ เช่น สถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรมเรือนไม้โบราณ โรงสีเก่า พิพิธภัณฑสถานตลาดเก่าห้อง ศาสนสถานต่างๆ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ ทรงคุณค่า ตั้งแต่ครั้งอดีตกาลของชุมชนตลาดเก่าห้อง เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำทั้ง 3 ตลาด ได้แก่ ตลาดบน ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค ตลาดกลาง ศาลเจ้าแม่ทับทิม และตลาดล่าง ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จัดว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรค่าเคารพสักการะของชาวชุมชนตลาดเก่าห้องในปัจจุบัน และยังมีขนบธรรมเนียม-ประเพณี และวัฒนธรรม ภาษา และวิถีการดำรงชีวิต ที่ต่างจากสถานที่อื่นๆ แต่ก็มีวัฒนธรรม และประเพณีบางอย่างที่ได้มีการรับเอาแบบอย่างมาผสมผสานกัน ซึ่งทำให้เป็นสิ่งปฏิบัติสืบต่อกัน มาจนถึงปัจจุบัน เช่น ประเพณีบุญก้ำฟ้า ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัว เทศกาลและงานงิ้ว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ จึงทำให้เกิดความหลากหลายในด้านการดำรงชีวิต วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ มากมาย ซึ่งแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เอง นับว่าเป็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีอยู่แล้วและเป็นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้มาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ วาลิกา แสนคำ (2545, น. 36) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวถึง บ้านเปียงหลวงที่ประกอบด้วยการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันของชนเผ่าต่างๆ หลายชาติพันธุ์ และมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่หลากหลาย มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อีกทั้งยังมีความสวยงามตามธรรมชาติอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อันได้แก่

1. โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่างๆ
2. สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง รวมถึงซากฝังเมืองในอดีต
3. ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ประเพณี และเทศกาลต่างๆ
4. ความน่าสนใจทางดนตรี
5. การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่างๆ
6. ภาษาและวรรณกรรม
7. ประเพณีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
8. วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมย่อย

5.2.1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่มีไว้บริการนักท่องเที่ยว อันได้แก่ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การเดินทาง ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว และในด้านอื่นๆ ส่วนใหญ่มีเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่จะพบบางประเด็นเล็กน้อยที่เป็นปัญหา กล่าวคือ ในด้านของร้านค้า/ร้านอาหารมีค่อนข้างน้อย ด้านการดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัย ของสถานที่บางส่วนตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และยังพบว่า มีป้ายบอกทางเข้าที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วาติกา แสนคำ (2545, น. 36) ที่ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียง หลวง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ที่กล่าวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวว่าบ้านเปียงหลวงมีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วน เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว แต่ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว และป้ายบอกทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเปิดร้านขายสินค้า เป็นสาเหตุให้การท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก่าห้อง ยังไม่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

5.2.1.3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาพบว่า ชุมชนตลาดเก่าห้อง มีสภาพการเดินทางเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก กล่าวคือ สภาพถนนส่วนใหญ่ดี ระบบไฟฟ้าเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลบริการทางการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมสามารถใช้เป็นเครื่องชี้นำทางการท่องเที่ยวได้ ในด้านระบบคมนาคมขนส่งโดยสารที่มีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวมีเพียงพอ และชุมชนตลาดเก่าห้องยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ สามารถเข้าถึงได้หลายเส้นทาง เป็นการสะดวกต่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจมา จันทร์ (2545, น. 14-17) ที่ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดคอนหวายอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของ

ชุมชน ที่กล่าวถึงด้านการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวว่า หากมีการเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ลำบาก ถ้าสามารถเดินทางเข้าไปได้หลายเส้นทางยิ่งดี ถ้าระยะทางไกลจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูงวัตถุประสงค์ในการจัดงานเพื่อเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูส่งเสริมและเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาวสกลนครและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

5.2.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวนชุมชนตลาดเก่าห้อง

5.2.2.1 ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้อง

1) ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจที่ได้มาสัมผัสวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต กิจกรรมพื้นเมือง การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนตลาดเก่าห้องที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองมาช้านาน ตลอดจนความสวยงามทางด้านสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมของตลาด ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และสนุกสนานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังได้เยี่ยมชมพร้อมทั้งซื้อของฝากของที่ระลึกจากร้านค้าในชุมชนตลาดเก่าห้องที่เคยเปิดค้าขายกันมาตั้งแต่ในสมัยอดีตอีกด้วย

แต่พบว่ามีปัญหาบางประการคือ ปัญหาร้านค้า/ร้านอาหารที่ค่อนข้างน้อย หรือร้านค้าบางร้านไม่เปิดเป็นประจำ และปัญหาอื่นๆ เช่น การไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในด้านการดูแล รักษา ทำนุบำรุง แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้เองเป็นสาเหตุให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้อง ยังไม่เป็นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนเท่าที่ควร และสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือด้านความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และควรให้มีความหลากหลายทางกิจกรรมเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ (2545, น. 23) ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชน บ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองจังหวัดพะเยาได้กล่าวถึงเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบ้านร่องไฮ สรุปสาระว่า “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่นอื่นๆ หรือประเทศอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจและซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมของประชาชนเหล่านั้น ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้ และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต” วิถีชีวิตของสังคมในอดีตที่ผ่านมาที่ปรากฏให้เห็น เช่น แบบบ้าน งานหัตถกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมาหากิน และการแต่งกาย เป็นต้น สิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้โดดเด่นก็คือ การที่นักท่องเที่ยว

สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้และมุมมองทางด้านวัฒนธรรมที่กว้างไกล “ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความงาม สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ”

2) ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่พบได้แก่ ปัญหาด้านร้านค้า/ร้านอาหารที่มีค่อนข้างน้อย ปัญหาด้านป้ายบอกทางเข้าที่มีขนาดเล็กและไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เด่นชัด ปัญหาด้านความสะอาดของร้านค้าบางร้าน ปัญหาด้านสถานที่ภายในบางส่วนของร้านค้า และยังไม่ได้รับการซ่อมแซม แก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจา จันทร (2545, น. 14-17) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดคอนวอย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน งานประเพณีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า สวนสนุก สวนสัตว์ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม ได้แก่ สถานที่ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์เทศกาลต่างๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity & Facilities) ให้นักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ที่จอดรถ ร้านค้า ถนน และสวนสาธารณะ และมีการเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ลำบาก

3) ปัญหาและอุปสรรคด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงที่นักท่องเที่ยวประสบ คือ ป้ายบอกทางที่มีขนาดเล็กและไม่ค่อยชัดเจนนัก ทำให้นักท่องเที่ยวที่ขับรถยนต์มาเองขับรถเลยแหล่งท่องเที่ยว และไม่ทราบว่าจะถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดเก่าห้องแล้ว เป็นปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบกันเยอะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจา จันทร (2545, น. 14-17) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดคอนวอย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้านแหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม ได้แก่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity & Facilities) ให้นักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ที่จอดรถ ร้านค้า ถนน และสวนสาธารณะ และ มีการเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ลำบาก

5.2.2.2 ทักษะและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก่าห้อง

จากการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ทำรายได้ให้กับชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และยังเห็นว่าวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก คนในชุมชนควรอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้ เพราะการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิมไว้เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำ

ให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ และคนในท้องถิ่นเองก็จะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอ บางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี จึงเปรียบเสมือนการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อให้เกิดการขยายตัวของสาขาการผลิตต่างๆ ที่ผลิตจากวัสดุชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นตนเองซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวด้วย มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเป็นจำนวนมาก และมีความเห็นด้วยเป็นอย่างมากให้จัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและงานเทศกาลต่างๆขึ้น เนื่องจากว่าประชาชนเห็นว่าเป็นการสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัฐทิตยา หิรัญหาค (2544, น. 13) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ได้กล่าวถึงว่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่มีความสวยงามทางธรรมชาติวัฒนธรรม อันเก่าแก่ที่ถูกล่ามุดและสั่งสมกันมา กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยว จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐภาคเอกชนจำนวนมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สร้าง ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ การ พัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นเป็นถูกใช้ เป็นกลยุทธ์หนึ่งของรัฐในการสร้างรายได้เพื่อเข้าประเทศ การพัฒนาประเทศ ด้วยทำเลที่ตั้ง วัฒนธรรมในความหมายที่เป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ มนุษย์ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ชุมชนต้องการและคิดว่าจะส่งผลทำให้สามารถ เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้นั้น ชุมชนต้องการที่จะบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้วยตนเอง

แต่จากการศึกษายังพบ ปัญหาขาดความร่วมมือกันในการกำหนดกิจกรรมและนโยบาย การท่องเที่ยวต่างๆ ขาดความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน โดยคนในชุมชนยังมีการแบ่งแยกกันเป็น 3 ตลาด คือ ตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง อีกทั้งยังขาดความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการวางแผนการท่องเที่ยวการจัดกิจกรรมหรืองานประเพณีในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ควรทำการประสานงานการจัดการด้านการบูรณะ ทำนุบำรุงสภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัด

สุพรรณบุรี ให้สะอาดและสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมที่เก่าแก่
หมู่บ้านคูเมือง ตลอดจนให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี
ไทยพวนเฉพาะของชุมชนตลาดเก่าห้องอย่างจริงจัง เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ทำการศึกษาต่อไป

2. ควรคำนึงถึงด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด ควรให้ความใส่ใจใน
ด้านการอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่น การจัดศูนย์บริการต้อนรับ
นักท่องเที่ยว การจัดการดูแลด้านความสะอาด และความปลอดภัยของห้องน้ำสาธารณะตามแหล่ง
ท่องเที่ยวต่างๆ การให้บริการข้อมูลและข่าวสารทางการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน

3. ควรให้ความสำคัญ และการสนับสนุนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างจริงจังและเด่นชัด เช่น การจัดทำ
ป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การให้การสนับสนุนด้านการโฆษณา
ประชาสัมพันธ์ การจัดทำกลยุทธ์ด้านต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในชุมชนตลาดเก่าห้อง ที่น่าสนใจให้มากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนในชุมชนตลาดเก่าห้อง

1. ควรส่งเสริมให้ความรู้เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนตลาดเก่าห้องทุก
เพศทุกวัย และสนับสนุนการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกลุ่มชุมชนที่จะสามารถส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น
ศิลปหัตถกรรม งานประเพณี โบราณสถานต่างๆ และสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นให้มากขึ้น

2. ส่งเสริมการเรียนรู้การรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรม โดยเริ่มจากการรู้จักตนเอง
รู้จักพื้นที่ รู้จักวิถีชีวิตอันเป็นรากเหง้าของชุมชนการอยู่อาศัย การดำรงชีพจากรุ่นสู่รุ่น การเข้ามามี
ส่วนร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นหลังรู้จักหวงแหนมรดก
วัฒนธรรม อีกทั้งยังชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมหายไป

3. สนับสนุนการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกลุ่มชุมชนตลาดเก่าห้อง ที่จะสามารถ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน
เพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการที่ดี อาจมีการศึกษาดูงานให้แก่ผู้นำชุมชนด้าน
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการใช้วัฒนธรรมเป็นจุด
ขายและการอนุรักษ์ควบคู่กันไป เพื่อให้ชุมชนได้รับความรู้และเกิดแนวคิดในการจัดการนำมา
พัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้

4. สร้างการจัดการภายในชุมชนตลาดเก่าห้องที่ดี เป็นสื่อกลางระหว่างชาวบ้านกับ
ภาครัฐ เพื่อให้เสมือนว่าคนในชุมชนทุกคนทั้งคนรุ่นใหม่และคนสูงอายุมิมีส่วนร่วมในการวางแผน

กำหนดนโยบายต่างๆ ด้วย สิ่งที่สำคัญ คือ การสนับสนุนแนวคิดในการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม และการรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน

5. ควรให้คนในชุมชนหรือตัวแทนชุมชนตลาดเก่าห้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจก่อนจะมีการจัดกิจกรรมใดๆ หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะเกิดขึ้นในชุมชน และเจ้าของชุมชนควรเป็นผู้ที่สามารถกำหนดและตัดสินใจการรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้ เพราะเจ้าของชุมชนจะทราบถึงจุดด้อยของชุมชน หรือปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เคยมีในชุมชนได้ดี

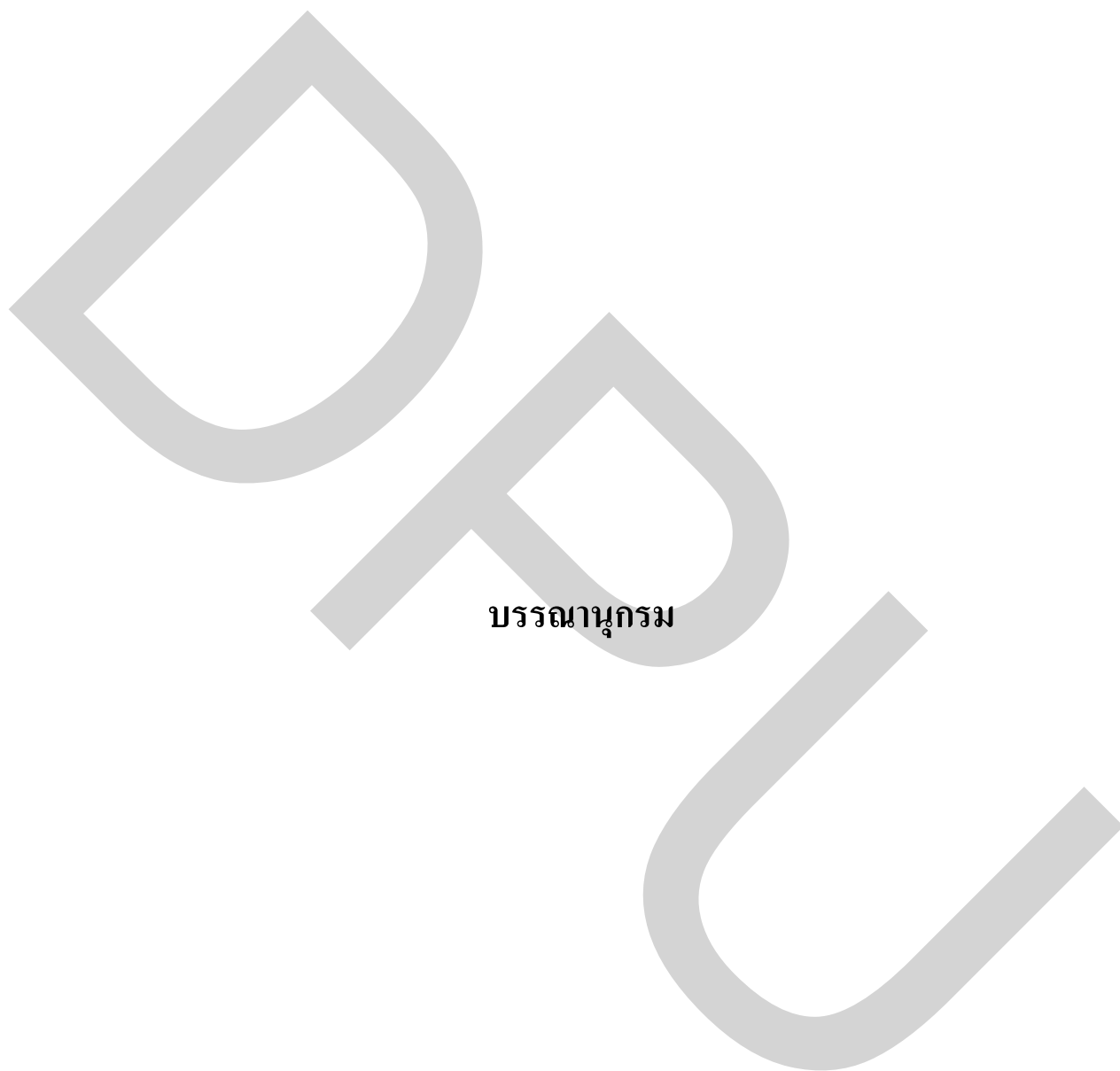
6. ประชาชนในชุมชนตลาดเก่าห้องควรให้ความร่วมมือในด้านการเป็นอาสาสมัครทางการท่องเที่ยว ให้ความร่วมมือในด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน และให้ความร่วมแรงร่วมใจในด้านการสอดส่องดูแลความปลอดภัยในการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเรื่องศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่นๆ ในเขตพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี หรือพื้นที่อื่นๆ ในอำเภอใกล้เคียง และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของไทยพวนชุมชนอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้ได้คำตอบที่หลากหลายและน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2539). *สื่อส่งเสริมวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). *ตลาดเก้าห้อง สุพรรณบุรี*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <http://thai.tourismthailand.org>.
- เกศินี พรหมบุตร. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย* (สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- จิราวรรณ กาวิละ. (2544). *ทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาหมู่บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่* (การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑามาศ ไชยสร. (2536). *การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2547). *มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญวิทย์ เกษตรสิริ. (2540). *โครงการวิถีทรรศน์ วิถีไทย การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง
- ตัวดี ท.ทิวเทือกเขา. (2552). *ชนชาติไทยพวน*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.kasetsoomboon.org/th/joomla-license/2009-05-24-10-30-14/2009-06-06-21-32-16/256-2009-07-24-20-32-35.html>.
- ด้อย ชุมสาย และฉวีพันธ์ พรหมโยคี. (2527). *ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถนัด ยันต์ทอง. (2549). *ก่อนจะถึงวัดลานคา*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.konpuan.com/?file=page&op=pad3>.
- นภดล จันทวิระ. (2552). *ระบบนิเวศ ประเพณี วัฒนธรรมของเรือนพื้นถิ่นไทพวน บ้านบางมะเฟือง ตำบลคูยาดหมี อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดละโว้* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นัยพรรณ วรรณศิริ. (2540). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เนตรชนก นันท์. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาท*

ห้วยต้มอำเภอสี จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เบญจา จันทร. (2545). *แนวทางการพัฒนาตลาดคอนทอย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมให้*

เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปรีชา ศิริสมบุญเวช. (2549). *เก้าห้องซื่อนี้มีตำนาน*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก

<http://www.konpuan.com/?file=page&op=pad10>.

พงศ์ศักดิ์ ชาลีเขียว. (2550). *การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยพวนบ้าน*

มะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี (รายงานการศึกษาอิสระปริญญา

มหาบัณฑิต). ขอนแก่น: สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาการปกครองท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พจนา บุญคุ้ม. (2550). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง จังหวัด*

นครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-

วิโรฒ.

พจนา สวนศรี. (2542). *การจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน*. แม่ฮ่องสอน:

จุฬาสารการท่องเที่ยว.

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). *การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ*

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง. (2545). *การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยโป่งผา*

ลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มยุรี ปาละอินทร์. (2543). *คองสิบสี่ในวิถีชีวิตของชาวไทยพวน ตำบลบ้านฝ้อ อำเภอบ้านฝ้อ*

จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

ยุพิน แทนมณี และคณะ. (2547). *ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่*

จังหวัดลพบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- รัฐทิติยา หิรัณยหาด. (2544). *แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ขอนแก่น: วิทยาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณาวงษ์วานิชย์. (2546). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาลิกา แสนคำ. (2545). *การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมข้างเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่* (การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระพล วงษ์ประเสริฐ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสารมวลชนกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการกรุงเทพฯ* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2544). *พัฒนาการทางสังคม – วัฒนธรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ศิริพร ครองเคหา. (2554). *ประเพณีชาวไทยพวน บ้านโคกกะเทียม ตำบลโคกกะเทียม อำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สกรินทร์ โพธิวาสวริน. (2540). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เปรียบเทียบกับระดับประเทศ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเทพ พรหมศิลป์. (2536). *ไทยพวนบ้านหมีลพบุรี*. ม.ป.ป.
- อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2542). *เอกสารประกอบคาสอนวิชาการพัฒนาชุมชน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิชาติ ชโลธร. (2553). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดเก้าห้อง อำเภอปางปลาไม้* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ขอนแก่น: วิทยาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

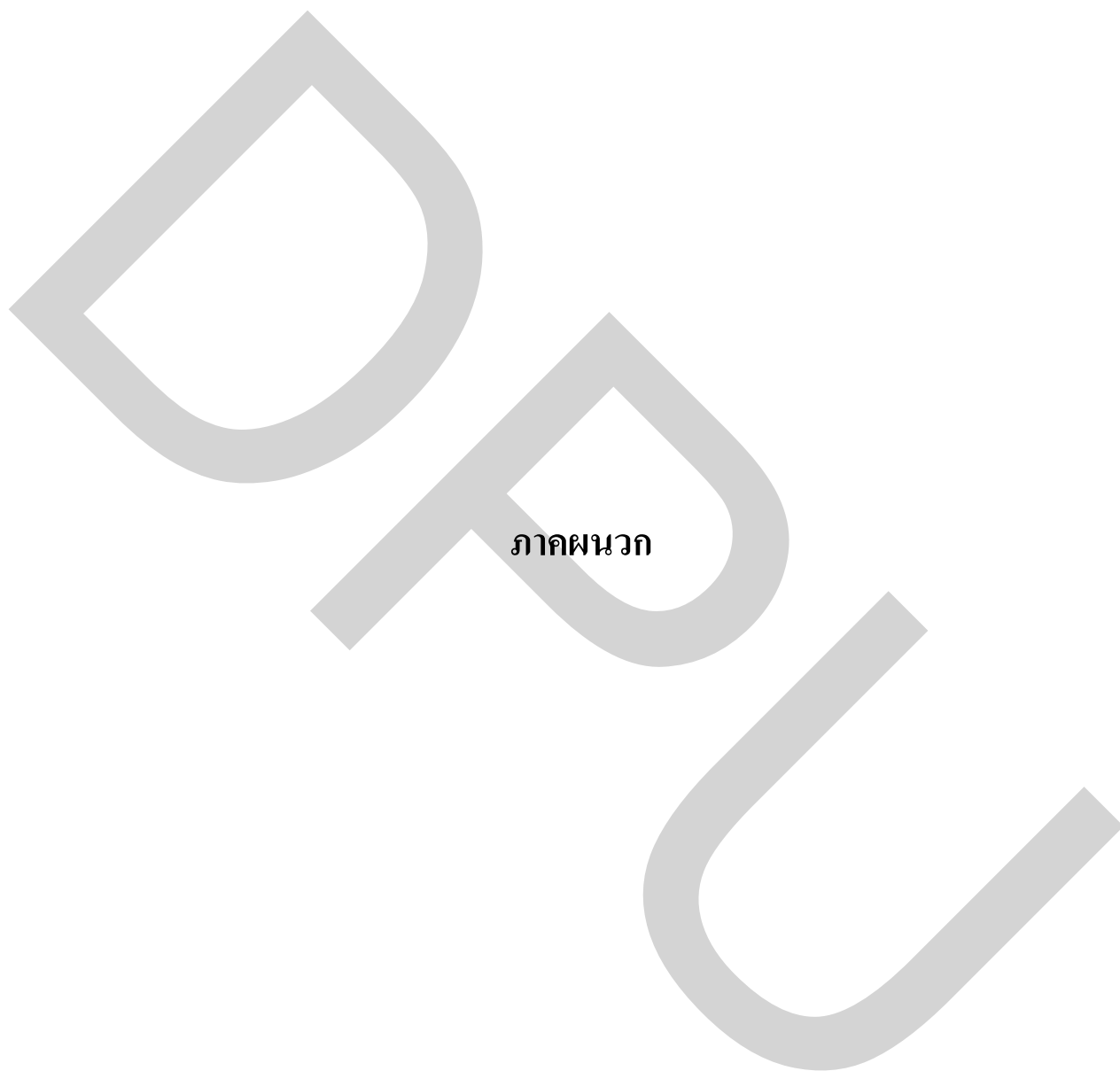
อุบลวรรณ อยู่สุข และคณะ. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน : กรณีศึกษาบ้านทุ่งโฮ้ง จังหวัดแพร่ (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). แพร่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ.

ภาษาต่างประเทศ

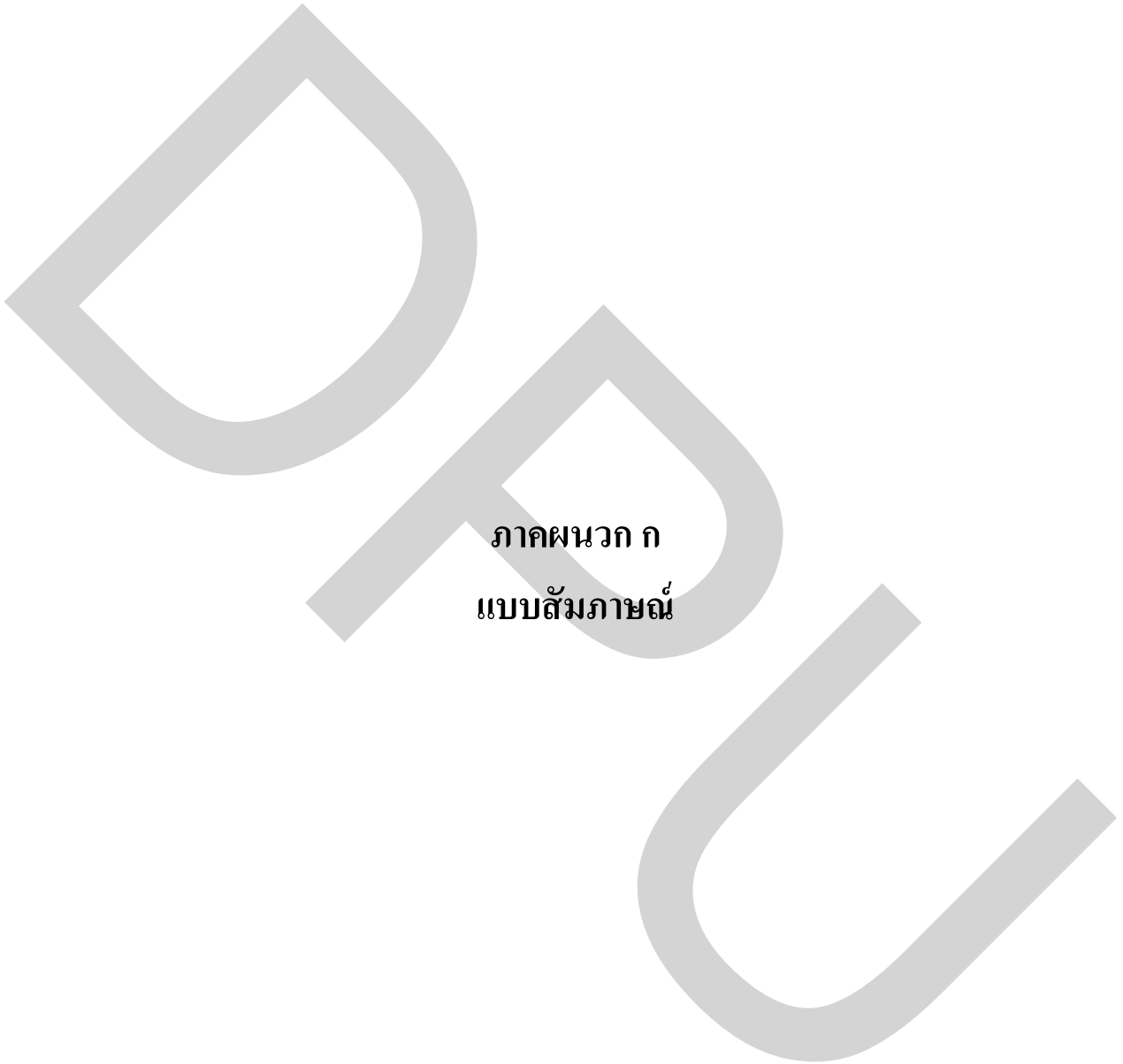
Aspinall, Alison Jean. (2007). *Communities in Change : Social Sustainability and Tourism Development*. Masters Abstracts International, 45(1), p. 131.

Liu, Abby Yi-chun. (2007). *Human Resources Development and Planning for Tourism : Case Studies From PR China and Malaysia*. Dissertation Abstracts International, 63(8), p. 2934-A.

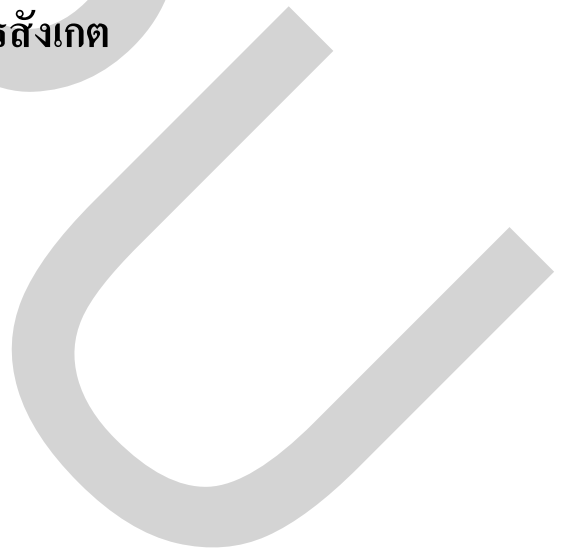
Lu, Shiau-Yun. (2006) *Control Power, Tourism Development and Conservation : Planning an Island with a Traditional Culture*. Dissertation Abstracts International. 67(4), p. 203.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข
แบบบันทึกการสังเกต

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ชุดที่ 1

สำหรับฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสหภาพเทศบาล พนักงานเทศบาล และเจ้าของตลาดเก้าห้อง

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 3 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

อายุ.....

อาชีพ.....

โทรศัพท์ (ถ้ามี).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ประวัติความเป็นมา ตำนานแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ก่อตั้ง/เหตุการณ์สำคัญ/จุดเด่นแหล่งท่องเที่ยว) มีความเป็นมาอย่างไร

2. การจัดการกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวนมีอะไรบ้าง

3. ลักษณะเด่นหรือความมีชื่อเสียงของชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมเป็นอย่างไร

4. ใน 1 ปีที่ผ่านมาท่านให้บริการการท่องเที่ยว ในช่วงเวลาใดมากที่สุด

5. ปริมาณนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยว เฉลี่ยต่อวันกี่คน

6. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่

7. ท่านคิดว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตลาดเก้าห้อง ประสบความสำเร็จได้เพราะปัจจัยสาเหตุอะไร อย่างไร และมีปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (ร้านอาหาร, ผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง, โรงแรม, การแลกเปลี่ยนเงินตรา, การขายของที่ระลึก, สิ่งแวดล้อม ฯลฯ) หรือไม่, อะไรบ้าง

ส่วนที่ 3 ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีการให้บริการ การอำนวยความสะดวกต่างๆ หรือไม่ (ถ้ามีบริการอะไรบ้าง)
2. เส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกหรือไม่
3. มีการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ (ระบุแหล่งที่พัก)
4. มีมาตรการทำนุบำรุง อนุรักษ์ ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร
5. การท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าห้อง ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่น หรือเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมรอบข้างหรือไม่
6. ลักษณะของการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือรับรองจากหน่วยงานใดหรือไม่
7. ในการจัดการการท่องเที่ยวเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บ้างหรือไม่อย่างไร มีปัญหาของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไร
8. ในการบริการจัดการการท่องเที่ยวในขณะนี้ มีหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล / กลุ่มชาวบ้าน) เข้ามามีส่วนร่วมบ้างหรือไม่อย่างไร
9. ท่านมีความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐหรือจากชุมชน ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตลาดเก่าห้องบ้างหรือไม่ อย่างไร
10. เงินทุนในการดำเนินงาน/บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากที่ใด
11. ในการดำเนินงานที่ผ่านมามีปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือไม่
12. แนวทางการแก้ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนแก้ด้วยวิธีการใด
13. ในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ พบปัญหาใดบ้างและท่านมีความต้องการพัฒนาในเรื่องใดบ้าง
14. รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ต้องการเพิ่มเติม มีลักษณะอย่างไร

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ชุดที่ 2

สำหรับผู้ค้าขายในชุมชนตลาดเก่าห้อง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

อายุ.....

อาชีพ.....

โทรศัพท์ (ถ้ามี).....

ส่วนที่ 2 ข้อคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้องอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ท่านมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือไม่
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร จากการปลูกฝังจิตสำนึกคนในชุมชนให้อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวไทยพวนไว้ให้ได้มากที่สุด
3. ท่านมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต อาชีพดั้งเดิมของชุมชนกลุ่มไทยพวนของท่านหรือไม่
4. ตลาดร้อยปีเก่าห้อง เป็นส่วนหนึ่งที่น่ารายได้เข้าสู่ครอบครัวท่านใช่หรือไม่ เพราะอะไร
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตลาดเก่าห้อง
6. ท่านคิดว่าจากสภาพปัจจุบัน ชุมชนตลาดเก่าห้องมีความเหมาะสมที่เอื้อประโยชน์ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้หรือไม่
7. ท่านมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตลาดเก่าห้องอย่างไร
8. ท่านต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตลาดเก่าห้องหรือไม่
9. ท่านทราบหรือไม่ว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชนตลาดเก่าห้อง ส่วนใหญ่มีความต้องการด้านใดบ้าง
10. ปัจจุบันท่านมองว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชุมชนตลาดเก่าห้อง ประสบปัญหาด้านใดมากที่สุด
11. ปัญหาที่ท่านพบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก่าห้อง มีอะไรบ้าง ให้เรียงลำดับปัญหาที่สำคัญหรือจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วนมากที่สุด-น้อยที่สุด และจะแก้ปัญหาอย่างไร

12. ความคาดหวังของท่าน ท่านต้องการอยากให้มีการพัฒนาชุมชนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนหรือไม่

13. ถ้าท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดเก้าห้อง ท่านอยากจะทำอะไร เป็นการเร่งด่วนที่สุด

14. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเสริมในพื้นที่ชุมชนตลาดเก้าห้องหรือไม่ (ถ้ามีอยากได้ในลักษณะใด)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มไทยพวน ชุมชนตลาดเก้าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ท่านมีข้อเสนอแนะในการจัดการ โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของไทยพวนอย่างไร

2. ท่านต้องการให้มีการพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างไร

3. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ควรจะมีรูปแบบและลักษณะอย่างไร

4. ด้านการบริหารจัดการควรมีรูปแบบหรือลักษณะอย่างไร

5. สิ่งที่ท่านต้องการอยากให้มีการพัฒนา หรือจัดการอย่างเร่งด่วนคืออะไร

แบบบันทึกการสังเกตในแหล่งท่องเที่ยว
ชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในแหล่งท่องเที่ยว

ป้ายบอกทางเข้าถึง

.....
.....
.....

สิ่งชี้บ่งว่ามาถึงจุดท่องเที่ยว

.....
.....
.....

ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

.....
.....
.....

ห้องสุขา

.....
.....
.....

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

.....
.....
.....

ร้านขายของที่ระลึก

.....

.....

.....

.....

การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

การกำหนดเส้นทางเดินท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศรชี้ทาง

.....

.....

.....

.....

มีัคคุณเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย

.....

.....

.....

.....

การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น

.....

.....

.....

.....

การมีผังแสดงภาพรวมของจุดท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

สภาพลานจอดรถ

.....
.....
.....
.....

ที่พักนักท่องเที่ยว

.....
.....
.....
.....

การเล่าเรื่องราวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....
.....

สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว

.....
.....
.....
.....

การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

.....
.....
.....
.....

การดูแลความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....
.....

นักท่องเที่ยวสามารถเดินดูสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าที่ต้องการ

.....
.....
.....
.....

แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณะที่เป็นที่รู้จักกันดี

.....
.....
.....
.....

ปริมาณนักท่องเที่ยว

.....
.....
.....
.....

วันที่ประเมิน

...../...../.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

วีรพร รอดทัศนาศ

ประวัติการศึกษา

ปี 2553 ปริญญาตรี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

สาขา การท่องเที่ยวและการโรงแรม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

หอพัก เค.วี.แมนชั่น ซอยชินเขต 2/18

ถนนงามวงศ์วาน แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร 10210